

Richteren

Richteren 1

1. En het geschiedde na den dood van Jozua, dat de kinderen Israels den HEERE vraagden, Door den hogepriester, met den efod bekleed zijnde. Zie hiervan Gods bevel, Num. 27:21, en vergelijk onder Richt. 20:18; 1 Sam. 23:9. zeggende: Wie zal onder ons het eerst optrekken naar de Kanaanieten, om tegen hen te krijgen?
2. En de HEERE zeide: Juda zal optrekken; Dat is, de stam van Juda. Alzo is het volgende *Simeon* dat is, de stam Simeons, en zo voorts in de rest. ziet, Ik heb dat land in zijn hand gegeven.
3. Toen zeide Juda tot zijn broeder Simeon: De erfenissen van Juda en Simeon waren voor een deel onder elkander vermengd of gemeen. Zie Joz. 19:1,9. Trek met mij op in mijn lot, Dat is, om het land, dat mij door het lot toegevallen is, in te nemen. en laat ons tegen de Kanaanieten krijgen, zo zal ik ook met u optrekken in uw lot. Alzo toog Simeon op met hem.
4. En Juda toog op, en de HEERE gaf de Kanaanieten en de Ferezieten in hun hand; In de hand van Juda en Simeon. en zij sloegen hen bij Bezek, Niet ver van Jeruzalem gelegen. Zie ook 1 Sam. 11:8. tien duizend man.
5. En zij vonden Adoni-Bezek te Bezek, en streden tegen hem; en zij sloegen de Kanaanieten en de Ferezieten.
6. Doch Adoni-Bezek vluchtte; en zij jaagden hem na, en zij grepen hem, en hieuwen de duimen zijner handen en zijner voeten af.
7. Toen zeide Adoni-Bezek: Zeventig koningen, met afgehouden duimen van hun handen en van hun voeten, waren onder mijn tafel, *de kruimen* oplezende; gelijk als ik gedaan heb, alzo heeft mij God vergolden! En zij brachten hem te Jeruzalem, en hij stierf aldaar.
8. Want de kinderen van Juda hadden tegen Jeruzalem gestreden, Anders, *streden*; maar het gevoelen van de meesten is, dat alhier bij gelegenheid wat in Richt. 1:7 gezegd is, dat zij Adoni-Bezek te Jeruzalem brachten, de inneming van Jeruzalem en enige andere geschiedenissen *tot aan Richt. 1:17* uit het boek Jozua worden herhaald, gelijk te zien is Joz. 15. en hadden haar ingenomen, Versta, dat deel der stad, hetwelk hun ten deel gevallen was, niet het andere deel wat Benjamin mede toekwam, *en het slot*. Zie Joz. 15:8,63, en Joz. 18:11,28. Ook onder, Richt. 1:21, met de aantekeningen. en met de scherpte des zwaards Hebreuws, *aan den mond des zwaards*. geslagen; en zij hadden de stad in het vuur gezet. Hebreuws, *gezonden*; dat is, zij hadden het vuur daarin geworpen; alzo onder, Richt. 20:48.
9. En daarna Na de inneming van Jeruzalem. waren de kinderen van Juda afgetogen, om te krijgen tegen de Kanaanieten, wonende in het gebergte, en in het zuiden, en in de laagte.
10. En Juda Onder het beleid van Jozua en Kaleb; Joz. 15:14. was heengetogen tegen de Kanaanieten, die te Hebron woonden Zie Joz. 15:13. (de naam nu van Hebron was tevoren Kirjath-Arba), en zij sloegen Sesai, en Ahiman, en Thalmai. Drie reuzen, kinderen Enaks, gelijk onder Richt. 1:20 verhaald wordt.
11. En van daar was hij heengetogen Juda. tegen de inwoners van Debir; de naam nu van Debir was te voren Kirjath-Sefer.

12. En Kaleb zeide: Wie Kirjath-Sefer zal slaan, en haar innemen, dien zal ik ook mijn dochter Achsa tot een vrouw geven.

13. Toen nam Othniel haar in, de zoon van Kenaz, Dat is, nakomeling van Kenaz, gelijk sommigen dit verstaan. broeder van Kaleb, Dat is, bloedverwant, nabestaande. Dit verstaan sommigen van Othniël, anderen van Kenaz. Vergelijk Num. 32:12; Joz. 15:17; onder, Richt. 3:9,11; 1 Kron. 4:13,15. die jonger was dan hij; Hebreeuws, *kleiner, of, minder dan hij*; namelijk, Kenaz. Anders, die *te weten, Othniël de jongste was van, of, uit hem*, namelijk, Kenaz; dat is, de jongste en geringste van aanzien onder alle nakomelingen van Kenaz, en desnietteenstaande vereerd en verheven boven anderen door deze mannelijke daad, het gevolgde huwelijk en richterschap; onder, Richt. 3:9, enz. en *Kaleb gaf hem Achsa, zijn dochter, tot een vrouw.*

14. En het geschiedde, Zie van dit verhaal Joz. 15:18,19, en de aantekeningen aldaar. als zij *tot hem* kwam, dat zij hem aanporde, Of, *aanzocht.* om van haar vader een veld te begeren; en zij sprong van den ezel af; toen zeide Kaleb tot haar: Wat is u?

15. En zij zeide tot hem: Geef mij een zegen; Zie Gen. 33:11. dewijl gij mij een dor land gegeven hebt, Hebreeuws, *Zuidland.* geef mij ook waterwellingen. Toen gaf Kaleb haar hoge wellingen en lage wellingen.

16. De kinderen van den Keniet, Versta, *Jethro*; zie Num. 24:21,22. den schoonvader van Mozes, togen ook uit de Palmstad op, Jericho. Zie Deut. 34:3. met de kinderen van Juda, naar de woestijn van Juda, die tegen het zuiden van Harad is; De naam ener stad, gelegen bij het gebergte Seïr, en misschien ook van een koning van die plaats. Zie Num. 21:1. en zij gingen heen Hebreeuws, *en hij ging en woonde, of, bleef met, of, bij het volk.* Hij, namelijk, de Keniet; dat is, Jethro's

nakomelingen. Sommigen zetten het aldus over: *Want hij de Keniet was mede getogen, en was gebleven, of, had gewoond bij het volk, namelijk Israëel.* Zie Num. 10:29, en Num. 24:21,22; 1 Sam. 15:6. en woonden met het volk.

17. Juda dan toog met zijn broeder Simeon, Hier wordt de historie, boven Richt. 1:8 verlaten zijnde, hervat en vervolgd. en zij sloegen de Kanaanieten, wonende te Zefat, en zij verbanden hen; en men noemde den naam dezer stad Horma. Dat is, *ban, verbanning.* Vergelijk Num. 14:45, en Num. 21:3. Sommigen menen dat dit *Horma* is de koninklijke stad, gelegen aan de zuidelijke grenzen van Kanaän, aan het westelijke einde van het gebergte Seïr. Zie Joz. 12:14, en Joz. 15:30, Joz. 19:4; 1 Sam. 30:30; 1 Kron. 4:30.

18. Daartoe nam Juda Gaza in, Deze steden waren gelegen in het land der Filistijnen, aan de Middellandse zee, en worden dikwijls in de Heilige Schrift vermeld. met haar landpale, Dat is, het omliggende land; also in het volgende. en Askelon met haar landpale, Dat is, het omliggende land; also in het volgende. en Ekron met haar landpale.

19. En de HEERE was met Juda, dat hij *de inwoners* van het gebergte verdreef; maar hij *ging niet voort* om de inwoners des dals te verdrijven, omdat zij ijzeren wagenen hadden. Hoewel de Heere met Juda geweest was in het innemen van het gebergte, zo was hij evenwel niet moedig genoeg om de rest te vervolgen, door menselijke vrees, die hier bij hem meer vermocht dan het bevel en de beloften Gods; Joz. 13:6, en Joz. 17:18. Van de ijzeren wagens in dien tijd in het strijden gebruikelijk, zie Joz. 17:18.

20. En zij gaven Hebron aan Kaleb, Zie hiervan de historie Joz. 14:6 tot het einde. gelijk als Mozes gesproken had; en hij verdreef van daar de drie zonen van Enak. Van welken boven vermeld is, Richt. 1:10. Van Enak en zijn nakomelingen,

die reuzen geweest zijn, zie Num. 13:22. Anders, *van den reus*.

21. Doch de kinderen van Benjamin hebben de Jebusieten, te Jeruzalem wonende, Versta, in het opperste deel der stad en het slot, hetwelk Benjamin ten deel was gevallen, daar hun erfenissen bij die van Juda voor een deel gelegen waren; Joz. 18:11. Juda had het zijne ingenomen, gelijk boven Richt. 1:8; uit het slot zijn de Jebusieten eerst door David verdreven; 2 Sam. 5:6,7. niet verdreven; maar de Jebusieten woonden met de kinderen van Benjamin te Jeruzalem, tot op dezen dag. Toen dit van den auteur van dit boek beschreven werd.
22. En het huis van Jozef toog ook op naar Beth-El. En de HEERE was met hen.
23. En het huis van Jozef bestelde verspieders bij Beth-El; de naam nu dezer stad was te voren Luz. Zie Gen. 28:19.
24. En de wachters zagen een man, Die uitgezonden waren, om de gelegenheid der stad te bespieden. uitgaande uit de stad; en zij zeiden tot hem: Wijs ons toch den ingang der stad, en wij zullen weldadigheid bij u doen.
25. En als hij hun den ingang der stad gewezen had, zo sloegen zij de stad met de scherpste des zwaards; maar dien man en zijn ganse huis lieten zij gaan.
26. Toen toog deze man in het land der Hethieten, Wonende aan de noordzijde van het gebergte Efraïms. en hij bouwde een stad, en noemde haar naam Luz; dit is haar naam tot op dezen dag.
27. En Manasse Versta, den halven stam, wonende in Kanaän; niet, die over de Jordaan in Gilead en Basan woonden. verdreef Beth-Sean niet, noch haar onderhorige plaatsen, Dat is, de omliggende plaatsen, onder hetzelfde sorterende. Hebreeuws, *dochters*. noch

- Thaanach Gelegen aan het gebergte Gilboa. Zie ook Joz. 17:11, en Joz. 21:25. met haar onderhorige plaatsen, Dat is, de omliggende plaatsen, onder hetzelfde sorterende. Hebreeuws, *dochters*. noch de inwoners van Dor met haar onderhorige plaatsen, Dat is, de omliggende plaatsen, onder hetzelfde sorterende. Hebreeuws, *dochters*. noch de inwoners van Jibleam Joz. 17:11. Beide deze plaatsen lagen nabij de Middellandse zee. met haar onderhorige plaatsen, Dat is, de omliggende plaatsen, onder hetzelfde sorterende. Hebreeuws, *dochters*. noch de inwoners van Megiddo met haar onderhorige plaatsen; en de Kanaanieten wilden wonen Of, *vonden goed, bewilligden, of begonnen*. Hebreeuws, *de Kanaäniet wilde, enz.* te weten, òf uit moedwil, òf op conditie van tribuut, gelijk sommigen dit uit Richt. 1:28 verklaren. Alzo onder, Richt. 1:35. Zie ook Joz. 17:12. in hetzelfde land.
28. En het geschiedde, als Israel sterk werd, dat hij de Kanaanieten op cijns stelde; maar hij verdreef hen niet ganselijk. Hebreeuws, *verdrijvende verdreef hij hem niet*; te weten, den Kanaäniet.
29. Ook verdreef Efraim de Kanaanieten niet, die te Gezer woonden; Gelegen bij de beek Gaäs naar de Middellandse zee toe, zijnde mede ene stad der Levieten, Joz. 21:21. maar de Kanaanieten woonden in het midden van hem te Gezer.
30. Zebulon verdreef de inwoners van Kitron niet, Gelegen bij het gebergte van Zebulon westwaarts, nabij den oorsprong van de beek Jiftahel. noch de inwoners van Nahalol; Zie Joz. 19:15. maar de Kanaanieten woonden in het midden van hem, Zebulon. en waren cijnsbaar.
31. Aser verdreef de inwoners van Acco niet, Deze plaatsen waren gelegen aan de Middellandse zee, alleenlijk lagen Afik en Achlaz wat landwaarts in. Van Asers lot zie Joz. 19:24, enz. Rechob was ook een stad der

Richteren 2

- Levieten, Joz. 21:31, mede landwaarts in gelegen. Zie Num. 13:21. noch de inwoners van Sidon, noch Achlab, Dat is, de inwoners van deze steden. noch Achsib, noch Chelba, noch Afik, noch Rechob;
32. Maar de Aserieten woonden in het midden der Kanaanieten, die in het land woonden; want zij verdreven hen niet.
33. Nafthali verdreef de inwoners van Beth-Semes niet, noch de inwoners van Beth-Anath, maar woonde in het midden der Kanaanieten, die in het land woonden; doch de inwoners van Beth-Semes en Beth-Anath werden hun cijnsbaar.
34. En de Amorieten drongen de kinderen van Dan in het gebergte; want zij lieten hun niet toe, af te komen in het dal. Dat is, in de laagten.
35. Ook wilden de Amorieten Zie boven, Richt. 1:28. wonen op het gebergte van Heres, te Ajalon, Zie Joz. 19:42, en Joz. 21:24. Saälbim lag in het dal Eskol, Ajalon vandaar in het noord-westen naar de westzee, op de grenzen van Dan. Andere plaatsen van dezen naam, zie onder Richt. 12:12. en te Saalbim; maar de hand van het huis van Jozef werd zwaar, zodat zij cijnsbaar werden. Hebreeuws, *tot cijns werden*, of *waren*. De zin is, die van het huis Jozefs kwamen Dan te hulp, en bedwongen de Amorieten zover, dat zij hun cijnsbaar werden.
36. En de landpale der Amorieten was van den opgang van Akrabbim, Gelegen bij het zuidelijke einde van de Zoutzee, en aan het oostelijke einde van het gebergte Seir, op de uiterste grenzen van Kanaän, tegen het zuiden. Zie Joz. 15:2,3,5. van den rotssteen, Anders, *Sela*, of *Petra Arabioe*, een vermaarde stad, op een steenrots gelegen. en opwaarts heen.

1. En een Engel des HEEREN Versta, den Zoon Gods, gelijk klaarlijk blijkt uit het ganse vervolg. Zie ook Richt. 6:11. kwam opwaarts van Gilgal Zie Joz. 5:9. tot Bochim, Alzo genoemd van het wenen des volks, onder Richt. 2:5, zijnde nabij Gilgal gelegen. en Hij zeide: Ik heb ulieden uit Egypte opgevoerd, en u gebracht in het land, dat Ik uw vaderen gezworen heb, en gezegd: Ik zal Mijn verbond met ulieden niet verbreken in eeuwigheid.
2. En ulieden aangaande, gij zult geen verbond maken met de inwoners dezes lands; hun altaren zult gij afbreken. Maar gij zijt Mijner stem niet gehoorzaam geweest; waarom hebt gij dit gedaan?
3. Daarom heb Ik ook gezegd: Ik zal hen Te weten, de heidenen, in Kanaän wonende. voor uw aangezicht niet uitdrijven; maar zij zullen u aan de zijden zijn, Zie breder verklaring hiervan Num. 33:35. en hun goden zullen u tot een strik zijn.
4. En het geschiedde, als de Engel des HEEREN deze woorden tot alle kinderen Israels gesproken had, zo hief het volk zijn stem op en weende.
5. Daarom noemden zij den naam dier plaats Bochim; Dat is, de *wenende*. en zij offerden aldaar den HEERE.
6. Als Jozua In het volgende wordt de reden verhaald, waarom God de inwoners van dit land niet wilde verdrijven, te weten, Israëls afvalligheid van God. het volk had laten gaan, Nadat hij en zeer heftiglijk vermaand en tot den reinen Godsdienst verplicht had, Joz. 24. zo waren de kinderen Israels heengegaan, een ieder tot zijn erfdeel, om het land erfelijk te bezitten.

7. En het volk diende den HEERE, al de dagen van Jozua, en al de dagen der oudsten, die lang geleefd hadden na Jozua; Dat is, die Jozua overleefd hadden. die gezien hadden al dat grote werk des HEEREN, dat Hij aan Israel gedaan had.
8. Maar als Jozua, de zoon van Nun, de knecht des HEEREN, gestorven was, honderd en tien jaren oud zijnde; *Hebreeuws, een zoon van honderd en tien jaren.*
9. En zij hem begraven hadden in de landpale zijns erfdeels, te Timnath-Heres, op een berg van Efraim, tegen het noorden van den berg Gaas;
10. En al datzelve geslacht ook tot zijn vaderen vergaderd was; zo stond er een ander geslacht na hen op, dat den HEERE niet kende, noch ook het werk, dat Hij aan Israel gedaan had.
11. Toen deden de kinderen Israels, dat kwaad was in de ogen des HEEREN, en zij dienden de Baals. Met het woord *Baäl*, betekenende een *Heer*, hebben de heidenen in het algemeen hun afgoden genoemd, omdat zij dezelve voor hun heren en gevers van alles goeds hielden; en om die te onderscheiden, dewijl zij verscheiden waren, hebben zo heidenen als afgodische Joden dezelve nog toenamen bijgevoegd, als *Baäl-Berith*, onder, #Richt. 8:33; *Baäl-Peor*, #Num.25:3; *Baäl-Zebub*, #2 Kon.1:6; *Baäl Astaroth*, vergelijk onder, Richt. 2:13, en 1 Kon. 16:31. De afgoderij, met dezen bedreven, was een gehele afwijking van God, hoewel de afvallige Israëlieten zichzelf wijsmaakten dat zij God daardoor mede konden vereren, alsook door de gouden kalveren, 1 Kon. 12:28. Zie Hos. 2:15, en onder Richt. 8:33. # Jud 8.33
12. En zij verlieten den HEERE, hunner vaderen God, Die hen uit Egypteland had uitgevoerd, en volgden andere goden na, van de goden der volken, die rondom hen waren, en bogen zich voor die, en zij verwekten den HEERE tot toorn.
13. Want zij verlieten den HEERE, en dienden de Baal en Astharoth. Dat is, de beelden van den afgod of van de afgodin, bij de heidenen genoemd *Astarte*, die de Sidoniërs en Filistijnen in de gedaanten van schapen hadden opgericht. Zie 1 Sam. 31:10; 1 Kon. 11:5,33; 2 Kon. 23:13.
14. Zo ontstak des HEEREN toorn tegen Israel, en Hij gaf hen in de hand der rovers, die hen beroofden; en Hij verkocht hen Dat is, Hij leverde hen over, gelijk de verkoper de verkochte waren overlevert in de hand des kopers. Alzo onder, Richt. 4:2,9, en Richt. 10:7. Vergelijk Ps. 44:13. in de hand hunner vijanden rondom; en zij konden niet meer bestaan voor het aangezicht hunner vijanden.
15. Overal, waarheen zij uittogen, was de hand des HEEREN tegen hen, ten kwade, Om hen met allerlei plagen, ongeluk en ellenden te straffen. gelijk als de HEERE gesproken, en gelijk als de HEERE gezworen had; en hun was zeer bang. Of, *Hij de Heere benauwde hen zeer.*
16. En de HEERE verwekte Door een bijzondere beroeping en aandrift zijns Geestes. **richteren**, Versta, geen landsheren of koningen, noch ook die het ordinaire richterambt bedienden of recht spraken tussen den man en zijn naaste, hetwelk verbleef bij de stammen, volgens de orde van God, door Mozes ingesteld, maar die het publieke recht van Gods volk tegen hun verdrukkers en vijanden uitvoerden en hen van hun hand verlost, den godsdienst zuiverden en in reinheid behielden, en de republiek van Israël bij hare vrijheid beschermden en in gemene zaken met hun dienst en goeden raad bijstonden. Zie onder, Richt. 3:9,10,15, enz., en Richt. 4:4, en Richt. 6:15,16, en Richt. 8:23, en zo voorts. die hen verlost uit de hand dergenen, die hen beroofden;

17. Doch zij hoorden ook niet naar hun richteren, maar hoereerden andere goden na, Zie Lev. 17:7, en Lev. 20:5. en bogen zich voor die; haast weken zij af van den weg, dien hun vaders gewandeld hadden, horende de geboden des HEEREN; alzo deden zij niet.
18. En wanneer de HEERE hun richteren verwekte, zo was de HEERE met den richter, en verlost hen uit de hand hunner vijanden, al de dagen des richters; Dat is, zolang die richter leefde. want het berouwde den HEERE, Zie Gen. 6:6. huns zuchtens halve vanwege degenen, die hen drongen en die hen drukten.
19. Maar het geschiedde met het versterven des richters, dat zij omkeerden, en verdierven het meer dan hun vaders, navolgende andere goden, dezelve dienende, en zich voor die buigende; zij lieten niets vallen van hun werken, Geen berouw krijgende en niet aflatende van hun voornemen en doen. noch van dezen harden weg. Dat is, van hunlieder hardnekkige manier van leven en doen, waarmede zij God vertoornden en zichzelf kwetsten, gelijk een harde weg dengenen kwetst en bezeert, die er op gaat.
20. Daarom ontstak de toorn des HEEREN tegen Israel, dat Hij zeide: Omdat dit volk Mijn verbond heeft overtreden, dat Ik hun vaders geboden heb, en zij naar Mijn stem niet gehoord hebben;
21. Zo zal Ik ook niet voortvaren voor hun aangezicht iemand uit de bezitting te verdrijven, van de heidenen, die Jozua heeft achtergelaten, Versta, die overgebleven waren van degenen, die Jozua verdreven had, mitsgaders de anderen, van welke Richt. 1: gesproken is. als hij stierf;

22. Opdat Ik Israel door hen verzoeke, Zie Gen. 22:1; alzo onder, Richt. 3:1,4. of zij den weg des HEEREN zullen houden, om daarin te wandelen, gelijk als hun vaders gehouden hebben, of niet.
23. Alzo liet de HEERE deze heidenen blijven, dat Hij hen niet haastelijk uit de bezitting verdreef; die Hij in de hand van Jozua Of, en Hij gaf hen niet over, of, had hen niet overgegeven. niet had overgegeven.

Richteren 3

1. Dit nu zijn de heidenen, die de HEERE liet blijven, om door hen Israel te verzoeken, Zie boven, Richt. 2:22. allen, Israëlieten. die niet wisten van al de krijgen van Kanaan; Die tevoren bij het leven van Jozua tegen de Kanaänieten gevoerd waren.
2. Alleenlijk, opdat de geslachten Dat is, de nakomelingen. der kinderen Israels *die wisten*, Te weten, krijgen in Kanaän, waarvan in Richt. 3:3. opdat Hij Hij, namelijk, *de Heere*, die deze krijgen tegen de Kanaänieten niet alleen bevolen, maar ook zijn goddelijk beleid, bijstand en overwinning beloofd had, indien zij hem bestendiglijk aanhingen, maar het contrarie indien zij hem verlieten, in welk geval zij zouden ondervinden de menigvuldige en grote ellende, die zulke oorlogen aanbrengen. hun den krijg leerde, tenminste dengenen, die daar te voren niet van wisten.
3. Vijf vorsten der Filistijnen, Zie Joz. 13:3, en onder, Richt. 16:5, of *drossaards, baljuwen, potestaten.. Anders, gouvernementen, drosambten, regentschappen.* en al de Kanaänieten, en de Sidoniers, en de Hevieten, Hebreeuws, *Chivviten.* wonende in het gebergte van den Libanon, Gelegen aan de noordelijke grenzen van Kanaän, zeer vermaard, en dikwijls in de Heilige Schrift vermeld. van den berg Baal-Hermon,

tot daar men komt te Hamath. Gelegen aan de noordelijke landpale van Kanaän.

4. Dezen dan waren, om Israel door hen te verzoeken, Als boven, Richt. 2:22. opdat men wiste, Dat is, opdat het bekend en openbaar werd. Zie Deut. 8:2. of zij de geboden des HEEREN zouden horen, die Hij hun vaders door de hand van Mozes geboden had. Dat is, door den dienst.
5. Als nu de kinderen Israels woonden in het midden der Kanaanieten, der Hethieten, en der Amorieten, en der Ferezieten, en der Hevieten, en der Jebusieten;
6. Zo namen zij zich derzelver dochters tot vrouwen, en gaven hun dochters aan derzelver zonen; en zij dienden derzelver goden.
7. En de kinderen Israels deden, dat kwaad was in de ogen des HEEREN, en vergaten den HEERE, hun God, en zij dienden de Baals en de bossen. Versta, gewijde, afgodische bossen en bomen, die ter ere der heidense afgoden en tot hun dienst geplant of geordineerd waren; of, *de bosgoden*, alzo genoemd omdat zij in dikke, duistere bossen en onder schone hoge bomen op zijn heidens geëerd werden.
8. Toen ontstak de toorn des HEEREN tegen Israel; en Hij verkocht hen Zie boven, Richt. 2:14. in de hand van Cuschan Rischataim, koning van Mesopotamie; Hebreeuws, *Aram-Naharaim*; dat is, *Syrië der twee rivieren*; alzo wordt *Mesopotamië* in het Grieks om dezelfde oorzaak genoemd. Zie Gen. 24:10. Onder, Richt. 3:10, wordt het alleen *Aram*, dat is, *Syrië*, genoemd. en de kinderen Israels dienden Cuschan Rischataim acht jaren.
9. Zo riepen de kinderen Israels tot den HEERE; en de HEERE verwekte de kinderen Israels een verlosser, die hen verlostte, Othniel, zoon van

Kenaz, Zie boven, Richt. 1:13. broeder van Kaleb, die jonger was dan hij.

10. En de Geest des HEEREN was over hem, Versta, den geest der dapperheid, kloekmoedigheid, wijsheid, beleid, enz. werkende in hem hetgeen tot uitvoering zijns beroeps nodig was. Vergelijk onder, Richt. 6:34, en Richt. 11:29. en hij richtte Israel, en toog uit ten strijde; en de HEERE gaf Cuschan Rischataim, den koning van Syrie, Hebreeuws, *Aram*. Zie Richt. 3:8. in zijn hand, dat zijn hand sterk werd over Cuschan Rischataim. Dat is, hij werd dezen koning te sterk, hij werd zijner machtig.
11. Toen was het land veertig jaren stil, en Othniel, de zoon van Kenaz, stierf.
12. Maar de kinderen Israels voeren voort te doen, dat kwaad was in de ogen des HEEREN; toen sterkte de HEERE Eglon, Hij gaf hem macht en overwinning tegen Israël, tot een straf hunner zonden. den koning der Moabieten, tegen Israel, omdat zij deden, wat kwaad was in de ogen des HEEREN.
13. En hij vergaderde tot zich de kinderen Ammons en de Amalekieten en hij toog heen, en sloeg Israel, en zij namen de Palmstad in bezit. *Jericho*. Zie Deut. 34:3, en boven, Richt. 1:16.
14. En de kinderen Israels dienden Eglon, koning der Moabieten, achttien jaren.
15. Toen riepen de kinderen Israels tot den HEERE, en de HEERE verwekte hun een verlosser, Ehud, den zoon van Gera, een zoon van Jemini, Dat is een Benjaminit, gelijk onder, Richt. 19:16. een man, die links was. Hebreeuws, *die aan, of, van zijn rechterhand versloten was, of, wiens rechterhand gesloten was*; dat is, die zijn rechterhand niet zo wel kon gebruiken; vergelijk onder, Richt. 20:16. Het is opmerkelijk dat het Gode door dezen man, dien men daartoe naar menselijk

oordeel onbekwaam zou achten, liefd heeft zijn volk te verlossen. Zie onder, Richt. 3:31. En de kinderen Israels zonden door zijn hand een geschenk aan Eglon, den koning der Moabieten.

16. En Ehud maakte zich een zwaard, dat twee scherpten had, *Hebreeuws, en dat had twee monden;* dat is, het sneed aan beide zijde, of, was tweesnijdend. *welks* lengte een el was; en hij gordde dat onder zijn klederen, aan zijn rechterheup.
17. En hij bracht aan Eglon, den koning der Moabieten, dat geschenk; Eglon nu was een zeer vet man.
18. En het geschiedde, als hij geeindigd had het geschenk te leveren, zo geleidde hij het volk, *Of, liet het volk gaan.* die het geschenk gedragen hadden;
19. Maar hijzelf keerde wederom van de gesneden beelden, *Of, gehouwen, gegraven;* deze mochten van de afgodische Israëlieten of de Moabieten bij Gilgal opgericht zijn, omdat Israël aldaar, in Kanaän eerst komende, besneden was, en over zulks voor een heilige plaats gehouden werd. *Anders, van de steengraven, of, de plaatsen waar de stenen gehouwen en gegraven worden;* duidende dit op de stenen bij Jozua door Gods bevel aldaar opgericht tot een gedenkteken der mirakuleuse overkomst over de Jordaan; Joz. 4:20. die bij Gilgal waren, en zeide: Ik heb een heimelijke zaak aan u, o koning! dewelke zeide: *Zwijg!* Te weten, totdat alle omstanders zijn uitgegaan. En allen, die om hem stonden, gingen van hem uit.
20. En Ehud kwam tot hem in, daar hij was zittende in een koele opperzaal, *Hebreeuws, een opperzaal der verkoeling;* dat is, in een zomerzaal, dienende tot verkoeling tegen de hitte des zomers. die hij voor zich alleen had; *Anders, hij nu zat alleen in een koele opperzaal, die voor*

hem was, of die hij had. zo zeide Ehud: Ik heb een woord Gods aan u. Toen stond hij op van den stoel. Hoewel hij *als een afgodendienaar* zijn afgoden meerder achtte dan den God Israëls, heeft hij nochtans zijn woord of gezant dezen eerbied willen bewijzen.

21. Ehud dan reikte zijn linkerhand uit, en nam het zwaard van zijn rechterheup, en stak het in zijn buik;
22. Dat ook het hecht achter het lemmer inging, en het vet om het lemmer toesloot (want hij trok het zwaard niet uit zijn buik), *Als niet kunnende, om oorzaak in de voorgaande woorden verhaald.* en de drek uitging. *Anders, het kwam uit aan het fundament, te weten, het lemmer of het zwaard.*
23. Toen ging Ehud uit van de voorzaal, en sloot de deuren der opperzaal voor zich toe, *Anders, voor, of over hem;* te weten, den koning Eglon. en deed ze in het slot. *Of, grendelde haar.*
24. Als hij uitgegaan was, zo kwamen zijn knechten, *Te weten van Eglon.* en zagen toe, en ziet, de deuren der opperzaal waren in het slot gedaan; zo zeiden zij: Zeker, hij bedekt zijn voeten in de verkoelkamer. Aldus wordt de stoel- of kamergang eerbaarlijk in de Schrift uitgedrukt, omdat zij in het nederzitten of bukken de voeten met hun overkleed bedekten. Zie 1 Sam. 24:4.
25. Als zij nu tot schamens toe gebeid hadden, ziet, zo opende hij de deuren der opperzaal niet. *Eglon.* Toen namen zij den sleutel en deden open; en ziet, hunlieder heer lag ter aarde dood. *Of, was dood ter aarde gevallen.* Het Hebreeuwse woord betekent wel meest *vallen*, maar wordt ook op verscheidene plaatsen *liggen* overgezet. Zie Deut. 21:1; onder, Richt. 4:22, en Richt. 5:27, en Richt. 7:12; 1 Sam. 31:8.
26. En Ehud ontkwam, terwijl zij vertoefden; De knechten van den doden koning. want hij ging voorbij de

gesneden beelden, Zie boven, Richt. 3:19. en ontkwam naar Sehirath. Versta, niet het gebergte Seir of der Edomieten, maar een plaats aan of op het gebergte Efraïms gelegen, gelijk uit Richt. 3:27 wordt afgenomen.

27. En het geschiedde, als hij aankwam, zo blies hij *Dat is, het blazen; alsoz onder, Richt. 6:34, enz. met de bazuin op het gebergte van Efraim; en de kinderen Israels togen met hem af van het gebergte, en hij zelf voor hun aangezicht heen.*

28. En hij zeide tot hen: *Volgt mij na; Of, jaagt na, volgt achter mij.* want de HEERE heeft uw vijanden, de Moabieten, in ulieder hand gegeven. En zij togen af, hem na, en namen de veren van de Jordaan in naar Moab, en lieten niemand overgaan.

29. En zij sloegen de Moabieten te dier tijd, omtrent tien duizend man, allen vette en allen strijdbare mannen, *Dat is, lijvige, sterke, welgestelde, de beste, bekwaamste ten strijde, of rijke, vermogende.* dat er niet een man ontkwam.

30. Alzo werd Moab te dien dage onder Israels hand ten ondergebracht; en het land was stil tachtig jaren.

31. Na hem nu was Samgar, *Te weten, richter, verlosser.* een zoon van Anath, die sloeg de Filistijnen, zeshonderd man, met een ossenstok; *Het Hebreeuwse woord komt van leren, en betekent zulk een stok, knods of roede, waaraan een of meer prikkels zijn, dienende om de ossen in het ploegen te leren voortgaan. Hiermede wordt te kennen gegeven de slechtheid en geringheid der middelen, die nochtans van den Heere alzo zijn gezegend, dat veel welgewapend volk daartegen niet heeft kunnen bestaan, gelijk David Goliath met zijn slinger neerverde. Vergelijk 1 Cor. 1:28, en zie boven, Richt. 3:15,*

en onder, Richt. 15:15, enz. alzo verlost hij ook Israel.

Richteren 4

1. Maar de kinderen Israels voeren voort te doen, dat kwaad was in de ogen des HEEREN, als Ehud gestorven was.
2. Zo verkocht hen de HEERE *Zie boven, Richt. 2:14. in de hand van Jabin, Zie van een ander Jabin, Joz. 11:1. koning der Kanaanieten, die te Hazor regeerde; Zie Joz. 11:10,11, en Joz. 19:36; Jer. 49:28. en zijn krijgsoverste was Sisera; dezelve nu Te weten, Sisera, of gelijk sommigen Jabin. woonde in Haroseth der heidenen. Een stad, gelegen aan de wateren van Merom, van welke te zien is Joz. 11:5,7. Het kan zijn dat verscheidene overgebleven heidense volken zich hier nedergeslagen hebben, om onder de macht van Jabin en Sisera tegen Israël verzekerd te zijn. Hebreeuws, Charoscheth.*
3. Toen riepen de kinderen Israels tot den HEERE; want hij had negenhonderd ijzeren wagenen, en hij had de kinderen Israels met geweld onderdrukt, twintig jaren.
4. Debora nu, een vrouw, *Hebreeuws, een vrouw een profetes; alsoz onder, Richt. 6:8, een man een profeet.* die een profetesse was, de huisvrouw van Lappidoth, *De naam van een man, van welchen de Heilige Schrift elders niet meldt. Sommigen nemen Lappidoth voor den naam der geboorteplaats van Debora. deze richtte te dier tijd Israel.*
5. En zij woonde onder den palmboom van Debora, *Alzo naar Debora genoemd. tussen Rama en tussen Beth-El, op het gebergte van Efraim; en de kinderen Israels gingen op tot haar ten gerichte. Om van haar, als een profetes, des Heeren wil te vernemen in zaken, waarin zij geen uitkomst wisten te vinden bij zichzelf, of door de ordinaire wegen van onderwijs of justitie.*

6. En zij zond heen en riep Barak, den zoon van Abinoam, van Kedes-Nafthali; en zij zeide tot hem: Heeft de HEERE, Alsof zij zeide: Immers, of zekerlijk heeft Hij het u geboden. Zulk een manier van vragen bevestigt zekerlijk hetgeen vraaggewijs gezegd wordt; alzo onder, Richt. 4:14, en Richt. 6:14, enz. de God Israels, niet geboden: Ga heen en trek op den berg Thabor, Gelegen in den stam Zebulon, naar het westen, bij de beek Kison; zie Ps. 89:13; 1 Sam. 10:3; Jer. 46:18; Hos. 5:1. en neem met u tien duizend man, van de kinderen van Nafthali, en van de kinderen van Zebulon?
7. En Ik zal aan de beek Kison tot u trekken Sisera, Dat is, Ik zal door mijn goddelijke kracht en regering hem aldaar tot u doen komen. De beek of rivier Kison liep uit de zee Gennesareth naar het westen bij den berg Karmel in de Middellandse zee, zijnde als een scheiding tussen Issaschar en Zebulon. den krijgsoverste van Jabin, met zijn wagenen en zijn menigte; en Ik zal hem in uw hand geven?
8. Toen zeide Barak tot haar: Indien gij met mij trekken zult, zo zal ik heen trekken; maar indien gij niet met mij zult trekken, zo zal ik niet trekken.
9. En zij zeide: Ik zal zekerlijk met u trekken, Hebreeuws, *gaande gaan*, of *trekkende trekken*. behalve dat de eer de uwe niet zal zijn op dezen weg, Of, *op dezen tocht, dien gij doet*. Anders, *om des wegs wil dien gij gaat*; dat is, omdat gij zo zwak van vertrouwen zijt, dat gij zonder mij het gebod des Heeren niet wilt achtervolgen, zo zal ook een vrouw daarvan de eer hebben. dien gij wandelt; want de HEERE zal Sisera verkopen Dat is, overleveren. Zie boven, Richt. 2:14. in de hand ener vrouw. Dit kan men verstaan van Jael, of ook van Debora zelve. Alzo maakte Debora zich op, en toog met Barak naar Kedes.
10. Toen riep Barak Zebulon en Nafthali bijeen te Kedes, en hij toog op, Anders, *deed tien duizend man nevens zich optrekken*. Hebreeuws, *met, nevens*, of, *aan zijn voeten*; dat is, die hem volgden, zijn voetstappen natraden. Zie Exod. 11:8; 1 Kon. 20:10. op zijn voeten, *met tien duizend man*; ook toog Debora met hem op.
11. Heber nu, De man van Jael, van welken onder, Richt. 4:17, enz. Hebreeuws, *Cheber*. de Keniet, Zie Num. 24:21,22; boven, Richt. 1:16, en de aantekeningen aldaar. had zich afgezonderd van Kain, uit de kinderen van Hobab, Zie Num. 10:29. Anders genaamd Jethro. Mozes schoonvader; en hij had zijn tenten opgeslagen tot aan den eik in Zaanaim, die bij Kedes is.
12. Toen boodschapten zij Sisera, dat Barak, de zoon van Abinoam, op den berg Thabor getogen was.
13. Zo riep Sisera al zijn wagenen bijeen, Dat is, hij deed hen door uitroeping bijeenkomen, of, hij ontbood hen. negenhonderd ijzeren wagenen, en al het volk, dat met hem was, van Haroseth der heidenen tot de beek Kison.
14. Debora dan zeide tot Barak: Maak u op; want dit is de dag, in welken de HEERE Sisera in uw hand gegeven heeft; is de HEERE Zie van zulke vragen boven, Richt. 4:6. niet voor uw aangezicht henen uitgetogen? Als de opperste krijgsoverste, om voor u te strijden en u de victorie te beschikken. Zie onder, Richt. 5:20; 2 Sam. 5:24. Zo trok Barak van den berg Thabor af, en tien duizend man achter hem.
15. En de HEERE versloeg Sisera, Zie Richt. 5:20. met al *zijn* wagenen, en het ganse heirleger, door de scherpte de zwaards, voor het aangezicht van Barak; dat Sisera van den wagen afklom, en vluchtte op zijn voeten.

16. En Barak jaagde ze na, achter de wagenen en achter het heirleger, tot aan Haroseth der heidenen. En het ganse heirleger van Sisera viel door de scherpte des zwaards, dat er niet overbleef tot een toe. *Dat is, dat er ook niet een overbleef. Vergelijk Richt. 14:3, en Ps. 53:4; Rom. 3:12, enz.*
17. Maar Sisera vluchtte op zijn voeten naar de tent van Jael, de huisvrouw van Heber, den Keniet; want er was vrede tussen Jabin, den koning van Hazor, en tussen het huis van Heber, den Keniet.
18. Jael nu ging uit, Sisera tegemoet, en zeide tot hem: Wijk in, mijn heer, wijk in tot mij, vrees niet! En hij week tot haar in de tent, en zij bedekte hem met een deken. *Of, een ruige, ruwe spreij.*
19. Daarna zeide hij tot haar: Geef mij toch een weinig waters te drinken, want mij dorst. Toen opende zij een melkfles, en gaf hem te drinken, en dekte hem toe.
20. Ook zeide hij tot haar: Sta in de deur der tent; en het zij, zo iemand zal komen, en u vragen, en zeggen: Is hier iemand? dat gij zegt: Niemand. *Of, neen.*
21. Daarna nam Jael, *Deze daad van Jael wordt van den Geest des Heeren in het volgende Richt. 5:23, enz. hogelijk geroemd, als gedaan zijnde uit een bijzonderen ijver van God ingegeven en op zijn bevel van Debora en Barak gepubliceerd.* de huisvrouw van Heber, een nagel der tent, *Dien men gebruikte in het spannen en hechten van de tenten, zijnde van zulk een lengte, dat hij door het hoofd van Sisera kon reiken in de aarde; van gelijke is de hamer naar evenredigheid geweest. Zie onder, Richt. 5:26.* en greep een hamer in haar hand, en ging stilletjes tot hem in, en dreef den nagel in den slaap zijns hoofds, dat hij in de aarde vast werd; *Of, indrong, te weten, de nagel, of zij vestigde*

hem in de aarde. hij nu was met een diepen slaap bevangen en vermoeid, en stierf.

22. En ziet, Barak vervolgde Sisera; en Jael ging uit hem tegemoet, en zeide tot hem: Kom, en ik zal u den man wijzen, dien gij zoekt. Zo kwam hij tot haar in, en ziet, Sisera lag dood, en de nagel was in den slaap zijns hoofds.
23. Alzo heeft God te dien dage Jabin, den koning van Kanaan, ten ondergebracht, voor het aangezicht der kinderen Israels.
24. En de hand der kinderen Israels ging steeds voort, *Hebreeuws, ging gaande; dat is, hunlieder macht nam steeds toe, zodat zij Jabin overweldigden.* en werd hard over Jabin, den koning van Kanaan, totdat zij Jabin, den koning van Kanaan, hadden uitgeroeid.

Richteren 5

1. Voorts zong Debora, en Barak, de zoon van Abinoam, ten zelve dage, zeggende:
2. Looft den HEERE, van het wreken der wraken *Omdat Hij zich en zijn volk volkomenlijk gewroken heeft aan zijne en zijns volks vijanden.* in Israel, van dat het volk zich gewillig heeft aangeboden. Zebulon en Nafthali. Zie boven, Richt. 4:10, en onder, Richt. 5:18. Met nog enige andere stammen. Zie onder, Richt. 5:14,15.
3. Hoort, gij koningen, neemt ter oren, gij vorsten! Ik, den HEERE zal ik zingen, ik zal den HEERE, den God Israels, psalmzingen.
4. HEERE! toen Gij voorttoogt *Uw volk voorgaande en leidende door de wolkkolom.* van Seir, toen Gij daarheen traadt van het veld van Edom, beefde de aarde, *Het was alsof zich alle creaturen van onderen en van boven over uw aankomst en tegenwoordigheid ontzetten.* Vergelijk Ps.

- 68:8,9. ook droop de hemel, ook dropen de wolken van water.
5. De bergen vervloten Het was, of scheen niet anders dan of zulks geschiedde. Vergelijk Ps. 68:15,17, en Ps. 97:5. Men kan dit ook duiden op de heidense volken, Amorieten en Kanaänieten, aan de bergen wonende, die vanwege Israëls aankomst en de grote daden Gods die zij gehoord hadden, sidderden en beefden. Vergelijk Deut. 2:25; Joz. 5:1. **van het aangezicht des HEEREN; zelfs Sinai** Alles, wat zij achter zich lieten, als Sinai, en waar zij naar toe trokken ontstelde zich. Of, *gelijk als Sinai* gedaan had ten tijde toen God zijn wet gaf. Vergelijk Ps. 68:9. **van het aangezicht des HEEREN, des Gods van Israel.**
6. In de dagen van Samgar, Zie boven, Richt. 3:31. **den zoon van Anath, in de dagen van Jael, Zie Richt. 4:21, enz. hielden de wegen op,** Dat is, de gemene- of herenwegen waren niet te gebruiken, vanwege rovers en straatschenders. **en die op paden wandelden,** Hebreeuws, *de wandelaars der paden*; dat is, die de gemene wegen plachten te gebruiken, zochten moeilijke omwegen, om de stropers en vijanden te ontgaan. **gingen kromme wegen.**
7. De dorpen hielden op Ongemuurde plaatsen, als vlekken, dorpen, kleine steden, omdat er niemand veilig wonen kon, zo vervielen die en lagen woest en onbewoond. Anders, *de landman, of, het landvolk, inwoners der dorpen, dorpslieden.* in Israel, zij hielden op; totdat ik, Debora, opstond, dat ik opstond, een moeder in Israel.
8. Verkoos hij Namelijk, Israël. **nieuwe goden,** De afgoden der heidenen; zo strafte God hen telkens met overlast van krijg en oorlog. **dan was er krijg in de poorten; werd er ook een schild gezien,** Zij waren zo moedeloos en verslagen dat men geen tegenweer zag. **of een spies, onder veertig duizend in Israel?**
9. Mij hart is tot wetgevers van Israel, die zich gewillig aangeboden hebben Zie boven, Richt. 5:2, en Richt. 4:6,10. **onder het volk; looft den HEERE!**
10. Gij, die op witte ezinnen rijdt, Gelijk grote en aanzienlijke lieden gewoon waren te doen. Zie onder, Richt. 10:4, en Richt. 12:14. **gij, die aan het gerichte zit, Anders, die gij aan Middin woont;** verstaande een plaats, waar des vijands aanstoot meest gevallen is. Zie Joz. 15:61. **en gij, die over weg wandelt,** Zie Richt. 5:6. **spreekt er van! Anders, denkt, peinst er aan.**
11. Van het gedruis Anders, *vanwege.* der schutters, Dat is, krijgslieden, die met gedruis aankwamen om de waterscheppers te storen en overlast aan te doen, met plunderen, roven en anderszins. **tussen de plaatsen, waar men water schept, spreekt aldaar te zamen** Het Hebreeuwse woord wordt ook gevonden onder, Richt. 11:40. **van de gerechtigheid des HEEREN,** Dat is, de rechtvaardige daden des Heeren, door welke Hij zijn volk gewroken en van des vijands overlast bevrijd heeft. Vergelijk 1 Sam. 12:7; Micha 6:5, met de aantekeningen. **van de gerechtigheden,** Hebreeuws, *gerechtigheden zijns dorps*; dat is, bewezen aan de dorpen of landlieden. Vergelijk boven, Richt. 5:6. **bewezen aan zijn dorpen in Israel; toen ging des HEEREN volk af** Zij mochten weder vrijelijk of onbeschroomd de poorten uit en ingaan. **tot de poorten.**
12. Waak op, waak op, Debora, waak op, waak op, spreek een lied! maak u op, Barak! en leid uw gevangenen gevangen, Hebreeuws, *uw gevangenis.* **gij zoon van Abinoam.**
13. Toen deed Hij Dat is, de Heere gaf aan het overblijfsel van Israël de heerschappij over de groten en aanzienlijken des Kanaänietischen volks. Anders, *Hij gaf de heerschappij des overgeblevenen vijands den heerlijken, of machtigen, groten des volks Israëls.* Of, *Hij deed het overgebleven volk*

heersen over de heerlijken. de overgeblevenen *heersen over de heerlijken onder* het volk; de HEERE doet mij *heersen* Of, *geeft mij heerschappij.* over de geweldigen.

14. Uit Efraim Hier verhaalt Debora hoe de stammen zich in deze hebben gekweten; toeschrijvende lof en schande naar ieders verdienste. **was hun wortel tegen Amalek.** Dit verstaan sommigen van Debora, wonende op het gebergte Efraïms, boven, Richt. 4:5; die door Gods genade als de wortel en oorsprong was van dit ganse werk tegen de Kanaänieten, die ten aanzien hunner vijandschap en uitroeiing met Amalek mogen worden vergeleken. Anderen duiden het op Jozua, die ook uit Efraïm was en Amalek overwon, Exod. 17:13. Anders, *welker wortel is bij Amalek;* dat is, Juda en Simeon, welker begin zich van Efraïms gebergte uitstreckte tot aan Amalek, gelijk te zien is uit vergelijking van boven, Richt. 1:16, met 1 Sam. 15:6. **Achter u was Benjamin** Dat is, de stam van Benjamin volgde U, o Heere, mede na, onder uw ander volk. Sommigen duiden het op Efraïm, dien Benjamin gevolgd heeft. **onder uw volken. Uit Machir** Dat is, de stam van Manasse, wiens eerstgeboren zoon *Machir* was, Joz. 17:1. **zijn de wetgevers afgetogen,** Dat is, oudsten en richters des volks. **en uit Zebulon, trekkende** Te weten, het volk tot haar. Zie boven, Richt. 4:6. Anders, *die met den straf, of de pen des schrijvers trokken;* dat is, met de schrijfpen omgingen, of door middel van brieven of missieven het volk bijeenrokken of deden vergaderen. Vergelijk boven, Richt. 4:6. **door den staf des schrijvers.**

15. Ook waren de vorsten Anders, *mijn vorsten.* in Issaschar met Debora; en *gelijk* Issaschar, alzo was Barak; op zijn voeten Zie boven, Richt. 4:10,14. **werd hij gezonden in het dal. In Rubens gedeelten** Ruben, wonende aan de andere zijde der Jordaan, zich houdende als afgezonderd van zijn broeders. **waren de inbeeldingen des harten groot.** Of, *inzettingen, opzetten, besluitingen;* dat is, zij

waren zeer traag, zwaarmoedig, hebbende *zoals men zegt* grote wijsheid in het hoofd, en voorwendende veel zwarigheden, die hen ophielden en verhinderden, dat zij hun broeders niet te hulp kwamen, maar zich tussen beiden, als neutraal hielden, hun particulier belang meer achtende dan het algemene. Anders, *over, of van Rubens afzonderingen zijne grote gedachten des harten,* dat is, daarover valt veel na te denken en te verwonderen; alzo in Richt. 5:16. Sommigen menen dat hier geroemd wordt de grote vromigheid die zij tevoren bewezen hadden in het trekken over de Jordaan voor hun broeders, waarmede deze hun slapheid niet overeenkwam.

16. Waarom bleeft gij zitten Of, Ruben. Deze stam was rijk aan vee. Zie Num. 32:1, enz. **tussen de stallingen,** Of, *twee rijen kooien, of stallen.* Het Hebreeuwse woord schijnt daarop te zien, dat de stallen en kooien in twee rijen tegenover elkander *gelijk men nu ook gemeenlijk doet* gemaakt waren, tussen welke men doorging, en elk zijn voeder bekwamelijk kon geven. Anders, *tussen twee lasten,* gelijk een ezel, die, aan beide zijden beladen zijnde, zich nederlegt om te rusten. Vergelijk Gen. 49:14. **om te horen het geblaas der kudde?** Of, *schuifelingen, sijfelingen, pijpingen, sissingen.* De gedeelten van Ruben hadden grote onderzoeken des harten. Zie op Richt. 5:15.

17. Gilead Dat is, de Gileadieten, waardoor verstaan wordt de halve stam van Manasse, wonende aan gene zijde der Jordaan. Gilead was een zoon van Machir. Zie Joz. 17:1,3. Anders kan men ook door Gilead tezamen verstaan Ruben, Gad en den voornoemden halven stam van Manasse, als wonende in Gilead. Zie Num. 32:5,29,33. **bleef aan gene zijde der Jordaan; en Dan, waarom onthield hij zich in schepen!** De erfenissen van *Dan* en *Aser* waren merendeels gelegen aan de zee. Zie van *Dan* Joz. 19:40,46, en van *Aser* ook aldaar Joz. 19:24,26. Deze stammen waren in dezen krijg ook tehuis gebleven, om het gevaar te ontgaan, of zich met hun have in schepe, of

op hoge rotsen te redden. Aser zat aan de zeehaven, en bleef in zijn gescheurde plaatsen. Dat is, in steden en vlekken, die vervallen en niet wel bemurd waren, of *in krekken*, die door den vloed der zee in het land scheuren. Anders, *op zijn kloven of hoge rotsen*.

18. Zebulon, het is een volk, *dat zijn ziel* Dat is, zijn leven, hun personen, alzo ter dood gewaagd hebben, dat zij het leven schenen te verachten, en gewilliglijk zich daarheen te begeven, tot Israëls verlossing. Zie van het woord *versmaden* Job 27:6. **versmaad heeft, insgelijks Nafthali, op de hoogten des velds.** Dat is, op den berg Thabor zich houdende bij Barak, en met hem ten strijde moediglijk aftrekkende. Zie boven, Richt. 4:10,14.

19. De koningen kwamen, zij streden; toen streden de koningen van Kanaan, te Thaanach Plaatsen, behorende tot den halven stam van Manasse. Zie boven, Richt. 1:27, en vergelijk Joz. 17:11. **aan de wateren van Megiddo; zij brachten geen gewin des zilvers daarvan.** Of, *gelds*. Anders, *zij brachten niet een stukje zilver daarvan*, daar zij groten buit meenden te halen.

20. Van den hemel streden zij, Met deze manieren van spreken wordt te kennen gegeven, dat God van boven en beneden, door velerlei creaturen en middelen tegen Sisera en zijn heirleger gestreden heeft. **de sterren uit haar loopplaatsen streden tegen Sisera.**

21. De beek Kison wentelde hen weg, Of, *veegde hen, keerde hen weg*, door verbolgenheid van den stroom, die van boven door storm en onweder was verwekt. **de beek Kedumin**, Lopende van het gebergte in de beek Kison, naar uitwijzen van de kaart. Anders, *beek der oudheden*; dat is, zeer oude beek, die vanouds, van den beginne af geweest, en van God daartoe gemaakt en behouden is. **de beek Kison; vertreed**, Dat is, veracht de macht des vijands. Anders, *mijn ziel trad op de sterken*; door het gebed en Gods ingeven vertrouwende, dat zij als

vertreden en onder de voeten gelegd zouden worden. **o mijn ziel! de sterken.** Hebreeuws, *de sterkte*; te weten des machtigen vijands, die nu onder onze voeten gelegd is.

22. Toen werden de paardenhoeven verpletterd, van het rennen, het rennen Of, *stampen, draven, trotteren, klateren*; dat is, van het veel en haastig lopen en rennen. **zijner machtigen.** Die, de vlucht nemende, door snelheid hunner paarden meenden te ontkomen, doch tevergeefs.

23. **Vloekt Meroz**, Een stad of landstreek, nabij de beek Kison, niet ver van de plaats, waar de slag geschied is, aan de zuidelijke grenzen van Issaschar. **zegt de Engel des HEEREN**, Vergelijk onder, Richt. 6:11, enz. **vloekt haar inwoners geduriglijk**; Hebreeuws, *vloekt vloekende*. omdat zij niet gekomen zijn tot de hulp des HEEREN, tot de hulp des HEEREN, Dat is, tot Israëls hulp, die de Heere bevolen en beschikt heeft. Of, tot de hulp van des Heeren volk. Anders is het menselijkerwijze gesproken van God, die eigenlijk niemands hulp van doen heeft. **met de helden.** Die Barak en Debora gevolgd zijn.

24. **Gezegend** Zie Gen. 14:19. **zij boven de vrouwen Jael**, Te weten, andere vrouwen; alzo in het volgende. **de huisvrouw van Heber, den Keniet; gezegend zij ze boven de vrouwen in de tent!** Dat is, in haar tent, waar zij dat loffelijk werk gedaan had. Of *die in tenten wonen*.

25. Water eiste hij, melk gaf zij; in een herenschaal Hebreeuws, *in een schaal der heerlijken*; dat is, in een zulke grote schaal, als doorluchtige, grootmachtige heren en vorsten wel plegen te gebruiken. **bracht zij boter.** Anders, *botermelk*, melk waar de boter nog in was.

26. Haar hand sloeg zij aan den nagel, Te weten, de linkerhand; of aldus: *haar handen strekten zich uit, de ene aan de nagel, de rechter aan den hamer der arbeidslieden.* en haar rechterhand aan den hamer

der arbeidslieden; en zij klopte Sisera; zij streek zijn hoofd af, Het Hebreeuwse woord wordt bij de Hebreënen eigenlijk gebruikt van het afstrijken der maten, die te vol of opgehoopt zijn. De zin is: dat zij hem het hoofd heeft afgesneden. **als zij zijn slaap had doornageld en doorgedrongen.**

27. Tussen haar voeten kromde hij zich, Vanwege de pijn; of pogende zich op te richten, doch terstond daarheen vallende, enz. viel henen, lag daar neder; tussen haar voeten kromde hij zich; hij viel; alwaar hij zich kromde, daar lag hij geheel geschonden! Hebreeuws eigenlijk, *verwoest*; dat is, gans beroofd en ten enenmale verdorven. Want zulk een machtig en trots krijgsoverste, te voet gevlucht, verbaasd, vermoeid en door een vrouw verstoken en toegedekt zijnde, lag daar doornageld, gekromd, bebloed en dood.

28. De moeder van Sisera keek uit door het venster, en schreeuwde door de tralien: Waarom vertoeft zijn wagen te komen! Waarom blijven de gangen zijner wagenen achter? Hebreeuws, *de gangen, de voeten, of, voetstappen zijner wagens.*

29. De wijsten Anders, een iegelijk van haar wijze staatsvrouwen Anders, vorstinnen. antwoordde haar. harer staatsvrouwen Anders, vorstinnen. antwoordden; ook beantwoordde zij haar redenen aan zichzelf:

30. Zouden zij Alsof zij zeide: Ik heb ongelijk, dat ik die zo haast tegemoet zie; want zij moeten toch eerst den buit uitvinden en delen, enz. dan de buit niet vinden **en delen?** Dat is, aantreffen, bekomen. een liefje, Of, *boelke, meisje. of twee liefjes, voor iegelijken man?* Hebreeuws, *voor het hoofd eens mans*; dat is, voor elk hoofd, voor elken man. Voor Sisera, een buit van verscheidene verven, een buit van verscheidene verven, gestikt; van verscheiden verf aan beide zijden gestikt, voor de

buithalzen? Hebreeuws, *voor de halzen des buits*; dat is, dergenen wien de beste buit toekomt, als krijgsoversten, of die in den strijd zich wel gekweten en goeden buit bekomen hebben, zodat hun een goed gedeelte toebehoort; of, die den buit op den hals nadroegen, of met gevaar van hun halzen gehaald hadden.

31. Alzo moeten omkomen al Uw vijanden, o HEERE! die Hem daarentegen liefhebben, Den Heere. **moeten zijn**, als wanneer Dat is, zij moeten in krachten en glans voortgaan, en toenemen, gelijk de zon oprijst en voortgaat. Vergelijk Jes. 40:31. de zon opgaat in haar kracht. Of, *voortgaat*. En het land was stil, veertig jaren.

Richteren 6

1. Maar de kinderen Israels deden, dat kwaad was in de ogen des HEEREN; zo gaf hen de HEERE in de hand der Midianieten, Hebreeuws, *van Midian*, en alzo in deze ganse historie. Zie van deze Num. 25:17,18, en Num. 31:2, enz. zeven jaren.
2. Als nu de hand der Midianieten sterk werd over Israel, maakten zich de kinderen Israels, vanwege de Midianieten, de holen, Om zich daarin tegen de Midianieten te verbergen en te verzekeren. die in de bergen zijn, en de spelonken, en de vestingen.
3. Want het geschiedde, als Israel gezaaid had, zo kwamen de Midianieten op, Dit hadden zij tevoren jaarlijks gedaan en deden het nu in het zevende jaar wederom. en de Amalekieten, en die van het oosten kwamen Die oostwaarts woonden, inzonderheid de Arabieren, die in tenten gewoon waren zich te onthouden. Zie onder, Richt. 8:10,11; Gen. 29:1, en Job 1:3. Hebreeuws, *kinderen van het oosten*. ook op tegen hen. Namelijk, *Israël*, gelijk in het begin van Richt. 6:3 staat.
4. En zij legerden zich tegen hen, en verdierven de opkomst des lands,

tot daar gij komt te Gaza; Gelegen in het westen aan de grote zee, verdervende alzo het ganse land van het oosten tot het westen. en zij lieten geen leeftocht overig in Israel, noch klein vee, noch os, noch ezel.

5. Want zij kwamen op met hun vee en hun tenten; zij kwamen gelijk de sprinkhanen Want hunlieder heirleger was wel honderd en vijftig en dertig duizend strijdende mannen sterk, gelijk te zien is onder, Richt. 8:10, buiten het andere gespuis, dat zulke legers, die geen tegenstand verwachtten, placht te volgen. in menigte, dat men hen en hun kemelen niet tellen kon; Hebreeuws, *hadden geen getal*; dat is, zij waren zeer kwalijk, vanwege de veelheid, te tellen. Alzo Richt. 7:12. Daarentegen wordt van een kleinen hoop volks gezegd, dat zij *lieden van getal zijn*; dat is, licht om te tellen. Zie Gen. 34:30. en zij kwamen in het land, om dat te verderven.
6. Alzo werd Israel zeer verarmd, vanwege de Midianieten. Hebreeuws, *voor het aangezicht*; dat is, voor, of om hun tegenwoordigheid. Toen riepen de kinderen Israels tot den HEERE.
7. En het geschiedde, als de kinderen Israels tot den HEERE riepen, ter oorzaak van de Midianieten;
8. Zo zond de HEERE een man, die een profeet was, Hebreeuws, *een man, een profeet*. Vergelijk boven, Richt. 4:4. tot de kinderen Israels; die zeide tot hen: Alzo zegt de HEERE, de God Israels: Ik heb u uit Egypte doen opkomen, en u uit het diensthuis uitgevoerd;
9. En Ik heb u verlost van de hand der Egyptenaren, en van de hand van allen, die u drukten; en Ik heb hen voor uw aangezicht uitgedreven, en u hun land gegeven;
10. En Ik zeide tot ulieden: Ik ben de HEERE, uw God; vreest de goden der Amorieten niet, in welker land gij

woont; maar gij zijt Mijner stem niet gehoorzaam geweest.

11. Toen kwam een Engel des HEEREN, Versta, den Zoon Gods, die onder, Richt. 6:14,16 met Gods eigen naam, de *Heere*, of *Jehova*, genoemd wordt. Vergelijk Gen. 18:17, en Gen. 48:16. Zie ook boven, Richt. 5:23. en zette Zich onder den eik, die te Ofra is, welke aan Joas, Omdat Joas aldaar *zoals men meent* de voornaamste was, of het ambt der overheid bediende. Vergelijk onder, Richt. 6:31,32. den **Abi-ezriet**, Uit den stam van Manasse. Zie Joz. 17:2, en onder, Richt. 6:34,35; 1 Kron. 7:14,18. Daar was een ander Ofra in den stam van Benjamin gelegen, Joz. 18:23. **toekwam**; en zijn zoon **Gideon dorste tarwe** Niet met ossen *waarvan Deut. 25:4*, maar met een stok of dorsvlegel, zoals enigen verklaren, om te minder opzien te geven, of in der haast wat voorraad te hebben. **bij de pers**, Dat is, in de plaats, waar de wijnpers of oliepers stond, waar men, naar sommiger gevoelen, niet gewoon was te dorsen; opdat niemand daarop acht mocht slaan, en deze tarwe voor den aanstaanden nood te zekerder geborgen kon worden. **om die te vluchten** Dat is, om de tarwe in het vluchten mede te nemen, of om zijns vaders huis te doen vluchten, als hij deze tarwe tot provisie zou hebben gedorst. **voor het aangezicht der Midianieten**. Die reeds in aantocht waren. Zie onder, Richt. 6:33, en Richt. 7.
12. Toen verscheen hem de Engel des HEEREN, en zeide tot hem: De HEERE is met u, gij strijdbare held!
13. Maar Gideon zeide tot Hem: Och, mijn Heer! Gideon bewijst hem burgerlijke eer, vooralsnog niet anders wetende of hij was een mens, daar hij in mansgedaante verscheen. zo de HEERE met ons is, waarom is ons dan dit alles wedervaren? Hebreeuws, *heeft ons dit alles gevonden?* Dat is, getroffen, is ons overgekomen. en waar zijn al Zijn wonderen, die onze vaders ons verteld hebben, zeggende: Heeft ons

- de HEERE niet uit Egypte opgevoerd? Doch nu heeft ons de HEERE verlaten, en heeft ons in der Midianieten hand gegeven.
14. Toen keerde zich de HEERE tot hem, en zeide: Ga heen in deze uw kracht, Die gij nu van mij ontvangt. en gij zult Israel uit der Midianieten hand verlossen; heb Ik u niet gezonden? Immers ja, wil de *Heere* zeggen: want gij hoort mij zeggen *ga*, met belofte van een goede uitkomst. Daarom twijfel niet, of gij zult verrichten, waartoe Ik u zend. Vergelijk boven, Richt. 4:6.
15. En hij zeide tot Hem: Och, mijn Heer! Zie Richt. 6:13. waarmede zal ik Israel verlossen? Zie, mijn duizend Tot welke ik behoer. Uit Exod. 18:25; Deut. 1:15 blijkt dat het volk in duizenden door Mozes was afgedeeld, hebbende elk duizend zijn overste, enz. is het armste in Manasse, en ik ben de kleinste in mijns vaders huis.
16. En de HEERE zeide tot hem: Omdat Ik met u zal zijn, zo zult gij de Midianieten slaan, als een enigen man. Alsof gij maar met één man te doen hadt; dat is, gij zult hen lichtelijk verstaan.
17. En hij zeide tot Hem: Indien ik nu genade gevonden heb in Uw ogen, zo doe mij een teken, Om mij te verzekeren dat gij van God hiertoe gezonden zijt, opdat ik deze beroeping met eengoede conscientie moge aannemen. dat Gij het zijt, Die met mij spreekt.
18. Wijk toch niet van hier, totdat ik tot U kome, en mijn geschenk uitbreng, Alsnog niet anders denkende dan dat hij een mens en profeet was, wil hij hem, naar de wijze der oudvaders, in der haast met spijs en drank onthalen. Richt. 6:22 wordt hij eerst gewaar dat hij een engel was. Vergelijk hiermede onder, Richt. 13:15. en U voorzette. En Hij zeide: Ik zal blijven, totdat gij wederkomt.
19. En Gideon ging in, en bereidde een geitenbokje, en ongezuurde *koeken* van een efa meels; Zie Exod. 16:36. het vlees legde hij in een korf, en het sop deed hij in een pot; en hij bracht het tot Hem uit, tot onder den eik, en zette het nader.
20. Doch de Engel Gods zeide tot hem: Neem het vlees en de ongezuurde *koeken*, en leg ze op dien rotssteen, en giet het sop uit; Op het vlees en de *koeken*, om het wonder te heerlijker en klaarder te maken. Vergelijk 1 Kon. 18:34. en hij deed alzo.
21. En de Engel des HEEREN stak het uiterste van den staf uit, die in Zijn hand was, en roerde het vlees en de ongezuurde *koeken* aan; toen ging er vuur op uit de rots, Vergelijk Lev. 9:24; 1 Kon. 18:38; 2 Kron. 7:1. en verteerde het vlees en de ongezuurde *koeken*. En de Engel des HEEREN bekwam uit zijn ogen. Versta, zeer haastelijk en onvoorziens, zodat hij hem gans niet meer zag; waardoor hij verschrikt en bevreesd werd, gelijk volgt.
22. Toen zag Gideon, dat het een Engel des HEEREN was; en Gideon zeide: Ach, Heere, HEERE! daarom, Te weten, zal ik moeten sterven. Gideon vreest dat hij zal moeten sterven vanwege dit gezicht, gelijk blijkt uit de woorden Gods in Richt. 6:23. Vergelijk onder, Richt. 13:22; Gen. 16:13, en Gen. 32:30; Exod. 33:20; Deut. 5:24,26. omdat ik een Engel des HEEREN gezien heb van aangezicht tot aangezicht. Vergelijk Deut. 5:4.
23. Doch de HEERE zeide tot hem: Vrede zij u, vrees niet, gij zult niet sterven.
24. Toen bouwde Gideon aldaar den HEERE een altaar, en noemde het: De HEERE is vrede! Hebreeuws, *Jehovah Schalom*. De zin is: De Heere is onze vrede; belooft, geeft en zendt ons nu den vrede. Want ten eerste, is deze engel, die de Heere *Christus* zelf was, onze vrede en de rechte vredevorst, Jes. 9:5, en Jes. 53:5; Micha 5:4; Luk. 2:14; Hand. 10:36; Hebr. 7:2. Alzo wordt

Hij ook genaamd *de Heere onze gerechtigheid*; Jer. 23:6. Ten tweede, had Hij hier Gideon zijn vrede toegezegd, mitsgaders aan zijn volk vrede en verlossing van de Midianieten. het is nog tot op dezen dag in Ofra der Abi-ezrieten. Zie boven, Richt. 6:11, en vergelijk onder, Richt. 6:34.

25. En het geschiedde in dienzelven nacht, dat de HEERE tot hem zeide: Neem een var van de ossen, die van uw vader zijn, te weten, den tweeden var, *Anders, en den anderen, of tweeden*; verstaande dat God bevolen heeft twee varren te nemen; maar dewijl in het volgende alleen vermaand wordt van dien zevenjarigen, en ganselijk niets van een anderen bevolen, wat men dien zou doen, wordt de overzetting, die in den tekst staat, door de meesten voor de beste gehouden. **van zeven jaren**; Even oud en zoveel jaren gemest zijnde als Israëls ellende onder de Midianieten geduurd had. Dezen var meent men, dat Joas gehouden en gemest heeft, om naar de afgodische wijze van dien tijd den Baäl te offeren. **en breek af het altaar van Baal, dat van uw vader is, en houw af het bos**, God wil dat Gideon zijn beroep zal beginnen met de zuivering van den godsdienst. **dat daarbij is.**

26. En bouw den HEERE, uw God, een altaar, op de hoogte *Hebreeuws, hoofd.* **dezer sterkte**, *Versta, den rotssteen, uit welken het vuur was uitgegaan, dat de spijs met het sap verteerd had, Richt. 6:21. Zulke rotsstenen gebruikte zij in tijd van nood voor een sterkte en toevlucht.* **in een bekwame plaats**; *Of, ordentelijk, geschikt.* *Hebreeuws, in, of, met ordening, schikking, bekwaamheid.* *Anders, met een laag hout omdat ordelijk te leggen onder den var ten brandoffer.* **en neem den tweeden var, en offer een brandoffer** Dit was een bijzonder bevel des Heeren in dezen tijd van verval; anders was het offeren ordinairlijk den priesters bevolen. **met het hout der hage, die gij zult hebben afgehouden.**

27. Toen nam Gideon tien mannen uit zijn knechten, en deed, gelijk als de HEERE tot hem gesproken had. Doch het geschiedde, dewijl hij zijns vaders huis en de mannen van die stad vreesde, van het te doen bij dag, dat hij het deed bij nacht.

28. Als nu de mannen van die stad des morgens vroeg opstonden, ziet, zo was het altaar van Baal omgeworpen, en de haag, die daarbij was, afgehouden, en die tweede var was op het gebouwde altaar geofferd.

29. Zo zeiden zij, de een tot de ander: **Wie heeft dit stuk gedaan?** *Hebreeuws, woord, ding, zaak; alzo in het volgende.* En als zij onderzochten en navraagden, zo zeide men: Gideon, de zoon van Joas, heeft dit stuk gedaan.

30. Toen zeiden de mannen van die stad tot Joas: **Breng uw zoon uit, dat hij sterve, omdat hij het altaar van Baal heeft omgeworpen, en omdat hij de haag, die daarbij was, afgehouden heeft.**

31. Joas daarentegen zeide tot allen, die bij hem stonden: **Zult gij voor den Baal twisten;** *Pleiten, rechten.* *Alzo in het volgende.* **zult gij hem verlossen? Die voor hem zal twisten,** *Dat is, wie wijders zijn zaak meer zal durven opnemen en daarvoor spreken. Het schijnt dat Joas tevoren, door menselijke zwakheid, des volks boosheid heeft toegegeven, maar nu door deze goddelijke openbaring gesterkt zijnde, recht daartegen gaat.* **zal nog dezen morgen gedood worden! Indien een hij god is, hij twiste voor zichzelf,** *Of, hij rechte tegen hem Gideon dat hij, enz. omdat men zijn altaar heeft omgeworpen.*

32. Daarom noemde hij hem te dien dage Jerubbaal, Joas noemde zijnen zoon Gideon *Jerubbaäl, dat is, Baäl twiste, of, zal twisten.* Zie onder, Richt. 7:1. zeggende:

Baal twiste tegen hem, omdat hij zijn altaar heeft omgeworpen.

33. Alle Midianieten nu, en Amalekieten, en de kinderen van het oosten, waren samenvergaderd, en zij trokken over, Over de Jordaan. Zie onder, Richt. 7:24. en legerden zich in het dal van Jizreel.

34. Toen toog de Geest des HEEREN Of, *bekleedde hem*; te weten, met zulke gaven van wijsheid, ijver, kloekmoedigheid en dapperheid, gelijk de Geest des Heeren wist dat hem tot dit werk, als wapenen nodig zouden zijn. Zie deze manier van spreken ook 1 Kron. 12:18; 2 Kron. 24:20; Luk. 24:49; Rom. 13:14, en vergelijk Gal. 3:27; Ef. 4:24; Col. 3:12. # Col 3.12 Gideon aan, en hij blies met de bazuin, Dat is, liet hen blazen, gelijk boven, Richt. 3:27. en de Abiezrieten Hebreeuws, *Abi-Ezer*; dat is, die van dat geslacht van Gideon en van zijn vader Joas waren *boven*, Richt. 6:11, werden bijeengeroepen en vergaderden zich bij hem, om hem te volgen. Alzo in het volgende. werden achter hem bijeengeroepen.

35. Ook zond hij boden in gans Manasse, Omdat de halve stam aan deze en de andere helft aan de andere zijde der Jordaan woonde. en die werden ook achter hem bijeengeroepen; desgelijks zond hij boden in Aser, Deze drie stammen waren naast en aan elkander gelegen, tegen het noorden en aan de zee. In Issaschar, liggende tussen Manasse en Zebulon, was het ganse heirleger des vijands, gelijk boven, Richt. 6:33. en in Zebulon, en in Nafthali; en zij kwamen op, hun tegemoet.

36. En Gideon zeide tot God: Anders, *Gideon had gezegd*; menende dat dit al tevoren geschied is, eer Gideon zich opmaakte tegen de Midianieten, en dat hier verhaald wordt als ene reden, waardoor Gideon ten volle in zijn geloof gesterkt zijnde, de beroeping met ijver heeft aangenomen en uitgevoerd. Het is opmerkelijk dat God Gideon zijn verzoek zonder enige berisping heeft toegestaan, waaruit, alsook uit de

manier van zijn begeren, blijkt dat hij het niet uit wantrouwen en ongeloof, maar ootmoediglijk tot versterking zijns geloofs begeerd heeft. Indien Gij Israel door mijn hand zult verlossen, gelijk als Gij gesproken hebt;

37. Zie, ik zal een wollen vlies op den vloer leggen; Of, *grond, erf, werf*. Versta, een effen, onbetimmerde plaats, die buitenshuis onder de open lucht was. indien er dauw op het vlies alleen zal zijn, en droogte op de ganse aarde, Versta, de andere aarde daaromtrent, en alzo onder, Richt. 6:39. zo zal ik weten, dat Gij Israel door mijn hand zult verlossen, gelijk als Gij gesproken hebt.

38. En het geschiedde alzo; want hij stond des anderen daags vroeg op, en drukte het vlies uit, en hij wrong den dauw uit het vlies, een schaal vol waters.

39. En Gideon zeide tot God: Uw toorn ontsteke niet tegen mij, dat ik alleenlijk ditmaal spreke; laat mij toch alleenlijk ditmaal met het vlies verzoeken; er zij toch droogte op het vlies alleen, en op de ganse aarde zij dauw.

40. En God deed alzo in denzelven nacht; want de droogte was op het vlies alleen, en op de ganse aarde was dauw.

Richteren 7

1. Toen stond Jerubbaal (dewelke is Gideon) Zie boven, Richt. 6:32. vroeg op, en al het volk, dat met hem was; en zij legerden zich aan de fontein van Harod; Hebreeuws, *Charod*; gelegen aan de grenzen van Manasse, aan deze zijde van het gebergte, achter hetwelk de Midianieten gelegerd waren aan de andere zijde. Zie Richt. 6:33. Dezen naam mag de fontein gekregen hebben van het vrezen en sidderen der 22.000 Israëlieten, onder, Richt. 7:3. Een andere fontein was er bij Jizreël, aan het einde van dit gebergte, westwaarts. Zie 1

Sam. 29:1. dat hij het heirleger der Midianieten had tegen het noorden, achter den heuvel More, Dit schijnt geweest te zijn een van de bergen Gilboa; also genoemd van den *tijdigen regen*; vallende zeer mildelijk op de velden, die op de hoogte van dien gelegen waren, gelijk sommigen afnemen uit vergelijking van 2 Sam. 1:21. Op dit gebergte Gilboa werd ook Saul van de Filistijnen verslagen, 1 Sam. 31:1. in het dal. Jizreël, gelijk boven, Richt. 6:33.

2. En de HEERE zeide tot Gideon: Des volks is te veel, dat met u is, dan dat Ik de Midianieten in hun hand zou geven; opdat zich Israel niet tegen Mij beroeme, zeggende: Mijn hand heeft mij verlost. *Of, mijn hand, dat is, macht heeft mij heil, of verlossing beschikt, aangebracht, de overwinning gemaakt.* Zie gelijke manier van spreken Exod. 8:19.

3. Nu dan, roep nu uit voor de oren des volks, Dat is, laat uitroepen en zeggen. zeggende: Wie blode Vergelijk Deut. 20:8. en versaagd is, *Of, bevende, sidderende, vervaard.* die kere weder, en spoede zich *Of, vliege heen, verpakke zich dezen morgen, of vroeg.* Het Hebreeuwse woord schijnt te zien op het snel vliegen der vogeltjes, en alzo voorts te betekenen: *haastelijk, spoediglijk doorgaan,* enz. naar het gebergte van Gilead! Hebreeuws, *van, of tegen het gebergte Gileads;* dat is, langs den weg, die naar en van dat gebergte gaat; zijnde dit gebergte gelegen recht tegenover Gideons leger, over de Jordaan, vanwaar die van den halven stam van Manasse tot hem gekomen waren. Zie boven, Richt. 6:35. Toen keerden uit het volk weder twee en twintig duizend, dat er tienduizend overbleven.

4. En de HEERE zeide tot Gideon: Nog is des volks te veel; doe hen afgaan naar het water, en Ik zal ze u aldaar beproeven; Hebreeuws eigenlijk, *scheiden, reinigen;* gelijk een goudsmid het zilver reinigt, scheidende het goed zilver van het schuim. en het zal geschieden, van

welken Ik tot u zeggen zal: Deze zal met u trekken, die zal met u trekken; maar al degene, van welken Ik zeggen zal: Deze zal niet met u trekken, die zal niet trekken.

5. En hij deed het volk afgaan naar het water. Toen zeide de HEERE tot Gideon: Al wie met zijn tong uit het water zal lekken, Dat hij staande met de hand zal geschept hebben, gelijk verklaard wordt Richt. 7:6. Dit was een teken van kloekmoedigheid en wakkerheid, gelijk het bukken op de knieën een teken van lafhartigheid en traagheid. gelijk als een hond zou lekken, dien zult gij alleen stellen; desgelijks al wie op zijn knieën zal bukken om te drinken.

6. Toen was het getal dergenen, die met hun hand tot hun mond gelekt hadden, driehonderd man; maar alle overigen des volks hadden op hun knieën gebukt, om water te drinken.

7. En de HEERE zeide tot Gideon: Door deze driehonderd mannen, die gelekt hebben, zal Ik ulieden verlossen, en de Midianieten in uw hand geven; daarom laat al dat volk weggaan, Versta, het andere, overige volk. een ieder naar zijn plaats.

8. En het volk nam den teerkost in hun hand, *Anders, toen namen zij den teerkost des volks in hun hand, mitsgaders derzelve bazuinen;* te weten, die drie honderd namen van het volk teerkost voor zich, zoveel hun nodig was, alsook bazuinen, te weten, drie honderd *Richt. 7:16,* houdende de weggaanden nog twintig, naar sommiger rekening, alzo het ganse heir van Gideon tevoren 32.000 sterk was; boven, Richt. 7:3; hebbende elke duizend tien bazuinen, of elke honderd een. en hun bazuinen; en hij liet Gideon. al die mannen Te weten, de anderen; gelijk in Richt. 7:7. van Israel gaan, een iegelijk naar zijn tent; maar die driehonderd man behield hij. En hij had het heirleger der Midianieten beneden in het dal. Aan

de andere zijde van het gebergte, zodat hij het voor zich had in het dal Jizreël, toen hij op den berg stond, waar ook het leger van Gideon voor een deel mag hebben gelegen, gelijk af te nemen is uit Richt. 7:9.

9. En het geschiedde in denzelven nacht, dat de HEERE tot hem zeide: Sta op, ga henen af in het leger, Der Midianieten. want Ik heb het in uw hand gegeven.
10. Vreest gij dan nog af te gaan, Te weten, alleen. zo ga af, gij, en Pura, uw jongen, naar het leger.
11. En gij zult horen, wat zij zullen spreken, en daarna zullen uw handen gesterkt worden, Dat is, gij zult moedig en vaardig worden om hun leger aan te grijpen. dat gij aftrekken zult in het leger. Toen ging hij af, met Pura, zijn jongen, tot het uiterste der schildwachten, Het Hebreeuwse woord is eigenlijk te zeggen: *gevijfde*, die bij vijven, of vijf sterk in het gelid plegen te marcheren, gelijk te zien is Exod. 13:18. Hiervan komt voorts de betekenis van *gewapenden*, gelijk de tochtorden, en inzonderheid schildwachten, gemeenlijk moeten zijn. die in het leger waren.
12. En de Midianieten, en Amalekieten, en al de kinderen van het oosten, lagen in het dal, Hebreeuws, *vielen*, of *waren gevallen in het dal*; dat is, zij lagen verspreid in het dal. gelijk sprinkhanen in menigte, Zie boven, Richt. 6:5. en hun kemelen waren ontelbaar, Gelijk boven, Richt. 6:5. gelijk het zand, dat aan den oever der zee is, Hebreeuws, *aan de lip der zee*. in menigte.
13. Toen nu Gideon aankwam, ziet, zo was er een man, die zijn metgezel een droom vertelde, en zeide: Zie, ik heb een droom gedroomd, en zie, een geroost gerstebrood Of, *een taart van gerstebrood*. Anders, *een gedruis van een gerstebrood*. Dit geeft te kennen de slechtheid en verachtelijkheid van het

middel, waardoor God Midian slaan en zijn volk verlossen zou. wentelde zich in het leger der Midianieten, en het kwam tot aan de tent, en sloeg haar, dat zij viel, en keerde haar om, het onderste boven, Hebreeuws, *keerde haar om naar boven*. dat de tent er lag.

14. En zijn metgezel antwoordde, en zeide: Dit is niet anders, dan het zwaard van Gideon, de zoon van Joas, de Israelietischen man; God heeft de Midianieten en dit ganse leger in zijn hand gegeven.
15. En het geschiedde, als Gideon de vertelling dezes drooms, en zijn uitlegging hoorde, Hebreeuws, *breking*; dat is, ontleding, uitlegging, oplossing. Het schijnt dat de manier van spreken ontleend is aan vruchten, die harde schillen hebben en gebroken moeten worden, eer men de kern kan eten. zo aanbad hij; Hebreeuws, *boog hij zich*. Erende en dankende God vanwege zijn wonderlijke regering en dezen troost. Zie Gen. 22:5. en hij keerde weder tot het leger van Israel, en zeide: Maakt u op, want de HEERE heeft het leger der Midianieten in ulieder hand gegeven.
16. En hij deelde de driehonderd man in drie hopen; Hebreeuws, *hoofden*; also onder, Richt. 7:20, en Richt. 9:34. en hij gaf een iegelijk Hebreeuws, *hij gaf bazuinen in de hand van hen allen*. een bazuin in zijn hand, en ledige kruiken, en fakkelen in het midden der kruiken.
17. En hij zeide tot hen: Ziet naar mij en doet Hebreeuws, *ziet, of, gij zult zien van, of, uit mij*; dat is, naar den aard der Hebreeuwse spraak somtijds zoveel als: *na, of, op mij, tegen mij aan*. Vergelijk boven, Richt. 7:3. Anders kan men het ook aldus overzetten: *uit, of van mij zult gij zien en alzo doen*; dat is, gij zult van mij, of uit mij leren en bemerken wat gij doen zult. also; Gelijk gij mij ziet doen. en ziet, als ik zal komen aan het uiterste des legers, zo zal

het geschieden, gelijk als ik zal doen, alzo zult gij doen.

18. Als ik met de bazuin zal blazen, ik en allen, die met mij zijn, dan zult gijlieden ook met de bazuin blazen, rondom het ganse leger, en gij zult zeggen: Voor den HEERE en voor Gideon! Versta hierop: wordt deze strijd gevoerd. Alzo wordt de Hebreeuwse letter *lamed* in zaken van strijd gebruikt, Exod. 14:14,25, of aldus: *den HEERE en Gideon*; te weten, zij de overwinning. Of, *des HEEREN en Gideons*; te weten, is het zwaard, uit Richt. 7:20.

19. Alzo kwam Gideon, en honderd mannen, die met hem waren, in het uiterste des legers, in het begin van de middelste nachtwaak, Dat is, omtrent middernacht, wanneer de wachten wel plegen veranderd te worden. als zij maar even Hebreeuws, *stellende hadden zij gesteld*. Anders, *doch zij hadden de wachters al opgewekt, of zij wekten alleenlijk de wachters op*. de wachters gesteld hadden; en zij bliezen met de bazuinen, ook sloegen zij de kruiken, Of, *sloegen haar tegen elkander*, alzo dat de stukken hier en daar verstrooid werden. Vergelijk Ps. 2:9; Jer. 13:14, en Jer. 48:12. die in hun hand waren, in stukken.

20. Alzo bliezen de drie hopen met de bazuinen, en braken de kruiken; en zij hielden met de linkerhand de fakkelen, en met hun rechterhand de bazuinen om te blazen; en zij riepen: Het zwaard van den HEERE, en van Gideon!

21. En zij stonden, een iegelijk in zijn plaats, rondom het leger. Toen verliep het ganse leger, en zij schreeuwden en vloden.

22. Als de driehonderd met de bazuinen bliezen, zo zette de HEERE Dat is, *beschikte*. het zwaard des een tegen den anderen, Hebreeuws, *des mans tegen zijn naasten, of metgezel*; dat is, de Heere beschikte dat zij elkander, als

vijanden, door verbaasdheid op het lijf vielen en ombrachten. en *dat* in het ganse leger; en het leger vluchtte tot Beth-Sitta toe naar Tseredath, tot aan de grens van Abel-Mehola, boven Tabbath.

23. Toen werden de mannen van Israel bijeengeroepen, uit Nafthali, en uit Aser, en uit gans Manasse; en zij jaagden de Midianieten achterna.

24. Ook zond Gideon boden in het ganse gebergte van Efraim, Aan de andere zijde van Manasse zuidwaarts gelegen, opdat de Midianieten, van beide zijden besloten en van de Jordaan verstoken zijnde, nergens heen mochten ontkomen. Maar intussen waren Zebah en Tsalmana met omtrent 15.000 man over de Jordaan geraakt, die Gideon met zijn 300 man nagejaagd en verslagen heeft. Zie Richt. 8:10,12. zeggende: Komt af de Midianieten tegemoet, en beneemt hunlieden de wateren, tot aan Beth-bara, Nabij de Jordaan gelegen; dit houden sommigen voor Bethabara; Joh. 1:28. te weten de Jordaan; alzo werd alle man van Efraim bijeengeroepen, en zij benamen *hun* de wateren tot aan Beth-bara, Nabij de Jordaan gelegen; dit houden sommigen voor Bethabara; Joh. 1:28. en de Jordaan. Dat is, hier, naar veler gevoelen, zoveel als: *te weten*.

25. En zij vingen twee vorsten der Midianieten, Oreb en Zeeb, en doodden Oreb op den rotssteen Oreb, Gelegen bij het oosteinde van het gebergte Efraïms, niet ver van de Jordaan. Deze plaats is naderhand alzo genoemd vanwege deze geschiedenis, gelijk ook de andere plaats Zeëb. en Zeeb doodden zij in de perskuip van Zeeb, Anders, *bij*, of, *aan*. en vervolgden de Midianieten; en zij brachten de hoofden van Oreb en Zeeb tot Gideon, over de Jordaan. Of, *aan deze zijde*. Want het Hebreeuwse woord, naar gelegenheid der zaken, betekent beiden. In Richt. 8: wordt verhaald dat Gideon

met zijn 300 mannen over de Jordaan getrokken is, om de Midianieten en de anderen van het oosten na te jagen. Zie aldaar Richt. 8:4. Het meeste gevoelen is, dat dit en hetgeen in Richt. 8:1,2,3 volgt, hier vooraf verhaald wordt, om hetgeen door die van Efraïm aan deze zijde der Jordaan kloekelijk verricht is, te voltrekken, doch dat het eerst gebeurd is, toen Gideon van het najagen over de Jordaan en de volle victorie wederkeerde. Maar de aandachtige lezer zal kunnen oordelen, uit vergelijking van Richt. 7:25 met Richt. 8:3. Zie de aantekeningen aldaar.

Richteren 8

1. Toen zeiden de mannen van Efraim
Zie de aantekeningen Richt. 7:25. tot hem: Wat stuk is dit, Hebreeuws, *ding, zaak*. dat gij ons gedaan hebt, dat gij ons niet riept, toen gij heentooft om te strijden tegen de Midianieten? En zij twistten sterk met hem.
2. Hij daarentegen zeide tot hen: Wat heb ik nu gedaan, gelijk gijlieden; Dat is, hetwelk met uw daad te vergelijken is. **zijn niet de nalezingen van Efraim** Hij verstaat het vervolgen des vluchtenden heirlegers van de Midianieten en het vangen der twee vorsten; dit vergelijkt hij met het nalezen der druiven, die in den wijnoogst overgelaten zijn, en zijn eigen doen bij den wijnoogst zelf. **beter dan de wijnoogst van Abi-ezer?** Dat is, het ganse werk van mij en mijn huis. Want hij was een Abiëzriet. Zie boven, Richt. 6:11.
3. God heeft de vorsten der Midianieten, Oreb en Zeeb, in uw hand gegeven; wat heb ik dan kunnen doen, Het schijnt dat Gideon in dezen tijd de twee koningen der Midianieten, Zebah en Tsalmuna, nog niet geslagen had. **gelijk gijlieden?** Toen liet hun toorn van hem af, Hebreeuws, *geest, moed*. als hij dit woord sprak.
4. Als nu Gideon gekomen was aan de Jordaan, ging hij over, met de driehonderd mannen, die bij hem

waren, zijnde moede, nochtans vervolgende. Te weten, den vijand.

5. En hij zeide tot de lieden van Sukkoth: Naast gelegen over de Jordaan, in Gads erfdeel, bij de beek of rivier Jabbok. Zie hiervan Gen. 33:17; Ps. 60:8, en Ps. 108:8, en van een ander Sukkoth Exod. 12:37; Num. 33:5. **Geeft toch enige bollen broods aan het volk, Anders, stukken.** dat mijn voetstappen volgt, Hebreeuws, *dat bij, of, aan zijn voeten is*; dat is, mijn voetstappen volgt, of in mijn dienst, onder mijn beleid is. Vergelijk Exod. 11:8. **want zij zijn moede; en ik jaag Zebah en Tsalmuna, de koningen der Midianieten, achterna.**
6. Maar de oversten van Sukkoth zeiden: Hebreeuws, *zeide*; te weten, een ieder van hen, of een, als president, uit aller naam. **Is dan de handpalm van Zebah en Tsalmuna** Dat is, hebt gij reeds hun macht in uw geweld? Zij weigeren niet alleen Gideons verzoek, maar verachten en bespotten hem daarenboven, als een, die zich te vroeg als victorieus gedraagt, roepende haring *zoals men zegt* eer hij gevangen is. Zij menen dat het anders zal uitvallen, en willen daarom met Gideon niet te doen hebben. **alrede in uw hand, dat wij aan uw heir brood zouden geven?**
7. Toen zeide Gideon: Daarom, als de HEERE Zebah en Tsalmuna in mijn hand geeft, zo zal ik uw vlees dorsen Dat is, *uw lichamen*; straffende uw ontrouw en bespoting op een bijzondere wijze, die u tot smaad en spot zal strekken. **met doornen der woestijn,** Die tussen Sukkoth en Pnuel gelegen was, bij de beek Jabbok, die Jakob passeerde toen hij met God geworsteld en tevoren de heirlegers der engelen gezien, en van die plaats gezegd had: dit is *Gods veld*, noemende de plaats *Mahanaïm*; dat is, twee heiren; Gen. 32:1,2,22,24. Hiervan wordt deze woestijn *als dichtbij gelegen* genoemd *de woestijn van Mahanaïm*, uit 2 Sam. 17:27,29. en met distelen.
8. En hij toog van daar op naar Pnuel, Zie Gen. 32:30, en 1 Kon. 12:25. en sprak

- tot hen desgelijks. Die van Pnuel. En de lieden van Pnuel antwoordden hem, gelijk als de lieden van Sukkoth geantwoord hadden.
9. Daarom sprak hij ook tot de lieden van Pnuel, zeggende: Als ik met vrede wederkome, zal ik deze toren afwerpen. Op welken zij zich, als een vastigheid, mogen hebben verlaten, en daarom te trotser gesproken.
10. Zebah nu en Tsalmuna waren te Karkor, en hun legers met hen, omtrent vijftien duizend, al de overgeblevenen van het ganse leger der kinderen van het oosten; en de gevallen Die tevoren omgekomen waren. waren honderd en twintig duizend mannen, die het zwaard uittrokken. Hebreeuws, *uittrok*; dat is, ieder van hen was tot den krijg bekwaam geweest. Dit dient tot merkelijke vergroting van Gideons victorie. Zie ook deze manier van spreken van het *uittrekken des zwaards*, onder, Richt. 20:15,17,25,46; 2 Sam. 24:9; 2 Kon. 3:26, enz.
11. En Gideon toog opwaarts, den weg dergenen, die in tenten wonen, Te weten, der Arabieren, die daarvan *Scenitae* genoemd zijn, alsof men zeide *Tentenaars*. tegen het oosten van Nobah en Jogbeha; Deze twee plaatsen waren ook aldaar over de Jordaan gelegen, tegen het oosten. en hij sloeg dat leger, want het leger was zorgeloos. Of, *zeker, gerust*, niet denkende dat Gideon met zijn volk, van najagen vermoeid zijnde, zo haast over de Jordaan en voorts dezen weg naar het oosten hen zou kunnen achterhalen.
12. En Zebah en Tsalmuna vloden; doch hij jaagde hen na; en hij ving de beide koningen der Midianieten, Zebah en Tsalmuna, en verschrikte het ganse leger. Omdat hij hen onvoorziens overviel, werden zij verbaasd en vluchtende verslagen, of immers gans en ten enenmale verstrooid en machteloos gemaakt.
13. Toen nu Gideon, de zoon van Joas, van den strijd wederkwam, voor den opgang der zon, Of, *van dat is, kort na, of tegen het opgaan der zon*. Want hij had, zonder te rusten *hoewel vermoeid zijnde* met zijn volk den vijand vervolgd. Anders, *van bij den opgang van Heres*. Of, *van den opgang der zon*; dat is, van het oosten, waarheen hij de Midianieten vervolgd had. Anders, *na de opklimming der zon*; dat is, tegen dat zij begon te dalen.
14. Zo ving hij een jongen van de lieden te Sukkoth, en ondervraagde hem; die schreef hem op de oversten van Sukkoth, Dat is, hij gaf Gideon de namen der oversten in geschrift, opdat hij niemand dan de schuldigen mocht straffen. en hun oudsten, zeven en zeventig mannen.
15. Toen kwam hij tot de lieden van Sukkoth, en zeide: Ziet daar Zebah en Tsalmuna, van dewelke gij mij smadelijk verweten hebt, zeggende: Is de handpalm van Zebah en Tsalmuna alrede in uw hand, dat wij aan uw mannen, die moede zijn, brood zouden geven?
16. En hij nam de oudsten dier stad, en doornen der woestijn, en distelen, en deed het den lieden van Sukkoth door dezelve verstaan. Te weten, wat zij hadden misdaan, dat is, hij stelde een exempel door deze straf of bijzondere kastijding, om die van Sukkoth dezen hoogmoed af te leren. Of zij gedood zijn, gelijk die van Pnuel, dan of zij met deze smadelijke kastijding bij het leven zijn gelaten, staat er niet.
17. En de toren van Pnuel wierp hij af, en doodde de lieden der stad. Versta, de oversten der stad, of alle schuldigen, gelijk uit het voorgaande exempel kan afgenomen worden.
18. Daarna zeide hij tot Zebah en Tsalmuna: Wat waren het voor mannen, die gij te Thabor doodsloegt? Een berg, gelegen in Zebulon

naar de zee toe, dicht aan de beek Kison, aan de zuidzijde van het gebergte, tegenover het dal Jizreël, waar de Midianieten hunlieder leger hadden gehad. Wanneer dit geschied is, wordt hier niet gezegd. Het is te vermoeden dat zij het in dezen tocht gedaan hebben, zo om de ligging der plaats, als omdat Gideon nog niet zeker schijnt geweten te hebben wat eigenlijk van deze zaak was; alhoewel hij schijnt geweten te hebben dat deze zijn broeders gedood waren, en dat deze koningen op dezen berg enige notabele personen hadden omgebracht, zonder te weten wie, alhoewel vermoeden hebbende van zijn broeders. En zij zeiden: Gelijk gij, alzo waren zij, enerlei, van gedaante als koningszonen.

19. Toen zeide hij: Het waren mijn broeders, zonen mijner moeder; zo *waarlijk als* de HEERE leeft, zo gij hen hadt laten leven, ik zou ulieden niet doden!

20. En hij zeide tot Jether, zijn eerstgeborene: Sta op, dood hen; maar de jongeling trok zijn zwaard niet uit, want hij vreesde, dewijl hij nog een jongeling was.

21. Toen zeiden Zebah en Tsalmuna: Sta gij op, en val op ons aan, want naar dat de man is, zo is zijn macht. Zo stond Gideon op, en doodde Zebah en Tsalmuna, en nam de maantjes, Die gouden halssiersels, die in het Hebreeuws hun naam hebben van de *maan*, omdat zij rond waren gelijk de volle maan. die aan de halzen hunner kemelen waren.

22. Toen zeiden de mannen van Israel tot Gideon: Heers over ons, zo gij als uw zoon en uws zoons zoon, Hebreeuws, *ook gij, ook uw zoon, ook uws zoons zoon.* dewijl gij ons van der Midianieten hand verlost hebt.

23. Maar Gideon zeide tot hen: Ik zal over u niet heersen; Uit deze woorden en onder, Richt. 8:29, blijkt klaarlijk dat degenen, die in dit boek *richters* genoemd

worden, geen koningen, landsheren, of ook ordinaire richters des volks geweest zijn, maar bijzonderlijk geroepen tot verlossing, berscherming, hulp en dienst van Israël, behoudens de vrijheid en de orde van hun republiek. Zie boven, Richt. 2:16. ook zal mijn zoon over u niet heersen; de HEERE zal over u heersen.

24. Voorts zeide Gideon tot hen: Een begeerte zal ik van u begeren: geeft mij maar een iegelijk een voorhoofdsiersel van zijn roof; Of, *de voorhoofdsiersels, die hij geroofd heeft.* Hebreeuws, *Een voorhoofdsiersel, of, oorsiersel van zijn roof.* Het Hebreeuwse woord wordt gebruikt van beiden, zo van gouden sieraad aan het voorhoofd als aan de oren. Zie Gen. 24:22,47, en Gen. 35:4. want zij hadden gouden voorhoofdsierselen gehad, De vijanden. dewijl zij Ismaelieten waren. Zie Gen. 37:25, en Gen. 25:13, enz.

25. En zij zeiden: Wij zullen ze gaarne geven; Hebreeuws, *gevende zullen wij geven.* en zij spreidden een kleed uit, en wierpen daarop een iegelijk een voorhoofdsiersel van zijn roof.

26. En het gewicht der gouden voorhoofdsierselen, die hij begeerd had, was duizend en zeventienhonderd *sikkelen* gouds, Zie Gen. 24:22; Num. 7:14. zonder de maantjes, en ketenen, Anders, *gouden busjes, doosjes, kasjes,* waarin zij welriekende specerijen of kostelijke zalven medevoerden, om die in flauwten, krankten, of ook voor wonden en kwetsuren te gebruiken. en purperen klederen, die de koningen der Midianieten aangehad hadden, en zonder de halsbanden, die aan de halzen hunner kemelen geweest waren.

27. En Gideon maakte daarvan een efod, Zie Exod. 28:4. en stelde die in zijn stad, te Ofra; en gans Israel hoereerde aldaar denzelven na; Bedrijvende met dien efod geestelijke hoerij; dat is, afgoderij en superstitie. Zie

Lev. 17:7, en Lev. 20:5, gelijk zij gedaan hebben met de koperen slang door Mozes opgericht; 2 Kon. 18:4. en het werd Gideon en zijn huis tot een valstrik. Vergelijk Exod. 23:33, en Exod. 34:12; Deut. 7:16. De zin is dat het Gideon *als hebbende onbedachtelijk het volk, tot afgoderij zeer genegen zijnde, de gelegenheid gegeven tot zonde is gerekend, en zijn huis ten verderve gestrekt heeft.* Zie Richt. 9.

28. Alzo werden de Midianieten ten onder gebracht voor het aangezicht der kinderen Israels, en hieven hun hoofd niet meer op. Hebreeuws, *deden niet toe, of, voeren niet voort hun hoofd op te heffen.* En het land was stil veertig jaren, in de dagen van Gideon. Dat is, zolang Gideon leefde.

29. En Jerubbaal, Dat is, Gideon. Zie boven, Richt. 7:1. de zoon van Joas, ging henen en woonde in zijn huis. De regering des volks, die hem was aangeboden, niet aannemende, henlieden nochtans met zijn autoriteit en aanzien dienende, tot onderhouding van den reinen godsdienst en bescherming hunner vrijheid, gelijk uit Richt. 8:28,33 is af te nemen. Geheel anders deed zijn onechte zoon Abimelech, Richt. 9.

30. Gideon nu had zeventig zonen, die uit zijn heupe voortgekomen waren; Zie Gen. 46:26. want hij had vele vrouwen.

31. En zijn bijwif, Zie van bijwijven, Gen. 22:24. hetwelk te Sichem was, Gelegen op een berg in Efraïm, niet ver van Samaria, ten westen van Ofra, waar Gideon woonde. Zie Gen. 12:6, en Gen. 33:18. Het was een van de vrijsteden; Joz. 20:7. Hieromtrent zijn ook Jozefs beenderen begraven; Joz. 24:32. baarde hem ook een zoon; en hij noemde zijn naam Hebreeuws, *stelde, zette.* Abimelech. Dien de Sichemieten, na Gideons dood, tot een koning maakten, voorbijgaande, ja dodende al de echte zonen van Gideon, behalve Jotham, die zich verborg. Zie Richt. 9.

32. En Gideon, de zoon van Joas, stierf in goeden ouderdom;

Hebreeuws, *grauwigheid, grijzigheid.* Zie Gen. 15:15. en hij werd begraven in het graf van zijn vader Joas, te Ofra, des Abi-ezriets. Zie boven, Richt. 6:11.

33. En het geschiedde, als Gideon gestorven was, dat de kinderen Israels zich omkeerden, en de Baals nahoereerden; en zij stelden zich Baal-Berith tot een God.

34. En de kinderen Israels dachten niet aan den HEERE, hun God, Die hen gered had van de hand van al hun vijanden van rondom.

35. En zij deden geen weldadigheid bij het huis van Jerubbaal, Zie onder, Richt. 9:5,16,17,24,56,57. *dat is* Gideon, naar al het goede, dat hij bij Israel gedaan had.

Richteren 9

1. Abimelech nu, de zoon van Jerubbaal, ging henen naar Sichem, Zie boven, Richt. 8:31. tot de broeder zijner moeder; Dat is, bloedverwanten en vrienden. Alzo, Richt. 9:3,18. en hij sprak tot hen, en tot het ganse geslacht van het huis van den vader zijner moeder, zeggende:

2. Spreekt toch voor de oren van alle burgers van Sichem: Hebreeuws, *heren, meesters, mannen, burgers.* Zie van het Hebreeuwse woord *Baäl*, Gen. 14:13. Wat is u beter, dat zeventig mannen, alle zonen van Jerubbaal, over u heersen, of dat een man over u heerse? Hij wil zeggen, dat het buiten twijfel het beste is, verstaande door dezen éénen man, zichzelf. Gedenkt ook, dat ik uw been en uw vlees ben. Van moeders zijde uit Sichem gesproten, en velen onder u in bloede bestaande. Zie van deze manier van spreken, Gen. 2:23, en Gen. 29:14.

3. Toen spraken de broeders zijner moeder van hem, voor de oren van alle burgers van Sichem, al dezelve woorden; en hun hart neigde zich

naar Abimelech; Hebreeuws, *achter*; dat is, om hem na te volgen. want zij zeiden: Hij is onze broeder.

4. En zij gaven hem zeventig zilverlingen, Zie Gen. 20:16. uit het huis van Baal-Berith; en Abimelech huurde daarmede ijdele en lichtvaardige mannen, Dat is, een hoop van kaal, behoeftig en licht gespuis, bij welke geen vreze Gods was. Vergelijk 2 Kron. 13:7. die hem navolgden. Hebreeuws, *en zij gingen achter hem*.
5. En hij kwam in zijns vaders huis te Ofra, en doodde zijn broederen, de zonen van Jerubbaal, zeventig mannen, Er werden maar negen en zestig gedood *want Jotham ontkwam*, maar de Heilige Schrift noemt naar gewoonte het volle getal. Zie Gen. 42:13; Num. 14:33; 1 Cor. 15:5. op een steen; doch Jotham, de jongste zoon van Jerubbaal werd overgelaten, want hij had zich verstoken.
6. Toen vergaderden zich alle burgers van Sichem, en het ganse huis van Millo, Hebreeuws, *Beth-millo*; een stad, gelegen, naar uitwijzen der kaart, oostwaarts van Sichem, aan het gebergte Efraïms, niet ver van *Beth-aven*. Anderen verstaan hierdoor *de sterkte*, vermeld onder, Richt. 9:46,49, gehouden als een raadhuis, of landhuis, waarin de volle raad placht te vergaderen, met enig garnizoen bezet, hetwelk in dezen handel mede gebruikt is. Het woord *Millo* komt van *vullen, volheid*, vervulling, waarom het sommigen nemen voor een diepen kuil of vallei, die met aarde en steengruis opgevuld zijnde, gediend heeft tot bouwing van een sterkte, daarvan genoemd *Millo*. Enigen menen dat het geslacht van den vader van Abimelechs moeder hiervan alzo genoemd is. Het woord *Millo* wordt ook gevonden 2 Sam. 5:9; 1 Kon. 9:15, en 1 Kon. 11:27; 2 Kon. 12:20; 1 Kron. 11:8; 2 Kron. 32:5. en gingen heen en maakten Abimelech ten koning, Hebreeuws alsof men zeide: *zij koningden hem ten koning*. bij den hogen eik, Of, *pilaareik*. Zie Joz. 24:26,27. Deze

- plaats hebben zij vermoedelijk verkozen, om dit werk met enigen schijn van heiligheid te bekleden, dat zij nochtans met een gruwelijke tirannie hadden begonnen, en zonder de andere stammen daarover te roepen, of God eens raad te vragen, voltrokken. Anders, *bij het plein van den pilaar*. die bij Sichem is.
7. Als zij dit Jotham aanzeiden, zo ging hij heen, en stond op de hoogte des bergs Hebreeuws, *het hoofd*. Gerizim, Die aan Sichem was gelegen en recht tegenover lag de berg *Ebal*, waarvan te zien is Deut. 11:29,30; Joz. 8:33. en verhief zijn stem, en riep, en hij zeide tot hen: Zo het schijnt, door Gods ingeven, die Jothams woorden bevestigd heeft; onder, Richt. 9:24,57. Hoort naar mij, gij, burgers van Sichem! en God zal naar ulieden horen.
  8. De bomen Zie ene gelijke versierde rede of gelijkenis, tot lering, 2 Kon. 14:9. gingen eens heen, Hebreeuws, *gaande gingen zij*. om een koning over zich te zalven, en zij zeiden tot den olijfboom: Wees gij koning over ons.
  9. Maar de olijfboom zeide tot hen: Zoude ik mijn vettigheid Dat is, de olie. verlaten, Of, *zal ik laten ophouden, of, gedwongen worden op te houden*, en zo in het volgende. die God en de mensen in mij prijzen? Want de olie werd gebruikt in de offeranden en lampen des tabernakels, alsook bij het zalven der priesters, koningen en *gelijk uit 1 Kon. 19:16 afgenomen wordt* profeten, en in het algemeen tot spijs, sieraad en smuk van 's mensen lichaam. Anders, *waarmede men door mij God en de mensen vereert*. En zoude ik heengaan om te zweven over de bomen? Dat is, om als koning te gaan omlopen, woelen en zorgen voor andere bomen.
  10. Toen zeiden de bomen tot den vijgeboom: Kom gij, wees koning over ons.
  11. Maar de vijgeboom zeide tot hen: Zou ik mijn zoetheid en mijn goede

- vrucht verlaten? En zou ik heengaan om te zweven over de bomen?
12. Toen zeiden de bomen tot den wijnstok: Kom gij, wees koning over ons.
13. Maar de wijnstok zeide tot hen: Zou ik mijn most verlaten, die God en mensen vrolijk maakt? Omdat de wijn in offeranden gebruikt werd en het hart des mensen verheugt; Ps. 104:15. Anders, *die goden*; dat is, die grote heren, en mensen, dat is, gemene lieden verheugt. En zou ik heengaan om te zweven over de bomen?
14. Toen zeiden al de bomen tot den doornenbos: Kom gij, wees koning over ons.
15. En de doornenbos zeide tot de bomen: Indien gij mij in waarheid tot een koning over u zult, zo komt, vertrouwt u onder mijn schaduw; maar indien niet, zo ga vuur uit de doornenbos, en vertere de cederen van de Libanon. Dit gebergte was zeer vermaard vanwege de schone, heerlijke cederbomen, zijnde zeer sterk en duurzaam, die in menigte daarop wiessen, waarvan verscheidene gelijkenissen in de Schrift genomen worden. Zie 2 Kon. 14:9; 2 Kron. 2:8; Ps. 29:5, en Ps. 92:13; Hoogl. 3:9, en Hoogl. 5:15; Jes. 60:13; Jer. 22:23; Ezech. 17:3, en Ezech. 31:3; Hos. 14:6,7,8. # Eze 17.3 31.3 Ho 14.5,6,7
16. Alzo nu, Hier verklaart nu Jotham de voorgestelde gelijkenis. indien gij het in waarheid en oprechtheid gedaan hebt, dat gij Abimelech koning gemaakt hebt, en indien gij welgedaan hebt bij Jerubbaal en bij zijn huis, en indien gij hem naar de verdienste zijner handen gedaan hebt. *Of, weldaad.*
17. (Want mijn vader heeft voor ulieden gestreden, en hij heeft zijn ziel Dat is, zijn leven en persoon niet gespaard, maar voor u gewaagd, of in groot perikel gesteld. verre weggeworpen,
- Hebreeuws, *van tegenover, of, van nabij*; gelijk wanneer men iets uit de ogen ver van zich werpt, willende daarop niet zien, om hetzelfde te bezorgen of acht er op te nemen. Vergelijk Deut. 28:66, en onder, Richt. 12:3. en u uit der Midianieten hand gered;
18. Maar gij zijt heden opgestaan Dat is, in dezen tijd. tegen het huis mijns vaders, en hebt zijn zonen, Dezen moord verwijt hij den Sichemieten, omdat zij Abimelech daarin gesterkt hadden. Zie Richt. 9:24. zeventig mannen, op een steen gedood; en gij hebt Abimelech, een zoon zijner dienstmaagd, Alzo noemt hij verachtelijk zijns vaders bijwif, om den Sichemieten de onbillijkheid hunner daad in te scherpen. koning gemaakt over de burgers van Sichem, omdat hij uw broeder is);
19. Indien gij dan in waarheid en in oprechtheid bij Jerubbaal en bij zijn huis te dezen dage gehandeld hebt, zo weest vrolijk over Abimelech, en hij zij ook vrolijk over ulieden.
20. Maar indien niet, zo ga vuur uit van Abimelech, en vertere de burgers van Sichem, en het huis van Millo; en vuur ga uit van de burgers van Sichem, en van het huis van Millo, en vertere Abimelech!
21. Toen vlood Jotham, en vluchtte, Het schijnt dat met deze samenvoeging van woorden, die één ding betekenen, te kennen gegeven wordt zijn haastigheid in het vluchten, om door zijn broeder niet achterhaald te worden. en ging naar Beer; Waar deze plaats gelegen is, is onzeker. Sommigen gissen dat zij lag in den stam van Simeon, aan de uiterste palen van Kanaän, waar enige plaatsen zijn, die den naam *Beër* hebben, doch met enig bijvoegsel. en hij woonde aldaar vanwege zijn broeder Abimelech.
22. Als nu Abimelech drie jaren over Israel geheerst had,
23. Zo zond God een bozen geest Dit kan men verstaan van een bozen engel of

satan, gelijk 1 Sam. 18:10, en 1 Sam. 19:9. Of van wederwil, onlust, tweedracht, die de Satan onder hen door een rechtvaardig oordeel Gods verwekt heeft. Vergelijk 1 Sam. 16:14, en 2 Sam. 16:10, en 2 Sam. 24:1. tussen Abimelech en tussen de burgers van Sichem; en de burgers van Sichem handelden trouweloos tegen Abimelech;

24. Opdat het geweld, Dat is, straf des gewelds. *gedaan* Hebreeuws, *het geweld, of de wreedheid der zeventig zonen*; dat is hun gedaan; aldus dikwijls. aan de zeventig zonen van Jerubbaal, kwame, en opdat hun bloed gelegd werd op Abimelech, Te weten, op het hoofd van Abimelech en van de Sichernieten. Deze manieren van spreken zijn in de Heilige Schrift gebruikelijk, om te betekenen de wraak van geweld, doodslag of bloedvergieten. Vergelijk 1 Sam. 25:39; 2 Sam. 1:16; 1 Kon. 2:31,32,33; Esth. 9:25; Ps. 7:17; Jer. 51:35; Matth. 23:34,35, en Matth. 27:25; Hand. 5:28, en Hand. 18:6, enz. Zie ook onder, Richt. 9:56,57. # Mt 23.34,35 27.25 Ac 5.28 18.6 Jud 9.56,57 hun broeder, die hen gedood had, en op de burgers van Sichem, die zijn handen Die Abimelech in zijn boos voornemen gesterkt en geholpen hadden. Vergelijk boven, Richt. 7:11. gesterkt hadden om zijn broeders te doden.

25. En de burgers van Sichem bestelden tegen hem, die op de hoogten der bergen Hebreeuws, *hoofden*. lagen legden, en al wie voorbij hen Zijnde Abimelech toegedaan. Sichem lag op den pas van en naar Jeruzalem, en de bergen Gerizim, Ebal, van Baäl-Berith, Zalmon, enz. lagen er dichtbij. Zie boven, Richt. 9:7, en onder, Richt. 9:46,48. op den weg doorging, beroofden zij; en het werd Abimelech aangezegd.

26. Gaal, de zoon van Ebed, kwam ook met zijn broederen, en zij gingen over in Sichem; Verlatende hun vorige woonplaats. en de burgeren van

Sichem verlieten zich op hem. Te weten, Gaäl, dien zij als een hoofd en krijgsoverste gebruikten tegen Abimelech.

27. En zij togen uit in het veld, Tot een teken van vertrouwen en kleinachting van Abimelech. en lazen hun wijnbergen af, en traden *de druiven*, en maakten lofliederen; Anders, *goede sier*, gelijk zij gewoon waren te doen in den wijnoogst. en zij gingen in het huis huns gods, *Baäl-Beriths* afgodischen tempel. Zie boven, Richt. 9:4. en aten en dronken, en vloekten Abimelech.

28. En Gaal, de zoon van Ebed, zeide: Wie is Abimelech, Zie gelijke verachtelijke manier van spreken 1 Sam. 25:10. en wat is Sichem, Alsof zij zeiden: *Sichem* is al te heerlijk en hoog geacht dan dat de heren en burgers daarvan dezen Abimelech zouden dienen. Anders: *Wie is Sichem?* menende dat het hier de naam is van Hemors zoon, Gen. 34, wien Jakobs zonen niet hebben willen dienen, maar hem gedood, of iemand zijner nakomelingen van dien naam, bij welken Abimelech, als een tiran en slecht van afkomst zijnde, niet is te vergelijken. dat wij hem dienen zouden? Abimelech. is hij niet een zoon van Jerubbaal? Dat is, van Gideon, die een vijand was van onzen god Baäl en als een gemeen man zonder regering geleefd heeft. en Zebul zijn bevelhebber? Die van Abimelech als stadhouder te Sichem was gesteld, Richt. 9:30, en hier tegenwoordig, of immers in de stad, Richt. 9:36. dient *liever* de mannen van Hemor, Dat is, die afkomstig, of nakomelingen zijn van *Hemor, Sichems* vader. Of, degenen, die niet tiranniek *gelijk Abimelech* maar vaderlijk regeren, gelijk Hemor eertijds deed, die als een vader van deze stad gehouden werd; sommigen nemen het aldus: Zo gij zoudt dienen, hadt gij toch Hemor en zijn nakomelingen mogen dienen; maar dat hebben onze voorvaders niet willen doen, waarom zouden wij dan nu dezen Abimelech dienen? den vader van Sichem; want waarom zouden wij hem dienen?

29. Och, Hebreeuws, *wie zal geven dat*, enz. Zie van deze manier van wensen Deut. 5:29. dat dit volk in mijn hand ware! Dat is, in mijn macht, onder mijn beleid, zou ik Abimelech haast van kant helpen. ik zoude Abimelech wel verdrijven. En tot Abimelech zeide hij: Den afwezenden, alsof hij tegenwoordig ware, *gelijk pochers en snorkers plegen* schimpelijk trotserende. Vermeerder uw heir, Versterk uw volk zozeer als gij kunt of wilt, en komt er uit, of voor den dag, gelijk men zegt. en trek uit.
30. Als Zebul, de overste der stad, de woorden van Gaal, den zoon van Ebed, hoorde, zo ontstak zijn toorn.
31. En hij zond listiglijk boden Dat is, heimelijk, latende niets schijnen. Hebreeuws, *met list, bedrog, of valsheid*. Sommigen nemen het Hebreeuwse woord *Thorma* voor een stad, die zij menen dezelfde te wezen, die onder, Richt. 9:41, genoemd wordt *Aruma*. tot Abimelech, zeggende: Zie, Gaal, de zoon van Ebed, en zijn broeders zijn te Sichem gekomen, en zie, zij, Of, *zij dwingen, sterken, wapenen, bezetten deze stad tegen u*. Anders, *zij zullen u, met de stad te weten, Aruma, waar gij in zijt, belegeren*. met deze stad, handelen vijandiglijk tegen u.
32. Zo maak u nu op bij nacht, gij en het volk, dat met u is, en leg lagen in het veld.
33. En het geschiede in den morgen, als de zon opgaat, zo maak u vroeg op, en overval deze stad; en zie, zo hij en het volk, Gaäl. dat met hem is, tot u uittrekken, zo doe hem, gelijk als uw hand vinden zal. Zoals de gelegenheid zich u zal presenteren, naardat de zaak zich zal geven en gij te rade bevinden zult. Zie een dergelijke betekenis dezer manier van spreken Lev. 25:28; 1 Sam. 10:7, en 1 Sam. 25:8; Pred. 9:10.
34. Abimelech dan maakte zich op, en al het volk, dat met hem was, bij nacht; en zij legden lagen op Sichem, met vier hopen. Hebreeuws, *hoofden*; alzo boven, Richt. 7:16, en onder, Richt. 9:43,44.
35. En Gaal, de zoon van Ebed, ging uit, en stond aan de deur van de stadspoort; en Abimelech rees op, en al het volk, dat met hem was, uit de achterlage.
36. Als Gaal dat volk zag, zo zeide hij tot Zebul: Zie, er komt volk af van de hoogten der bergen. Hebreeuws, *hoofden*. Zebul daarentegen zeide tot hem: Gij ziet de schaduw der bergen voor mensen aan.
37. Maar Gaal voer wijders voort te spreken en zeide: Zie daar volk, afkomende uit het midden des lands, Hebreeuws, *den navel*; een gelijkenis, genomen van de gelegenheid van den navel in 's mensen lichaam. Anders, *van de hoogte des lands*. en een hoop komt van den weg van den eik Meonenim. Of, *effen plein der sterrenkijkers, waarzeggers, guichelaars*.
38. Toen zeide Zebul tot hem: Waar is nu uw mond, Dat is, u trotseren en grootspreken. waarmede gij zeidet: Wie is Abimelech, dat wij hem zouden dienen? is niet dit het volk, dat gij veracht hebt? trek toch nu uit en strijd tegen hem!
39. En Gaal trok uit voor het aangezicht der burgeren van Sichem, en hij streed tegen Abimelech.
40. En Abimelech jaagde hem na, want hij vlood voor zijn aangezicht; en er vielen vele verslagenen tot aan de deur der *stads* poort.
41. Abimelech nu bleef te Aruma; Een stad, zuidwaarts van Sichem gelegen, niet ver van den samenloop der wegen, die van Jeruzalem en Silo naar Sichem gaan, middenwegs tussen Silo en Sichem. en Zebul verdreef Gaal en zijn broederen, dat zij te Sichem niet mochten wonen.
42. En het geschiedde des anderen daags dat het volk uittrok in het

- veld, en zij zeiden het Abimelech aan.
43. Toen nam hij het volk, en deelde hen in drie hopen, en hij legde lagen in het veld; en hij zag toe, en ziet, het volk trok uit de stad, zo maakte hij zich tegen hen op, en sloeg hen.
44. Want Abimelech en de hopen, *Dat is, een hoop van de hopen, of troepen. Zie onder, Richt. 12:7.* die bij hem waren, overvielen hen, en bleven staan aan de deur der stadspoort; en de twee *andere* hopen overvielen allen, die in het veld waren, en sloegen hen.
45. Voorts streed Abimelech tegen de stad dienzelfen gansen dag, en nam de stad in, en doodde het volk, dat daarin was; en hij brak de stad af, en bezaaide haar met zout. *Menende nu volkomenlijk te triomferen en niet denkende wat hij zelf verdiend had, doet hij dit uit hoogmoed, tot een teken dat Sichem eeuwiglijk onvruchtbaar, woest en onbewoond zou blijven, of tot een eeuwig gedenkteken van een voorbeeldige straf dezer rebellie. Vergelijk Num. 18:19; Deut. 29:23; 2 Kron. 13:5; Zef. 2:9. Maar dat Sichem naderhand bebouwd en bewoond is geweest, blijkt 1 Kon. 12:1,25.*
46. Als alle burgers des torens van Sichem dat hoorden, zo gingen zij in de sterkte, in het huis van den god Berith. *Boven genoemd Baäl-Berith, #Richt.9:4. Sommigen menen dat dit BethelBerith nog een andere Baälstempel geweest is, gelegen op een berg dicht aan Sichem westwaarts, gelijk Baäl-Beriths tempel oostwaarts aan Sichem op een hogen berg lag. Aldus waren zij aan beide zijden met Baälstempels voorzien, en meenden daarin wel bewaard en verzekerd te zijn, doch, gelijk blijkt, tevergeefs.*
47. En het werd Abimelech aangezegd, dat alle burgeren des torens van Sichem zich verzameld hadden.
48. Zo ging Abimelech op den berg Zalmon, *Liggende aan de westzijde van Sichem. Zie ook van deze berg Ps. 68:15.* hij en al het volk, dat met hem was; en Abimelech nam een bijl in zijn hand, *Hebreeuws, bijlen.* en hieuw een tak van de bomen, en nam hem op, en legde hem op zijn schouder; en hij zeide tot het volk, dat bij hem was: *Wat gij mij hebt zien doen, Anders, ik heb gedaan wat gij gezien hebt.* haast u, doet als ik. *Te weten, gedaan heb.*
49. Zo hieuw ook al het volk een iegelijk zijn tak af, en zij volgden Abimelech na, en legden ze aan de sterkte, en verbrandden daardoor de sterkte met vuur; dat ook alle lieden des torens van Sichem stierven, omtrent duizend mannen en vrouwen.
50. Voorts toog Abimelech *Zich inbeeldende dat hem deze victoriën geduriglijk volgen zouden.* naar Thebez, *Een stad, gelegen noordwaarts van Sichem, tussen het gebergte van Samaria en Gilboa.* en hij legerde zich tegen Thebez, *Een stad, gelegen noordwaarts van Sichem, tussen het gebergte van Samaria en Gilboa.* en nam haar in.
51. Doch er was een sterke toren in het midden der stad; zo vloten daarheen al de mannen en de vrouwen, en alle burgers van de stad, en sloten voor zich toe; en zij klommen op het dak des torens.
52. Toen kwam Abimelech tot aan den toren, en bestormde dien; *Of, streed er tegen.* en hij genaakte tot aan de deur des torens, om dien met vuur te verbranden.
53. Maar een vrouw wierp een stuk van een molensteen *Eindelijk, de bovenste steen des molens,* die boven den ondersteen wordt omgedreven. op Abimelechs hoofd; en zij verpletterde zijn hersenpan.

54. Toen riep hij haastelijk den jongen, die zijn wapenen droeg, en zeide tot hem: Trek uw zwaard uit, en dood mij, opdat zij niet van mij zeggen: Een vrouw heeft hem gedood. En zijn jongen doorstak hem, dat hij stierf.
55. Als nu de mannen van Israel zagen, dat Abimelech dood was, zo gingen zij een iegelijk naar zijn plaats.
56. Alzo deed God wederkeren heet kwaad van Abimelech, *Te weten, op Abimelechs hoofd; dat is, betaalde, vergold hem. Zie boven, Richt. 9:24.* dat hij aan zijn vader gedaan had, dodende zijn zeventig broederen. Zijn eigen broeders en zijns vaders echte zonen, *boven, Richt. 9:5,* daar hijzelf maar een zoon van een bijwif was, *zie Richt. 8:30,31.*
57. Desgelijks al het kwaad der lieden van Sichem Die Abimelech geholpen hadden in zijn tirannisch voornemen, *boven, Richt. 9:24.* deed God wederkeren op hun hoofd; en de vloek van Jotham, *Zie boven, Richt. 9:20.* den zoon van Jerubbaal, kwam over hen.

Richteren 10

1. Na Abimelech nu stond op, *Van God gelijk de andere richters daartoe bijzonderlijk verwekt zijnde. Alzo Richt. 10:3.* om Israel te behouden, Om Israël na Abimelechs dood in vrede en welstand te herstellen en te beschermen tegen allen, die hen zouden mogen willen beroeren, bespringen of onderdrukken. Thola, een zoon van Pua, zoon van Dodo, een man van Issaschar; Een van de allerkleinste stammen. en hij woonde te Samir, *Te onderscheiden van een ander Samir, gelegen op het gebergte in Juda, aan de uiterste grenzen van Kanaän; Joz. 15:48.* op het gebergte van Efraim.
2. En hij richtte Israel drie en twintig jaren; en hij stierf, en werd begraven te Samir.
3. En na hem stond op Jair, de Gileadiet; *Uit het land Gilead, gelegen aan de oostzijde der Jordaan. Zie Gen. 31:21,48; Num. 32, en Joz. 17:1,5.* en hij richtte Israel twee en twintig jaren.
4. En hij had dertig zonen, rijdende op dertig ezelveulens, *Zie boven, Richt. 5:10.* en die hadden dertig steden, die zij noemden Havvoth-Jair, tot op dezen dag, dewelke in het land van Gilead zijn.
5. En Jair stierf, en werd begraven te Kamon. Een stad, gelegen aan het noorden van het gebergte Gileads, in het land Basan, toebehorende aan den halven stam van Manasse.
6. Toen voeren de kinderen Israels voort te doen, dat kwaad was in de ogen des HEEREN, en dienden de Baals, en Astharoth, *Zie boven, Richt. 2:13.* en de goden van Syrie, en de goden van Sidon, en de goden van Moab, en de goden der kinderen Ammons, mitsgaders de goden der Filistijnen; en zij verlieten den HEERE, en dienden Hem niet.
7. Zo ontstak de toorn des HEEREN tegen Israel; en Hij verkocht hen *Dat is, Hij gaf hen, of leverde hen over in de macht, enz. Zie boven, Richt. 2:14.* in de hand der Filistijnen, en in de hand der kinderen Ammons.
8. En zij onderdrukten en vertraden de kinderen Israels in datzelfde jaar; Toen zij tot deze gruwelijke afgoderij vervielen, den Heere zo dikwijls dankende voor den langdurigen vrede, dien Hij hun verleend had. achttien jaren *Anders, zijnde het achttiende jaar, te weten alle, enz., onderdrukten zij al de kinderen Israels, die aan gene zijde van de Jordaan waren, in het land der*

- Amorieten, dat in Gilead is. Zie boven, Richt. 10:3.
9. Daartoe togen de kinderen Ammons over de Jordaan, om te krijgen, zelfs tegen Juda, en tegen Benjamin, en tegen het huis van Efraim; zodat het Israel zeer bang werd.
  10. Toen riepen de kinderen Israels tot den HEERE, zeggende: Wij hebben tegen U gezondigd, zo omdat wij onzen God hebben verlaten, als dat wij de Baals gediend hebben.
  11. Maar de HEERE zeide tot de kinderen Israels: Heb Ik u niet van de Egyptenaren, en van de Amorieten, en van de kinderen Ammons, en van de Filistijnen,
  12. En de Sidoniers, en Amalekieten, en Maonieten, Hebreeuws, *Maon*. Er was een stad van dien naam in het zuiden van Juda, bij de woestijn Maon. Zie Joz. 15:55. Anders, *den inwoners des lands. die u onderdrukten, toen gij tot Mij riept, alsdan uit hun hand verlost?*
  13. Nochtans hebt gij Mij verlaten, en andere goden gediend; daarom zal Ik u niet meer verlossen. Hebreeuws, *Ik zal niet toedoen of voortgaan om ulieden te verlossen*. Dit dreigt de Heere onder conditie indien zij zich niet van harte bekeerden, verlatende alle afgoderij en den waren God alleen dienende, gelijk het volgende uitwijst.
  14. Gaat henen, Dit is een manier van spreken, genoemd *ironie* of bespotting, alsof God zeide: Ziet en ondervindt of de goden, die gij voor dezen hebt aanbeden, u zullen verlossen. roept tot de goden, die gij verkoren hebt; laten die u verlossen, ter tijd uwer benauwdheid.
  15. Maar de kinderen Israels zeiden tot den HEERE: Wij hebben gezondigd; doe Gij ons, naar alles, wat goed is in Uw ogen; Dat is, naar uw believen, welgevallen. alleenlijk verlos ons toch te dezen dage!
  16. En zij deden de vreemde goden uit hun midden weg, Hebreeuws, *de goden der vreemden*; dat is, der heidenen, die van God en Israël vervreemd waren. en dienden den HEERE. Toen werd Zijn ziel verdrietig Of, *beangstigd, benauwd*. Hebreeuws eigenlijk, *verkort afgemaaid*. Dit wordt menselijker wijze en bij gelijkenis door God gezegd. Vergelijk Exod. 6:8; Num. 21:4; onder, Richt. 16:16, en Job 21:4, enz. over den arbeid van Israel.
  17. En de kinderen Ammons werden bijeengeroepen, en legerden zich in Gilead; Zie boven, Richt. 10:3. daarentegen werden de kinderen Israels vergaderd, en legerden zich te Mizpa. Gelegen op of aan het gebergte van Gilead. Zie Gen. 31:49, en onder, Richt. 11:11,29. Er zijn meer andere plaatsen geweest van dezen naam, omdat het Hebreeuwse woord ook betekent een *hoogte*, of anderszins bekwame plaats waar men *wacht* kan houden en *ver van zich zien*. Zie van een land Mizpa, Joz. 11:3, gelegen onder den berg Hermon, aan de zee. Van *Mizpa* in Juda, Joz. 15:38; en in Benjamin, Joz. 18:26; en *Mizpa* der Moabieten, 1 Sam. 22:3. Zie ook 1 Kon. 15:22; Neh. 3:7,15,19; Jer. 40:6; Hos. 5:1. # Ne 3.7,15,19 Jer 40.6 Ho 5.1
  18. Toen zeide het volk, de oversten van Gilead, De oudsten des volks. Zie onder, Richt. 11:5. *de een tot den ander*: Hebreeuws, *de man tot zijn naaste*. **Wie is de man**, De zin is: Die dat zal doen, zal een krijgsoverste of richter wezen over alle Israëlieten, die in Gilead wonen. Zie zulk een manier van vragen Deut. 20:5,6, enz.; Ps. 34:13,14, en elders. *die beginnen zal te strijden tegen de kinderen Ammons? die zal tot een hoofd zijn over alle inwoners van Gilead.*

Richteren 11

1. Jeftha nu, de Gileadiet, Zie boven, Richt. 10:3. was een strijdbaar held, maar hij was een hoerekind; Hebreeuws, *was een zoon ener vrouw, ener hoer*. Zie Deut.

- 23:2. Anders, *de zonen ener waardin*. doch Gilead had Jeftha gegenereerd. Te onderscheiden van Gilead, den zoon van Machir, Joz. 17:1,3, zijnde nochtans een zijner nakomelingen, van denzelfden naam.
2. Gileads huisvrouw baarde hem ook zonen; en de zonen dezer vrouw, Te weten, van zijn echte vrouw. groot geworden zijnde, stieten Jeftha uit, en zeiden tot hem: Gij zult in het huis onzes vaders niet erven, want gij zijt een zoon van een andere vrouw. Dat is, een vreemde, die geen echte vrouw van onzen vader geweest is.
  3. Toen vlood Jeftha voor het aangezicht zijner broederen, en woonde in het land Tob; Een landstreek, gelegen langs het gebergte Gilead, bij den ingang van WoestArabië, aan de grenzen der Ammonieten. Zie ook 2 Sam. 10:6,8. en ijdele mannen vergaderden zich tot Jeftha, *Of, ledige, behoeftige*, geen middel hebbende om te leven. en togen met hem uit. Om buit te halen, vermoedelijk van de Ammonieten, hetwelk de Israëlieten te meer heeft kunnen bewegen om hem in den krijg te gebruiken tegen de Ammonieten.
  4. En het geschiedde, Hier wordt nu vervolgd de historie, die in Richt. 10:18 was begonnen, nadat er tussen ingevoegd was het voorgaande verhaal van Jeftha. na enige dagen, Na de verklaring, die door de oversten der Gileadieten gedaan was, Richt. 10:18, of na den tijd, die in Richt. 10:8, is uitgedrukt. dat de kinderen Ammons tegen Israel krijgden.
  5. Zo geschiedde het, als de kinderen Ammons tegen Israel krijgden, dat de oudsten van Gilead heengingen, *Of, op een bevel des Heeren, wien zij mogen hebben raad gevraagd, of immers door zijn bijzonder ingeven en regering.* om Jeftha te halen uit het land van Tob. Zie Richt. 11:3.
  6. En zij zeiden tot Jeftha: Kom, en wees ons tot een overste, *Of, hertog, generaal, krijgsoverste;* maar geen koning, gelijk de Sichemieten Abimelech hadden gemaakt. opdat wij strijden tegen de kinderen Ammons.
  7. Maar Jeftha zeide tot de oudsten van Gilead: Hebt gijlieden mij niet gehaat, en mij uit mijn vaders huis verstoten? waarom zijt gij dan nu tot mij gekomen, terwijl gij in benauwdheid zijt? *Hebreeuws, terwijl ulieden angst, of benauwdheid is.*
  8. En de oudsten van Gilead zeiden tot Jeftha: Daarom zijn wij nu tot u wedergekomen, dat gij met ons trekt, en tegen de kinderen Ammons strijdt; en gij zult ons tot een hoofd zijn, over alle inwoners van Gilead.
  9. Toen zeide Jeftha tot de oudsten van Gilead: Zo gijlieden mij wederhaalt, om te strijden tegen de kinderen Ammons, en de HEERE hen voor mijn aangezicht geven zal, zal ik u dan tot een hoofd zijn?
  10. En de oudsten van Gilead zeiden tot Jeftha: De HEERE zij toehoorder tussen ons, Om getuige te zijn, of als rechter tussen beiden, ons te straffen zo wij anders bij u doen. Vergelijk Deut. 1:16; 1 Kon. 3:11; Klaagl. 3:61,62; Mal. 2:14. indien wij niet alzo naar uw woord doen.
  11. Alzo ging Jeftha met de oudsten van Gilead, en het volk stelde hem tot een hoofd en overste over zich. En Jeftha sprak al zijn woorden Die hij tevoren tot de gezanten des volks gesproken had. voor het aangezicht des HEEREN te Mizpa. Niet bij de ark des verbonds *gelijk dit dikwijls genomen is* maar in de generale vergadering des volks deed hij zijne verklaring *gelijk een hels des geloofs, Hebr. 11:32* met religieuze aandacht, als in Gods tegenwoordigheid, of met aanroeping zijns heiligen naams, en onderlingen eed. De ark des verbonds was ten tijde van Jozua gebracht te Silo, Joz. 18:1, en was nog aldaar ten tijde van Eli; 1 Sam. 1:3.

12. Voorts zond Jeftha boden tot den koning der kinderen Ammons, zeggende: Versta, door de gezanten. Alzo onder, Richt. 11:17, en in het volgende. Wat hebben ik en gij met elkander te doen, Hebreeuws, *wat is mij en u, of wat hebben ik en gij?* Zie deze manier van spreken ook 2 Sam. 16:10; Joh. 2:4, enz. dat gij tot mij gekomen zijt, om tegen mijn land te krijgen? Jeftha spreekt hier in den naam des volks, welks voorvechter hij was.
13. En de koning der kinderen Ammons zeide tot de boden van Jeftha: Omdat Israel, als hij uit Egypte optoog, mijn land genomen heeft, van de Arnon af tot aan de Jabbok, Zie van *Arnon*, Num. 21:13,14,15; van *Jabbok*, Gen. 32:22, enz. en tot aan de Jordaan; Van het gebergte Gileads oostwaarts, tot aan de Jordaan westwaarts. zo geef mij dat nu weder met vrede.
14. Maar Jeftha voer wijders voort, Dit is een zeer wijze en opmerkelijke daad van Jeftha, dat hij Gods bevel betrachtende, Deut. 2:19, eerst begeerd heeft te weten de oorzaken, die de Ammonieten tot dezen krijg mochten hebben bewogen, en daarop hun koning met vele zeer bondige redenen zoekt te overtuigen en tot afstand te bewegen; dienende dit alles tot kwijting en gerustheid zijner conscientie, alsook tot versterking van Israël. en zond boden tot den koning der kinderen Ammons.
15. En hij zeide tot hem: Door de gezanten, of liet hem zeggen. Zo zegt Jeftha: Israel heeft het land der Moabieten, Want God had van beiden tegenbevel gegeven, omdat zij Lots nakomelingen waren. Zie Deut. 2:9,19. en het land der kinderen Ammons niet genomen;
16. Want als zij uit Egypte optogen, zo wandelde Israel door de woestijn tot aan de Schelfzee, en kwam te Kades. Anders genaamd Zin, te onderscheiden van Kades Barnea. Zie Gen. 14:7; Num. 13:26, en Num. 20:14, en Num. 33:36.
17. En Israel zond boden tot de koning der Edomieten, zeggende: Laat mij toch door uw land doortrekken; maar de koning der Edomieten gaf geen gehoor. En hij zond ook tot de koning der Moabieten, Dit kan men ook afnemen uit Deut. 2:29. die ook niet wilde. Alzo bleef Israel in Kades.
18. Daarna wandelde hij in de woestijn, Namelijk, Israël. en toog om het land der Edomieten en het land der Moabieten, en kwam van den opgang der zon aan het land der Moabieten, en zij legerden zich Het volk Israëls. op gene zijde van de Arnon; Zie boven, Richt. 11:13. maar zij kwamen niet binnen de landpale der Moabieten; want de Arnon is de landpale der Moabieten.
19. Maar Israel zond boden tot Sihon, den koning der Amoriëten, koning van Hesbon, en Israel zeide tot hem: Zie boven, Richt. 11:12. Laat ons toch door uw land doortrekken tot aan mijn plaats. Dat is, onze, te weten, Israëls; *onze*, dat is, die ons van God gegeven is, namelijk het land Kanaän.
20. Doch Sihon betrouwde Israel niet door zijn landpale door te trekken; Dat is, door zijn land; alzo onder, Richt. 11:22. maar Sihon verzamelde al zijn volk, en zij legerden zich te Jaza; en hij streed tegen Israel.
21. En de HEERE, de God Israels, gaf Sihon met al zijn volk in de hand van Israel, dat zij hen sloegen; alzo nam Israel erfelijk in het ganse land der Amoriëten, die in datzelve land woonden.
22. En zij namen erfelijk in de ganse landpale der Amoriëten, Dat is, het ganse land Sihon, besloten tussen deze palen, de Arnon in het zuiden, de Jabbok in het

noorden, de woestijn of Woest Arabië in het oosten, en de Jordaan in het westen. van de Arnon af tot aan de Jabbok, en van de woestijn tot aan de Jordaan.

23. Zo heeft nu de HEERE, de God Israels, de Amorieten voor het aangezicht van zijn volk Israel uit de bezitting verdreven; en zoudt gij hunlieder erfgenaam zijn? Hebreeuws, *zoudt gij hem erven? Hem*, namelijk, den Amoriet; dat is, het land der Amorieten; alsook in Richt. 11:24, Deut. 9:1, en elders dikwijls. Jeftha wil zeggen dat dit is tegen recht en billijkheid.

24. Zoudt gij niet dengene erven, dien uw god Kamos Een afgod der Moabieten, en *gelijk hier blijkt* der Ammonieten. Zie Num. 21:29; 1 Kon. 11:7; Jer. 48:7,13,46. voor u uit de bezitting verdreef? Alzo zullen wij al dengene erven, Met recht, alzo onze God de enige ware God is, wien alles toekomt. dien de HEERE, onze God, voor ons aangezicht uit de bezitting verdrijft.

25. Nu voorts, zijt gij veel beter dan Balak, Hebreeuws, *beter beter*. De zin is: Hebt gij nu zoveel meerder of groter recht dan Balak, die Israël nooit daarover lastig gevallen is? Zie van Balak Num. 22, Num. 23, Num. 24. de zoon van Zippor, de koning der Moabieten? heeft hij ooit met Israel getwist? Hebreeuws, *twistende getwist*, en alzo: *strijdende gestreden*, of *krijgende gekrijgd*. heeft hij ook ooit tegen hen gekrijgd?

26. Terwijl Israel driehonderd jaren Hier *alsook elders in de Heilige Schrift* wordt een rond getal gesteld; alhoewel, naar sommiger rekening, enige weinige jaren zouden overschieten, als men de jaren neemt van den uittocht der kinderen Israëls uit Egypte, waarvan Jeftha dit verhaal begonnen heeft, en meer jaren onder de drie honderd zijn dan men zou rekenen van de victorie van Israël tegen Sihon bekomen. Zie van dit gebruik der Heilige Schrift Gen. 15:13, en onder, Richt. 20:46; 2 Sam. 5:5. **gewoond**

heeft in Hesbon, en in haar stedekens, en in Aroer, en in al de stedekens, en in al de steden, die aan de zijde van de Arnon zijn; waarom hebt gij het dan in die tijd niet gered? Dat de Ammonieten in zo langen tijd zonder twijfel eens zouden hebben bestaan, indien zij zulk een recht vermeend hadden te hebben.

27. Ook heb ik tegen u niet gezondigd, Jeftha wil zeggen dat Israël den Ammonieten hiertoe geen oorzaak gegeven heeft. maar gij doet kwalijk bij mij, Hebreeuws, *gij doet kwaad met mij*. dat gij tegen mij krijgt; de HEERE, Die Rechter is, richte heden tussen de kinderen Israels en tussen de kinderen Ammons!

28. Maar de koning der kinderen Ammons hoorde niet naar de woorden van Jeftha, die hij tot hem gezonden had. Dat is, door de gezanten hem hadden laten aanzeggen.

29. Toen kwam de Geest des HEEREN op Jeftha, Hebreeuws, *was, werd*; dat is, toog hem aan, gelijk boven, Richt. 6:34, en Richt. 3:10. dat hij Gilead en Manasse doortrok; Dat is, door het gedeelte des lands Gilead, dat de halve stam van Manasse over de Jordaan bewoonde. want hij trok door tot Mizpa in Gilead, Onderscheiden van andere plaatsen, hebbende denzelfden naam. Zie boven, Richt. 10:17. en van Mizpa in Gilead trok hij door tot de kinderen Ammons.

30. En Jeftha beloofde den HEERE een gelofte, en zeide: Indien Gij de kinderen Ammons ganselijk in mijn hand zult geven; Of, *zekerlijk*. Hebreeuws, *gevende geven zult*.

31. Zo zal het uitgaande, dat uit de deur van mijn huis mij tegemoet zal uitgaan, als ik met vrede van de kinderen Ammons wederkom, dat zal des HEEREN zijn, Of, *den HEERE*; te weten, geheiligd zijn. en ik zal Anders, of,

alsof hij zeide: Mag het geofferd worden, ik zal het offeren; zo niet, het zal evenwel den HEERE geheiligd zijn. **het offeren ten brandoffer.** Welverstaande, indien het zo is, dat het naar Gods wet geoorloofd is te offeren; nu was het niet alleen verboden mensen te offeren, maar ook onreine beesten. Zie Lev. 27:11,12,13.

32. Alzo trok Jeftha door naar de kinderen Ammons, om tegen hen te strijden; en de HEERE gaf hen in zijn hand.

33. En hij sloeg hen van Aroer af liggende aan de beek Arnon; Deut. 3:12. Niet waar deze beek van het gebergte Gilead westwaarts afloopt in de Jordaan, maar uit het zuidelijke einde van dit gebergte zuidwaarts heenloopt en eindelijk valt in de Zoutzee. tot daar gij komt te Minnith, Gelegen in het oosten over de beek Arnon. twintig steden, en tot aan Abel-Keramim, met een zeer groten slag. Alzo werden de kinderen Ammons ten ondergebracht voor het aangezicht der kinderen Israels.

34. Toen nu Jeftha te Mizpa bij zijn huis kwam, ziet, zo ging zijn dochter uit hem tegemoet, met trommelen en met reien. Zij nu was alleen, een enig *kind*; hij had uit zich Dat is, die uit hem was voortgekomen. *anders* geen zoon of dochter.

35. En het geschiedde, als hij haar zag, zo verscheurde hij zijn klederen, en zeide: Ach, mijn dochter! gij hebt mij ganselijk nedergebogen, Hebreeuws, *gij hebt mij nederbuigende nedergebogen.* Aldus ontstelt Jeftha, omdat zijn enig kind in den maagdelijken staat zou moeten blijven, en hem geen nakomelingen van haar geboren mochten worden. **en gij zijt onder degenen,** Dat is, gij verstoort mij in deze zaak, gelijk anderen in andere zaken mij verstoord hebben. Vergelijk Ps. 54:6. die mij beroeren; want ik heb mijn mond opengedaan tot den HEERE, en ik zal niet kunnen

teruggaan. Dat is, ik zal van mijn gelofte niet kunnen afwijken, ik zal ze moeten volbrengen; niet denkende dat hij ze met dertig sikkelen zilver, naar den sikkel des heiligdoms, had kunnen lossen, naar de wet Gods; Lev. 27:4,5. Of hij heeft gemeend dat hij zijn gelofte zo hoog en sterk gedaan had, dat de lossing geen plaats had, of van zichzelf was uitgesloten.

36. En zij zeide tot hem: Mijn vader! hebt gij uw mond opengedaan tot den HEERE, doe mij, De dochter onderwerpt zich aan de gelofte haars vaders, onder wiens macht zij nog stond, en met wiens toestemming zij buiten dat vermocht een gelofte te doen. Zie Num. 30:4,5. Vergelijk ook Luk. 2:37; 1 Cor. 7:25,26,27,28. **gelijk als uit uw mond gegaan is; naardien u de HEERE volkomene wraak gegeven heeft** Hebreeuws, *wraaken gedaan heeft.* van uw vijanden, van de kinderen Ammons.

37. Voorts zeide zij tot haar vader: Laat deze zaak aan mij geschieden: Laat twee maanden van mij af, Dat is, vergun mij twee maanden tijds. dat ik heenga, en ga tot de bergen, en bewene mijn maagdom, Omdat het voortbrengen van kinderen te dien tijde zeer veel geacht, en het contrarie voor smadelijk gehouden werd. Zie Gen. 30:23. Merk hier en in het volgende, dat zij niet wil gaan wenen, omdat zij geslacht of gedood en ten brandoffer zal moeten worden opgeofferd, maar alleenlijk spreekt van haar maagdom, overeenkomende met hetgeen in de volgende verzen verhaald wordt. **ik en mijn gezellinnen.**

38. En hij zeide: Ga heen; en hij liet haar twee maanden gaan. Toen ging zij heen met haar gezellinnen, en bewene haar maagdom op de bergen.

39. En het geschiedde ten einde van twee maanden dat zij tot haar vader wederkwam, die aan haar volbracht zijn gelofte, Doende haar blijven *gelijk in*

het volgende verhaald wordt in haar maagdelijken stand, en haar den Heere heiligende en afzonderende volgens zijn belofte Richt. 11:37. Vergelijk 1 Sam. 1:22; Luk. 2:37; 1 Cor. 7:32. die hij beloofd had; en zij heeft geen man bekend. Zie Gen. 4:1, en Gen. 19:8. Deze woorden zijn een platte en naakte verklaring van hetgeen Jeftha aan zijne dochter, volgens den zin zijner gelofte, gedaan heeft. Voorts werd het een gewoonheid in Israel,

40. *Dat de dochteren Israels van jaar tot jaar heengingen, Hebreeuws, van dagen tot dagen; dat is, van jaar tot jaar, of jaarlijks; gelijk de laatste woorden van Richt. 11:40 verklaren. Zie ook Lev. 25:29. om de dochter van Jeftha, de Gileadiet, aan te spreken, Of, samenspreken, kouten; te weten, om haar te vergezelschappen en in haar maagdelijken stand te troosten en te verkwikken. Het Hebreeuwse woord wordt ook gevonden boven, Richt. 5:11, waar het dezelfde betekenis heeft, die hier in den tekst gevolgd is. vier dagen in het jaar.*

Richteren 12

1. Toen werden de mannen van Efraim bijeengeroepen, en trokken over naar het noorden; Versta, over de Jordaan in het land Gilead, waar Jeftha was, noordwaarts. en zij zeiden tot Jeftha: **Waarom zijt gij doorgetogen** Gelijk zij tevoren gesproken hadden tot Gideon; boven, Richt. 8:1. Doch lieten zich nog te dien tijde gezeggen, maar hier stichtten zij, uit enkel trotsheid en hoogmoed, een inlandsen krijg, en betonen grote ondankbaarheid tegen Jeftha tot hun eigen nadeel. **om te strijden tegen de kinderen Ammons, en hebt ons niet geroepen,** Het tegendeel verklaart Jeftha in Richt. 12:2. **om met u te gaan? wij zullen uw huis met u met vuur verbranden.**

2. En Jeftha zeide tot hen: **Ik en mijn volk** Hebreeuws, *ik was een man van den twist, en mijn volk, en de kinderen Ammons zeer.* Jeftha wil zeggen dat, alhoewel de Ammonieten niet op het land van Efraïm,

maar op dat der Israëlieten, die in Gilead woonden, aanspraak maakten, hij nochtans Efraïm, als broeders en bondgenoten, te hulp geroepen heeft, maar tevergeefs. Jeftha zoekt hen eerst met redenen tot afstand van wapenen te bewegen, gelijk hij tevoren aan de Ammonieten gedaan had. Aangaande de Hebreeuwse manier van spreken, vergelijk 2 Sam. 8:10. **waren zeer twistig met de kinderen Ammons; en ik heb ulieden geroepen, maar gij hebt mij uit hun hand niet verlost.**

3. **Als ik nu zag, dat gij niet verlostet, Efraïm. zo stelde ik mijn ziel in mijn hand,** Hebreeuws, *palm;* dat is, ik stelde mijn leven in groot perijkel; alzo 1 Sam. 19:5, en 1 Sam. 28:21; Job 13:14; Ps. 119:109. De manier van spreken schijnt genomen te zijn van degenen, die een kostelijk en nochtans zeer breekbaar ding, als glas of iets dergelijks, in de hand dragen, met perijkel van te laten vallen en gebroken te worden. Vergelijk boven, Richt. 9:17. **en toog door tot de kinderen Ammons, en de HEERE gaf hen in mijn hand; Bevestigende mijn beroep en de billijkheid of rechtvaardigheid van dezen krijg. waarom zijt gij dan Dewijl gij gans geen reden hebt. te dezen dage tot mij opgekomen, om tegen mij te strijden?**

4. En Jeftha vergaderde alle mannen van Gilead, Ziende dat Efraïm hardnekkig bleef en hem wilde overvallen. **en streed met Efraim; en de mannen van Gilead sloegen Efraim, want de Gileadieten,** In het Hebreeuws zijn de woorden aldus overgezet: *Want zij zeiden: Versta, tot de Efraïmieten, die zij uit hun spraak kenden, toen zij, nadat Efraïm overwonnen en op de vlucht geslagen was, over de Jordaan naar hun land meenden te ontkomen. Gijlieden zijt vluchtenden van Efraïm: namelijk de Gileadieten, in het midden van Efraïm, in het midden van Manasse; dat is, die aan de veren der Jordaan woonden, in het midden tussen Efraïm en Manasse; Richt. 12:4 wordt in het volgende verklaard. Anders, gij, Gileadieten, zijt vluchtenden van Efraïm, onder de Efraïmieten en onder de*

Manassieten. Alsof die van Efraïm alzo smadelijk en verachtelijk van de Gileadieten gesproken hadden, of gewoon waren te spreken; en zulks de oorzaak was van dezen krijg en van hun nederlaag; waarover de verstandige lezer mag oordelen. zijnde tussen Efraim en tussen Manasse, zeiden: Versta, tot de Efraïmieten, die zij uit hun spraak kenden, toen zij, nadat Efraïm overwonnen en op de vlucht geslagen was, over de Jordaan naar hun land meenden te ontkomen. Gijlieden zijt vluchtelingen van Efraim. Hebreeuws eigenlijk, *ontkomenen, ontlopenen.*

5. Want de Gileadieten namen de Efraïmieten de veren van de Jordaan af; Gelijk Efraïm door Gideons aanzeggen gedaan had aan de Midianieten boven, Richt. 7:24, opdat zij niet mochten ontkomen. en het geschiedde, als de vluchtelingen van Efraim zeiden: Laat mij overgaan; zo zeiden de mannen van Gilead tot hem: Te weten, tot een iegelijk van Efraïm, die de Jordaan begeerde te passeren. Zijt gij een Efraïmiet? Dat is, Efraïmiet. Alzo 1 Sam. 1:1. wanneer hij zeide: Neen;
6. Zo zeiden zij tot hem: Zeg nu Om verzekerd te wezen dat hij niet was uit enigen stam in Gilead wonende, als Rubeniet, Gadiet of Manassiet, die ook aan de veren mochten komen om over te gaan. Schibboleth; Dat is, *een stroom, vloed, of vaart.* Soms ook een *korenaar.* Dit woord verkozen zij, omdat het bij de veren der Jordaan wel tepaskwam, en de Efraïmieten zonder achterdenken hun spraak zouden melden, gelijk het gemeenlijk gebeurt dat een volk of natie, enerlei spraak hebbende, nochtans verscheidene woorden en letters in het ene gedeelte des lands anders uitspreekt dan in een ander geschiedt. Vergelijk Matth. 26:73. maar hij zeide: Sibbolet, en kon het alzo niet recht spreken; zo grepen zij hem, en versloegen hem Hebreeuws eigenlijk, *staken hem de keel af, keelden hem.* aan de veren van de Jordaan, dat te dier tijd

van Efraim vielen twee en veertig duizend.

7. Jeftha nu richtte Israel zes jaren; en Jeftha, de Gileadiet, stierf, en werd begraven in de steden van Gilead. Dat is, in een der steden van het land Gilead. Zie gelijke manier van spreken Gen. 19:29; 2 Kron. 35:24; onder, Richt. 18:14; Neh. 6:2; Jona 1:5; Matth. 27:44. Sommigen menen dat de voornaamste stad in Gilead aldus mag genoemd zijn, omdat zij in verscheidene gedeelten, elk hebbende een bijzonderen naam, afgedeeld kan geweest zijn, gelijk Jeruzalem, Ramathaim; 1 Sam. 1:1; en hedendaags veel dergelijke grote steden gevonden worden.
8. En na hem richtte Israel Ebzan, van Bethlehem. Zie Gen. 35:19. Er zijn twee steden van dien naam geweest: een in Juda, waar onze Zaligmaker *Jezus Christus* geboren is; de andere op de noordelijke grenzen van Zebulon, zie Joz. 19:15, welke hier schijnt verstaan te worden, omdat de andere gemeenlijk genoemd wordt *Bethlehem Juda.*
9. En hij had dertig zonen; en hij zond dertig dochteren naar buiten, Dat is, hij gaf dertig dochters uit ten huwelijk, en nam er dertig weder van buiten, tot vrouwen voor zijn zonen. en bracht dertig dochteren van buiten in voor zijn zonen; en hij richtte Israel zeven jaren.
10. Toen stierf Ebzan, en werd begraven te Bethlehem.
11. En na hem richtte Israel Elon, de Zebuloniet, en hij richtte Israel tien jaren.
12. En Elon, de Zebuloniet, stierf, en werd begraven te Ajalon, Te onderscheiden van een ander Ajalon in het land van Dan; boven, Richt. 1:35. Het schijnt dat er meer steden van dezen naam in andere stammen geweest zijn. Zie 1 Kron. 6:69, en 1 Kron. 8:13; 2 Kron. 11:10, en 2 Kron. 28:18. in het land van Zebulon.
13. En na hem richtte Israel Abdon, een zoon van Hillel, de Pirhathoniet. Van hier was ook *Benaja*, een van Davids

helden; 2 Sam. 23:30. De stad Pirhaton was gelegen westwaarts van Samaria en Sichem, op een hogen berg, genaamd de berg van den Amalekiet, of van de Amalekieten.

14. En hij had veertig zonen, en dertig zoons zonen, rijdende op zeventig ezelveulens; Zie boven, Richt. 5:10, en Richt. 10:4. en hij richtte Israel acht jaren.
15. Toen stierf Abdon, een zoon van Hillel, de Pirhathoniet; en hij werd begraven te Pirhathon, in het land van Efraim, op den berg van den Amalekiet. Het eigen land der Amalekieten was gelegen buiten de grenzen van Kanaän, in het zuidoosten, tegenover Egypte, bij de Schelfzee, aan de woestijn Havila. Zie 1 Sam. 15:7, en vergelijk Exod. 17:8. Maar uit deze plaats schijnt het dat een gedeelte in Efraïm eertijds ook gewoond, of immers gezocht heeft te nestelen.

Richteren 13

1. En de kinderen Israels voeren voort te doen, dat kwaad was in de ogen des HEEREN; zo gaf de HEERE hen in de hand der Filistijnen veertig jaren.
2. En er was een man van Zora, Gelegen aan de westelijke zijde van het gebergte, dat *Juda* en *Dan* van elkander scheidt; aan de oostelijke zijde woonde de stam *Juda*. Zie Joz. 15:33, en Joz. 19:40,41. uit het geslacht van een *Daniet*, Dat is, van den stam *Dan*. wiens naam was *Manoach*; en zijn huisvrouw was onvruchtbaar en baarde niet.
3. En een Engel des HEEREN Versta hier, den Zoon van God zelf, gelijk Richt. 6:11. Zie onder de aantekeningen Richt. 13:16. verscheen aan deze vrouw, en Hij zeide tot haar: Zie nu, gij zijt onvruchtbaar, en hebt niet gebaard; maar gij zult zwanger worden, en een zoon baren.
4. Zo wacht u toch nu, en drink geen wijn noch sterken drank, Zie Num. 6:3,4. en eet niets onreins. Zie Lev. 11.
5. Want zie, gij zult zwanger worden, en een zoon baren, op wiens hoofd geen scheermes zal komen; Zie Num. 6:5. want dat knechtje zal een Nazireer Gods zijn, Dat is, *afgezonderde*. Zie hiervan Num. 6:2. van *moeders* buik af; Het woord *moeder*, wordt hier en in Richt. 13:7 ingevoegd uit Richt. 16:17. en hij zal beginnen Israel te verlossen uit der Filistijnen hand.
6. Toen kwam deze vrouw in, en sprak tot haar man, zeggende: Er kwam een Man Gods tot mij, Alzo worden de profeten en leraars van Gods volk genoemd, omdat zij van God tot een heiligen en goddelijken dienst beroepen zijn, denwelken Hij, als zijnde zijn boden, zijn heiligen wil zeer gemeenzaam openbaart, om dien het volk aan te dienen, en omdat zij instrumenten zijns Heiligen Geestes zijn. Zie Joz. 14:6; 1 Sam. 2:27; 1 Kon. 13:1, en 1 Kon. 17:18,24; 2 Kon. 4, 2 Kon. 5, 2 Kon. 6, 2 Kon. 7, 2 Kon. 8; Ezra 3:2; Neh. 12:24,36, ook 1 Tim. 6:11; 2 Tim. 3:17; 2 Petr. 1:21. # 1Ti 6.11 2Ti 3.17 2Pe 1.21 Wiens aangezicht was als het aangezicht van een Engel Gods, zeer vreselijk; Dat is, aanzienlijk, eerwaardig, of ook verschrikkelijk. en ik vraagde Hem niet, van waar Hij was, en Zijn naam gaf Hij mij niet te kennen.
7. Maar Hij zeide tot mij: Zie, gij zult zwanger worden, en een zoon baren; zo drink nu geen wijn noch sterken drank, en eet niets onreins; want dat knechtje zal een Nazireer Gods zijn, van *moeders* buik af tot op de dag zijns doods.
8. Toen aanbad *Manoach* den HEERE vuriglijk, Zie Gen. 25:21. en zeide: Och, HEERE! dat toch de Man Gods, Dien Gij gezonden hebt, weder tot ons kome, en ons lere, wat wij dat knechtje doen zullen, dat geboren zal worden.
9. En God verhoorde de stem van *Manoach*; en de Engel Gods kwam

- wederom tot de vrouw. Zij nu zat in het veld, doch haar man Manoach was niet bij haar.
10. Zo haastte de vrouw, en liep, en gaf het haar man te kennen; en zij zeide tot hem: Zie, die Man is mij verschenen, Welke op dien dag tot mij kwam.
11. Toen stond Manoach op, en ging zijn huisvrouw na; en hij kwam tot dien Man, en zeide tot Hem: Zijt gij die Man, Dewelke tot deze vrouw gesproken hebt? En Hij zeide: Ik ben het.
12. Toen zeide Manoach: Nu, dat Uw woorden komen; *Of, elk een van uw woorden; dat is, al uw woorden moeten uitkomen, of vervuld worden. maar wat zal des knechtjes wijze en zijn werk zijn?* Dat is, hoe zullen wij met hem handelen, wat zullen wij in zijn opvoeding waarnemen?
13. En de Engel des HEEREN zeide tot Manoach: Van alles, wat Ik tot de vrouw gezegd heb, zal zij zich wachten.
14. Zij zal niet eten van iets, dat van de wijnstok des wijns voortkomt; *Wat eetbaar is, als: druiven, rozijnen, enz. Zie Num. 6:3,4.* en wijn en sterke drank zal zij niet drinken, noch iets onreins eten; al wat Ik haar geboden heb, zal zij onderhouden.
15. Toen zeide Manoach tot den Engel des HEEREN: Laat ons U toch ophouden, en een geitenbokje voor Uw aangezicht bereiden. *Dat is, om u voor te zetten. Vergelijk boven, Richt. 6:18,19.*
16. Maar de Engel des HEEREN zeide tot Manoach: Indien gij Mij zult ophouden, Ik zal van uw brood niet eten; *Dat is, van uw spijs. Alsof hij zeide: Dat bokje zou zijn òf tot spijs voor mij, òf tot een brandoffer. Nu heb ik geen spijs van doen, als zijnde geen mens maar een engel, ja Gods Zoon. Indien gij dan een brandoffer mij offert,*
- dat zult gij Gode zelven opofferen, gevende daarmede te kennen dat hij waarachtig God was. Vergelijk Richt. 13:17,18,19, en Richt. 13:22,23.* en indien gij een brandoffer zult doen, dat zult gij den HEERE offeren. Want Manoach wist niet, *Dit is de reden, waarom Manoach hem spijs had willen bereiden en voorzetten. dat het een Engel des HEEREN was.*
17. En Manoach zeide tot den Engel des HEEREN: Wat is Uw naam, opdat wij U vereren, *Met enig geschenk, tot een teken van dankbaarheid. Vergelijk 1 Sam. 9:7,8, en 1 Kon. 14:3.* wanneer Uw woord zal komen.
18. En de Engel des HEEREN zeide tot hem: *Waarom vraagt gij dus naar Mijn naam? Die is toch Wonderlijk. Hebreeuws, Peli; dat is, wonderlijk, of verborgen. Vergelijk Jes. 9:5. Anders, en hij was wonderlijk, te weten in zijn doen, gelijk in Richt. 13:19 gezegd wordt.*
19. Toen nam Manoach een geitenbokje, en het spijsoffer, en offerde het op den rotssteen, *Vergelijk Richt. 6:26. den HEERE. Naar de woorden des engels, Richt. 13:16.* En Hij handelde wonderlijk in *Zijn* doen; *Te weten, deze engel. en Manoach en zijn huisvrouw zagen toe.*
20. En het geschiedde, als de vlam van het altaar opvoer naar den hemel, zo voer de Engel des HEEREN op in de vlam des altaars. Als Manoach en zijn huisvrouw *dat* zagen, zo vielen zij op hun aangezichten ter aarde.
21. En de Engel des HEEREN verscheen niet meer aan Manoach, *Hebreeuws, deed niet meer toe, of, voer niet meer voort te verschijnen.* en aan zijn huisvrouw. Toen bekende Manoach, dat het een Engel des HEEREN was.
22. En Manoach zeide tot zijn huisvrouw: Wij zullen zekerlijk sterven, *Hebreeuws, stervende sterven.*

Vergelijk boven, Richt. 6:22, en de aantekeningen aldaar. omdat wij God gezien hebben.

23. Maar zijn huisvrouw zeide tot hem: Zo de HEERE lust had ons te doden, Hij had het brandoffer en spijsoffer van onze hand niet aangenomen, noch ons dit alles getoond, noch ons om dezen tijd laten horen, *zulks* als dit is. Zijnde geen teken van toorn, maar van bijzondere genade en gunst.

24. Daarna baarde deze vrouw een zoon, en zij noemde zijn naam Simson; Hebreeuws, *Schim-schon*. en dat knechtje werd groot, en de HEERE zegende het.

25. En de Geest des HEEREN begon hem bij wijlen te drijven Dat is hier, heimelijk op een extra-ordinaire of bijzondere wijze te porren en te bewegen, om in zijn roeping te ijveren, en gelegenheid te zoeken tot verlossing Israëls van de hand der Filistijnen. Het Hebreeuwse woord heeft verscheidene betekenissen, als van *gang, voetstap, eenmaal, of meermalen, beurt, reis*, en wordt ook genomen voor een *aanbeeld*, waarop men den enen slag voor, den anderen na, of bij beurten en wijlen slaat. Waarvan voorts komt de betekenis van *slaan, drijven, aandrijven*, alsof een smid op een aanbeeld sloeg. Vergelijk de manier van spreken gebruikt Matth. 4:1; Luk. 4:1; Rom. 8:14; 2 Petr. 1:21. in het leger van Dan, Hebreeuws, *Machane-Dan*; waarom deze plaats alzo genoemd is, zie onder, Richt. 18:11,12. Het kan zijn dat Simson hier iets met de Filistijnen heeft te doen gehad. tussen Zora en tussen Esthaol. Zie boven, Richt. 13:2. Esthaol lag verder af in het westen, naar de zee toe, bij de beek Sorek. Zie onder, Richt. 16:4,31.

Richteren 14

1. En Simson ging af naar Thimnath, Liggende in het westen van Zora, niet ver van de Middellandse zee. en gezien hebbende een vrouw te Thimnath,

Liggende in het westen van Zora, niet ver van de Middellandse zee. van de dochteren der Filistijnen,

2. Zo ging hij opwaarts, en gaf het zijn vader en zijn moeder te kennen, en zeide: Ik heb een vrouw gezien te Thimnath, van de dochteren der Filistijnen; nu dan, neem mij die tot een vrouw. Zie van het recht der ouders in de huwelijken hunner kinderen, Gen. 21:21, en Gen. 24:3, en Gen. 26:34.

3. Maar zijn vader zeide tot hem, mitsgaders zijn moeder: Is er geen vrouw onder de dochteren uwer broeders, Dat is, bloedverwanten, of landslieden. Zie Gen. 13:8, en Gen. 24:27. en onder al mijn volk, dat gij heengaat, om een vrouw te nemen van de Filistijnen, die onbesnedenen? Zie Gen. 34:14. Met deze heidense inwoners van Kanaän had God uitdrukkelijk verboden enig verbond of huwelijk te maken. Zie Exod. 34:12,16, en elders. Waarom zij reden hadden om te letten op Gods geopenbaard bevel en Simson te bestraffen, als niet wetende van de heimelijke regering en het voornemen Gods zie Richt. 14:4, die recht heeft om zijn schepselen wetten te stellen, maar zelf te doen naar zijn welbehagen, en iets tegenovergesteld extraordinairlijk te laten geschieden. Vergelijk Gen. 22:2; Exod. 3:22, enz. En Simson zeide tot zijn vader: Neem mij die, Zie Gen. 19:14. want zij is bevallig in mijn ogen. Hebreeuws, *recht*.

4. Zijn vader nu en zijn moeder wisten niet, dat dit van den HEERE was, Die hierdoor voorhad Simson de occasie of gelegenheid te geven tot volvoering van zijn roeping. dat hij gelegenheid zocht van de Filistijnen; Dat zij van hun zijde hem occasie mochten geven, om tegen henlieden te beginnen. want de Filistijnen heersten te dier tijd over Israel.

5. Alzo ging Simson, met zijn vader en zijn moeder, Zijnde nu veranderd, òf omdat zij uit alles, wat voor zijn ontvangenis en geboorte geschied was, tot nadenken

waren gekomen, dat dit van God moest zijn; of omdat Simson hunlieden zijn voornemen en goddelijke aandrift ontdekt had. henen af naar Thimnath. Als zij nu kwamen tot aan de wijngaarden van Thimnath, ziet daar, een jonge leeuw, Hebreeuws, *een jong der leeuwen, brullende in zijn ontmoeting*. Het schijnt dat hij van zijn ouders door een anderen weg was afgegaan. Vergelijk onder, Richt. 14:8. brullende hem tegemoet.

6. Toen werd de Geest des HEEREN vaardig over hem, Of, *viel*, of *kwam machtiglijk op hem*, makende hem extra-ordinair moedig en sterk, om hem door deze proef tot uitvoering van zijn beroep te bereiden, en daarin te versterken; alsook om hem stof te geven tot het raadsel en hetgeen daarop gevolgd is. dat hij hem van een scheurde, Den leeuw. gelijk men een bokje van een scheurt, en er was niets in zijn hand; Geen instrument of geweer; alleenlijk gebruikende zijn handen. doch hij gaf zijn vader en zijn moeder niet te kennen, wat hij gedaan had.

7. En hij kwam af, en sprak tot de vrouw; Zo hijzelf, alsook zijn ouders. en zij beviel in Simsons ogen. Hebreeuws, *zij was recht in Simsons ogen*.

8. En na sommige dagen kwam hij weder, Hebreeuws, *van*, of *na dagen*. Zie Gen. 4:3. om haar te nemen; Dat is, te trouwen. toen week hij af, Te weten, van den gemenen weg naar de plaats, waar hij den doden en gescheurden leeuw geworpen had. Zie Richt. 14:5. om het aas van de leeuw te bezien, en ziet, een bijenzwerm was in het lichaam van den leeuw, met honig.

9. En hij nam dien in zijn handen, Den honig. en ging voort, al gaande en etende; en hij ging tot zijn vader en tot zijn moeder, en gaf hun *daarvan*, en zij aten; doch hij gaf hun niet te kennen, dat hij den honig uit het

lichaam van den leeuw genomen had.

10. Als nu zijn vader afgekomen was tot die vrouw, zo maakte Simson aldaar een bruiloft, Het Hebreeuws woord betekent in het algemeen een *maaltijd*, doch is hier te verstaan van een bruiloftsmaal. want alzo plachten de jongelingen te doen.

11. En het geschiedde, als zij hem zagen, Te weten, de Filistijnen van Thimnath, die wat bijzonders in Simson uit zijn gelaat en wezen gemerkt hebbende, achterdenken kregen, en derhalve onder schijn van eer door dit bijgevoegde gezelschap *dat zij door de bruidsvrienden met glimp konden beschikken* op hem deden letten. zo namen zij dertig metgezellen, Dat is, *zij namen en brachten*. Zie Gen. 12:15. die bij hem zouden zijn.

12. Simson dan zeide tot hen: Ik zal nu ulieden een raadsel te raden geven; Dat is, een kunstige, duistere en vreemde rede, of spreuk, onder welk iets verborgen is, dat de woorden niet geven, maar door nadenken moet worden uitgevonden, en alsdan klaar en bevallig is. Hebreeuws alsof men zeide: *Een raadsel raadselen*; alzo onder, Richt. 14:13,16; Ezech. 17:2. Zie wijders 1 Kon. 10:1. indien gij mij dat in de zeven dagen dezer bruiloft wel zult verklaren en uitvinden, Hebreeuws, *verklarende verklaren*. zo zal ik ulieden geven dertig Anders, *te weten*, dertig wisselklederen, van hetzelfde fijne lijnwaad gemaakt. Vergelijk onder, Richt. 14:19. *fijne lijnwaadsklederen*, Het Hebreeuws woord wordt genomen voor *fijn lijnwaad*, en een laken, hemd, of iets anders daarvan gemaakt, om zich des nachts daarmede te dekken, of ook des daags om te slaan of aan te doen. Hetzelfde woord vindt men in het Nieuwe Testament gebruikt in de Griekse spraak, Matth. 27:59; Mark. 14:51,52, en Mark. 15:46; Luk. 23:53. en dertig Anders, *te weten*, dertig wisselklederen, van hetzelfde fijne lijnwaad gemaakt. Vergelijk

onder, Richt. 14:19. wisselklederen.
Hebreeuws, *verwisselingen van klederen*.

13. En indien gij het mij niet zult kunnen verklaren, zo zult gijlieden mij geven dertig fijne lijnwaadsklederen, en dertig wisselklederen. En zij zeiden tot hem: Geef uw raadsel te raden, en laat het ons horen.

14. En hij zeide tot hen: Spijze ging uit
Of, om de aardigheid van het raadsel en der Hebreeuwse spraak wat nader te komen, aldus: *Eten gelijk wij zeggen: breng het eten, dat is, de spijs, op de tafel ging uit, of, kwam voort van den eter, Van dengene, die geen spijs placht van zich te geven, maar zelf alles te verslinden, te weten de leeuw. en zoet kwam voort van den zuren, of, scherpen*. Het Hebreeuwse woord betekent niet alleen *sterk*, maar ook *hard, wreed, scherp*, enzovoorts, *zuur*, gelijk wij van zeer *zuren azijn* zeggen dat hij zeer *sterk* is. En een *zuur gelaat, gezicht, voor een zuur, wreed, sterk gelaat, of gezicht. van den eter, Van dengene, die geen spijs placht van zich te geven, maar zelf alles te verslinden, te weten de leeuw. en zoetigheid ging uit van de sterke*. En zij konden dat raadsel in drie dagen niet verklaren.

15. Daarna geschiedde het op den zevenden dag, Na de eerste drie dagen bevindende dat zij met hun eigen verstand en arbeid niets waren gevorderd, schijnen zij de zaak van tijd tot tijd bij Simsons vrouw sterker aangeboden te hebben, totdat het op den zevenden dag, door hun dreigementen en de listigheid van zijn vrouw, gelukt is. Anders, *zeven dagen*, verstaande daardoor een deel van de zeven dagen. dat zij tot de huisvrouw van Simson zeiden: *Overreed uw man, Leid, lok hem, met beweeglijke woorden en manieren van doen; dit betekent eigenlijk het Hebreeuwse woord. dat hij ons dat raadsel verklare, opdat wij niet misschien u, en het huis uws vaders, met vuur verbranden. Hebt gijlieden ons genodigd, om het onze te bezitten; Hebreeuws, om ons te erven, of erfelijk te*

bezitten. Ons, dat is, ons goed, omdat zij boven de schande de schade zouden hebben van het lijnwaad en de klederen. is het zo niet? Anders, of niet?

16. En Simsons huisvrouw weende voor hem en zeide: Gij haat mij maar, *Of, immers haat gij mij*. en hebt mij niet lief; gij hebt den kinderen mijns volks Simsons Filistijnse metgezellen; alzo in Richt. 14:17. een raadsel te raden gegeven, en hebt het mij niet verklaard. En hij zeide tot haar: Zie, ik heb het mijn vader en mijn moeder niet verklaard, zou ik het u dan verklaren?

17. En zij weende voor hem, op den zevenden der dagen Hebreeuws, *zeven*, dat is hier, den zevende, gelijk 1 Kron. 9:25, en zo elders dikwijls. in dewelke zij deze bruiloft hadden; zo geschiedde het op den zevenden dag, dat hij het haar verklaarde, want zij perste hem; en zij verklaarde dat raadsel den kinderen haars volks.

18. Toen zeiden de mannen der stad tot hem, op den zevenden dag, eer de zon onderging: Wat is zoeter dan honig? en wat is sterker dan een leeuw? En hij zeide tot hen: Zo gij met mijn kalf niet hadt geploegd, Hij wil zeggen: Hadt gij niet door mijn vrouw van mijzelf de verklaring getrokken. Het is een verbloemde manier van spreken, genomen van het ploegen der landlieden, die door den dienst der beesten de aarde als opgraven en opwerpen, opdat ontdekt worde wat verborgen was. Alzo heeft hun Simson tegelijk de ontrouw zijner vrouw en hunlieder bedrog aardiglijk verweten. gij zoudt mijn raadsel niet hebben uitgevonden.

19. Toen werd de Geest des HEEREN vaardig over hem, Vergelijk boven, Richt. 14:6. en hij ging af naar de Askelonieten, Hebreeuws, *Askelon*; dat is, die van Askelon, gelijk boven, Richt. 1:27, enz. gelegen aan de grenzen van Dan, over de beek Sorek, aan de Middellandse zee;

toebehorende aan de stammen van Juda en Simeon, maar door de Filistijnen bewoond. Zie boven, Richt. 1:18. en sloeg van hen dertig man; en hij nam hun gewaad, Wat zij hadden aangehad, en hij hun afgetogen had. en gaf de wisselklederen aan degenen, Zie boven, Richt. 14:12. die dat raadsel verklaard hadden. Doch zijn toorn ontstak, en hij ging op in zijns vaders huis. Verlatende voor een tijd zijn vrouw. Zie Richt. 15:1.

20. En de huisvrouw van Simson werd Hebreeuws, *werd zijn metgezel*; te weten, ter vrouw. zijns metgezels, Zie Richt. 15:2,6. die hem vergezelschap had. Zie boven, Richt. 14:11.

Richteren 15

1. En het geschiedde na *sommige* dagen, in de dagen van de tarweoogst, dat Simson zijn huisvrouw bezocht Dat is, ging om haar te bezoeken. met een geitenbokje, en hij zeide: Laat mij tot mijn huisvrouw ingaan in de kamer; Zie Gen. 6:4. maar haar vader liet hem niet toe in te gaan.
2. Want haar vader zeide: Ik sprak zeker, Hebreeuws, *zeggende zeide ik*; dat is, ik zeide tot mijn volk, of dacht zekerlijk, ganselijk. Zie Gen. 20:11, alzo in het volgende, *hatende haattet*. dat gij haar ganselijk haattet, zo heb ik haar aan uw metgezel gegeven. Zie Gen. 38:14. Is niet haar kleinste zuster Dat is, jongste. Zie Gen. 9:24, en Gen. 29:16. *schoner dan zij?* Hebreeuws, *beter*. Laat ze u toch zijn in de plaats van haar.
3. Toen zeide Simson tot henlieden: Te weten, van de Filistijnen. Ik ben ditmaal onschuldig van de Filistijnen, Hij wil zeggen dat hij rechtvaardige oorzaak heeft om de Filistijnen te beschadigen. Vergelijk boven, Richt. 14:4, en onder, Richt. 15:11. **wanneer ik aan hen kwaad doe.**
4. En Simson ging heen, en ving driehonderd Of, zelf, òf ook met behulp zijner vrienden. **vossen**; Die bij menigten in die landen waren; gelijk af te nemen is uit Neh. 4:3; Ps. 63:11; Hoogl. 2:15; en inzonderheid blijkt uit deze plaats. en hij nam fakkelen, en keerde staart aan staart, en deed een fakkel tussen twee staarten in het midden.
5. En hij stak de fakkelen aan met vuur, Hebreeuws, *hij stak vuur aan in de fakkels*. en liet ze lopen in het staande koren der Filistijnen; en hij stak in brand zowel de korenhopen als het staande koren, De vruchten, die al afgesneden en bij garven aan hopen samengebracht en opgehoopt waren. **zelfs** tot de wijngaarden *en* olijfbomen toe.
6. Toen zeiden de Filistijnen: Wie heeft dit gedaan? En men zeide: Simson, de schoonzoon van den Thimniet, omdat hij De Thimniet, Simsons schoonvader. zijn huisvrouw heeft genomen, Van Simson. en heeft haar aan zijn metgezel gegeven. Toen kwamen de Filistijnen op, en verbrandden haar en haar vader met vuur. Simsons vrouw.
7. Toen zeide Simson tot hen: Zoudt gij alzo doen? Anders: *Al hadt gij alzo gedaan*; te weten, toen mijn vrouw mij ontnomen werd; maar ik zal mij dan nog wreken aan u, enz., alsof hij zeide: Al hebt gij dat gedaan, ik zal daarom niet ophouden eer ik mij ten volle gewroken heb. In dit alles moet men Simson niet aanzien als een privaat persoon, maar als een richter en verlosser Israëls, door God daartoe extra-ordinairlijk geroepen. **Zeker, als ik mij aan u gewroken heb, zo zal ik daarna ophouden.**
8. En hij sloeg hen, den schenkel en de heup, Hebreeuws, *op, nevens, aan, bij de heup, of dij*. Het schijnt een spreekwoord geweest te zijn, betekende de verbreking van 's mensen lichaam, kracht, vermogen. Vergelijk Deut. 28:35. Anders, *hij sloeg hem*

met den schenkel op de heup; dat is, hij brak hun de lenden. met een groten slag; en hij ging af, Van zijns vaders woonplaats naar het zuiden. en woonde op de hoogte van de rots Of, een steile uitstekende plaats. Etam. Een stad, gelegen bij het zuidelijke einde van het gebergte van Juda, op een hoge en zeer vaste rots, waarnevens de beek *Etham* was lopende, aan de grenzen van Juda en Simeon. Tegenover in Simeons land lag een ander *Etham* aan de westzijde van het gebergte Juda, naar uitwijzen van de kaarten, 1 Kron. 4:32 wordt Etham de stam van Simeon toegerekend. Doch was ook Simeons erfenis eensdeels onder Juda; Joz. 19:1.

9. Toen togen de Filistijnen op, en legerden zich tegen Juda, en breidden zich uit in Lechi. Naderhand alzo genaamd van Simson, onder Richt. 15:17, gelegen in den stam Dan.

10. En de mannen van Juda zeiden: Waarom zijt gijlieden tegen ons opgetogen? En zij zeiden: Wij zijn opgetogen om Simson te binden, om hem te doen, gelijk als hij ons gedaan heeft.

11. Toen kwamen drie duizend mannen af uit Juda tot het hol der rots Etam, en zeiden tot Simson: Wist gij niet, dat de Filistijnen over ons heersen? Waarom hebt gij ons dan dit gedaan? En hij zeide tot hen: Gelijk als zij mij gedaan hebben, alzo heb ik hunlieden gedaan.

12. En zij zeiden tot hem: Wij zijn afgekomen om u te binden, om u over te geven in de hand der Filistijnen. Toen zeide Simson tot hen: Zweert mij, dat gijlieden op mij niet zult aanvallen. Om mij te doden; gelijk deze manier van spreken dikwijls in de Heilige Schrift genomen wordt en Richt. 15:13 verklaart.

13. En zij spraken tot hem, zeggende: Neen, maar wij zullen u wel binden, Hebreeuws, *bindende binden.* en u in

hunlieder hand overgeven; doch wij zullen u geenszins doden. Hebreeuws, *dodende zullen wij u niet doden.* En zij bonden hem met twee nieuwe touwen, en voerden hem op van de rots. Noordwaarts naar Lechi, waar de Filistijnen gelegd waren, Richt. 15:9.

14. Als hij kwam tot Lechi, zo juichten de Filistijnen hem tegemoet; Van vreugde, menende hun vijand nu in handen te hebben. maar de Geest des HEEREN werd vaardig over hem; en de touwen, die aan zijn armen waren, werden als linnen draden, Hij brak die zo licht en haast alsof het verzengde draden geweest waren, of gelijk vlas met vuur verbrand wordt. die van het vuur gebrand zijn, en zijn banden versmolten van zijn handen. Zij werden zo licht en haast los, gelijk was door het vuur smelt.

15. En hij vond een vochtig ezelskinnebakken, Nog vers en vast zijnde, niet verdroogd. Het woord wordt ook van etterige vochtigheid genomen; Jes. 1:6. en hij strekte zijn hand uit, en nam het, en sloeg daarmee duizend man.

16. Toen zeide Simson: Met een ezelskinnebakken, een hoop, twee hopen, Het schijnt dat hij, van beide zijden bevochten en gedrongen zijnde, twee hopen der verslagenen gemaakt heeft. met een ezelskinnebakken heb ik duizend man geslagen.

17. En het geschiedde, als hij geeindigd had te spreken, zo wierp hij het kinnebakken uit zijn hand, en hij noemde dezelve plaats Ramath-Lechi.

18. Als nu hem zeer dorstte, zo riep hij tot den HEERE, en zeide: Gij hebt door de hand van Uw knecht dit grote heil gegeven; zou ik dan nu van dorst sterven, en vallen in de hand dezer onbesnedenen? Hiermede

betoont Simson zijn geloof, en houdt God zijn genadeverbond voor. Zie Hebr. 11:32. En vergelijk Gen. 34:14; 1 Sam. 17:26,36; 2 Sam. 1:20.

19. Toen kloofde God de holle plaats, Het Hebreeuwse woord *komende van stoten, stampen* zou eigenlijk een mortier betekenen, en zo voorts een *holligheid*, of *holle plaats*, die men ten aanzien daarvan met een diepen en hollen mortier kan vergelijken; zie hetzelfde Hebreeuwse woord Spreuk. 27:22; Zef. 1:11. Sommigen verstaan hier een *baktand*, van des ezels *kinnebak*, of de *holligheid* daarvan. Doch het Hebreeuwse woord wordt in die betekenis nergens meer gevonden. **die in Lechi is, en er ging water uit van dezelve, en hij Te weten, Simson, tot een teken van dankbaarheid tot God en een gedachtenis dezer victorie bij Israël. dronk. Toen kwam zijn geest weder, Die vanwege den dorst scheen uit hem te zullen gaan, daar hij Te weten, Simson, tot een teken van dankbaarheid tot God en een gedachtenis dezer victorie bij Israël. vreesde van dorst te zullen versmachten en sterven. en hij Te weten, Simson, tot een teken van dankbaarheid tot God en een gedachtenis dezer victorie bij Israël. werd levend. Dat is, verkwikt, fris, wakker. Daarom noemde hij Te weten, Simson, tot een teken van dankbaarheid tot God en een gedachtenis dezer victorie bij Israël. haar naam: Den naam der fontein. De fontein des aanroepers, Hebreeuws, en *Hakkore*. die in Lechi is, tot op dezen dag.**
20. En hij richtte Israel, in de dagen der Filistijnen, twintig jaren.

Richteren 16

1. Simson nu ging heen Na den slag der Filistijnen, in Richt. 15: beschreven. **naar Gaza;** Een van de voornaamste hoofdsteden der Filistijnen, gelegen aan de Middellandse zee, in het land van Simeon. **en hij zag aldaar een vrouw,** Hebreeuws, *een vrouw, een hoer. Anders, waardin.* **die een hoer was; en hij ging tot haar in.** Zie

Gen. 6:4. Sommigen verstaan dat hij bij haar ter herberg gelegen heeft.

2. **Toen werd de Gazieten gezegd: Simson is hier in ingekomen; zo gingen zij rondom,** De een den ander aanzeggende dat men met algemene hand moest op zijn en op Simson loeren, opdat hij nu niet ontkwam. **en legden hem den gansen nacht lagen in de stadspoort; doch zij hielden zich den gansen nacht stil,** Hebreeuws, *zij zwegen;* dat is, zij hielden zich stil, en deden niets. Zie onder, Richt. 18:19, en 1 Kon. 22:3. **zeggende: Tot aan het morgenlicht, Versta hierop, laat ons stil zijn totdat het licht wordt. dan zullen wij hem doden.**
3. **Maar Simson lag tot middernacht toe; toen stond hij op ter middernacht, en hij greep de deuren der stadspoort met de beide posten, en nam ze weg met den grendelboom, en legde ze op zijn schouderen, en droeg ze opwaarts op de hoogte des bergs,** Hebreeuws, *op het hoofd.* Dit was een hoge berg, gelegen oostwaarts voor Gaza, op welks spits *gelijk uit dezen tekst is af te nemen* men zag op Hebron, mede gelegen op een hogen berg bij de westelijke grenzen van Juda. Hiermede komen ook de kaarten overeen. Sommigen menen dat hij die gedragen heeft tot op het gebergte van Juda, dicht bij Hebron. **die in het gezicht van Hebron is.**
4. **En het geschiedde daarna, dat hij een vrouw lief kreeg, aan de beek Sorek,** Lopende bij het dal Eskol, of het druivendal *waarvan Deut. 1:24* uit het gebergte van Juda in de Middellandse zee, en scheidende de stammen Dan en Simeon van elkander. Naar het gevoelen van anderen zouden Eskol en Sorek namen moeten zijn van een en dezelfde beek. Maar Num. 13:24 staat dat de *plaats niet beek* door de Israëlieten genoemd is Nahal-Eskol. **welker naam was Delila.**
5. **Toen kwamen de vorsten der Filistijnen** Zie boven, Richt. 3:3. **tot haar**

- op, en zeiden tot haar: Overreed hem, Zie boven, Richt. 14:15. en zie, waarin zijn grote kracht zij, en waarmede wij hem zouden machtig worden, en hem binden, om hem te plagen; *Of, te verootmoedigen;* alzo Richt. 16:6. zo zullen wij u geven, een iegelijk, duizend en honderd zilverlingen. Zie Gen. 20:16.
6. Delila dan zeide tot Simson: Verklaar mij toch, waarin uw grote kracht zij, en waarmede gij zoudt kunnen gebonden worden, dat men u plage.
7. En Simson zeide tot haar: Indien zij mij bonden met zeven verse zelen, *Anders, verse, of frisse, groene, tenen roeden, of tenen banden, wisschenbanden, wilgenbanden.* die niet verdroogd zijn, zo zou ik zwak worden, en wezen als een ander mens. *Of, als een der mensen, of als een enig mens,* alzo Richt. 16:11.
8. Toen brachten de vorsten der Filistijnen *Hebreeuws, deden tot haar opkomen;* dat is, zij brachten, of schikten, deden haar brengen. tot haar op zeven verse zelen, die niet verdroogd waren; en zij bond hem daarmede.
9. De achterlage nu zat bij haar in een kamer. Dat is, die Filistijnen, die daarop loerden en pasten. Zo zeide zij tot hem: De Filistijnen over u, Simson! Dat is, daar zijn de Filistijnen, die u willen overvallen. Toen verbrak hij de zelen, gelijk als een snoertje van grof vlas verbroken wordt *Of, werk.,* als het vuur riekt. Dat is, nabij vuur komt, of vuur *gelijk men ook zegt* gevoelt, gewaar wordt. Vergelijk Ps. 58:10. Alzo werd zijn kracht niet bekend.
10. Toen zeide Delila tot Simson: Zie, gij hebt met mij gespot, en leugenen tot mij gesproken; verklaar mij toch nu, waarmede gij zoudt kunnen gebonden worden?
11. En hij zeide tot haar: Indien zij mij vastbonden met nieuwe touwen, *Hebreeuws, bindende bonden.* met dewelke geen werk gedaan is, zo zou ik zwak worden, en wezen als een ander mens.
12. Toen nam Delila nieuwe touwen, en bond hem daarmede, en zeide tot hem: De Filistijnen over u, Simson! (De achterlage nu was zittende in een kamer.) Toen verbrak hij ze van zijn armen *Te weten, de dikke touwen.* als een draad.
13. En Delila zeide tot Simson: Tot hiertoe hebt gij met mij gespot, en leugenen tot mij gesproken; verklaar mij *toch nu,* waarmede gij zoudt kunnen gebonden worden. En hij zeide tot haar: Indien gij de zeven haarlokken mijns hoofds *Dat is, het ganse haar van mijn hoofd, in zoveel lokken als het afgedeeld is; vergelijk onder, Richt. 16:19,22.* vlochtet aan een weversboom. *Anders, web om een weversboom gewonden zijnde.* Versta hierop: *zoals in het voorgaande* zo zou ik zwak worden en zijn als een ander mens.
14. En zij maakte ze vast met een pin, *Versta, nadat zij volgens zijn zeggen met de gevlochten haarlokken gedaan had, zo maakte zij dezelve nog, voor de zekerheid, vast met een pin aan den weversboom. Anderen verstaan dat zij den weversboom heeft vastgenageld, opdat Simson dien niet van de plaats zou kunnen vertrekken, of losmaken.* en zeide tot hem: De Filistijnen over u, Simson! Toen waakte hij op uit zijn slaap, en nam weg de pin *Of, ging weg met den nagel en met den weversboom;* tonende zijn vorige kracht, en dat dit het middel niet was om hem te vangen en te bedwingen. *der gevlochten haarlokken,* Dat is, waarmede Delila de gevlochten haarlokken had vastgemaakt. *Hebreeuws, der vlechting.* en den weversboom.
15. Toen zeide zij tot hem: Hoe zult gij zeggen: Ik heb u lief, daar uw hart niet met mij is? Gij hebt nu driemaal

met mij gespot, en mij niet verklaard, waarin uw grote kracht zij.

16. En het geschiedde, als zij hem alle dagen met haar woorden perste, en hem moeilijk viel, dat zijn ziel verdrietig werd tot stervens toe; Hebreeuws, *verkort werd*; gelijk vruchten, die men afmaait, afoogst. De zin is dat hem al zijn moed en lust verging, ja *gelijk wij ook spreken* de adem hem kort werd, en zijn geest na aan het bezwijken was, vanwege benauwdheid; waardoor hij zich ten laatste van Delila liet overwinnen. Een zeer opmerkelijk en deerlijk exempel van menselijke zwakheid en onbedachtheid in zulk een voortreffelijken held Gods, gelijk Simson was. Vergelijk Job 21:4.

17. Zo verklaarde hij haar zijn ganse hart, en zeide tot haar: Er is nooit een scheermes op mijn hoofd gekomen, want ik ben een Nazireer Gods van mijn moeders buik af; indien ik geschoren wierd, zo zou mijn kracht van mij wijken, Niet dat zijn kracht in het haar gelegen was, maar omdat het afscheren van zijn haar een verbreking was van de gelofte zijns nazireër schaps *Num. 6:5; boven, Richt. 13:5*, waaraan hij verplicht was door het bevel Gods, die hem door zijn Geest met deze extra-ordinaire sterkte begaafde, zolang hij zijn nazireër schap onderhield, maar hem daarvan ontblootte toen hij aan de inbreuk daarvan schuldig werd. en ik zou zwak worden, en wezen als alle de mensen.

18. Als nu Delila zag, dat hij haar zijn ganse hart verklaard had, zo zond zij heen, en riep de vorsten der Filistijnen, Dat is, liet roepen, ontbood, en liet zeggen. zeggende: Komt ditmaal op, want hij heeft mij zijn ganse hart verklaard. En de vorsten der Filistijnen kwamen tot haar op, en brachten dat geld in hun hand. Of, *zilver*. Zie boven, Richt. 16:5.

19. Toen deed zij hem slapen op haar knieën, en riep een man Dat is, liet roepen, ontbood. en liet hem de zeven haarlokken zijns hoofds afscheren, en zij begon hem te plagen; Dat is, aan te stoten, of anderszins aan te roeren, prikkelen, enz. om hem wakker te maken en van de aankomst der Filistijnen *gelijk tevoren* te waarschuwen, opdat men zag of hij te vangen en te dwingen ware, of niet. en zijn kracht week van hem.

20. En zij zeide: De Filistijnen over u, Simson! En hij ontwaakte uit zijn slaap, en zeide: Ik zal ditmaal uitgaan, als op andere malen, Hebreeuws, *gelijk maal in of, op maal*; dat is, gelijk tevoren meermalen. en mij uitschudden; Gelijk iemand die geschoren is, of zich verwakkert en zijn kracht vergadert tot enig werk. Anders, *ik zal mij schudden uit hun handen*; alsof hij zeide: Ik zal mij lichtelijk uit hun handen redden. want hij wist niet, dat de HEERE van hem geweken was. Versta, zover, en ten aanzien daarvan, dat Hij hem die vorige kracht onttrokken had.

21. Toen grepen hem de Filistijnen, en groeven zijn ogen uit; Opdat hij hunlieden niet meer kwaad zou kunnen doen; latende hem nochtans leven, tot een schouwspel en roem van hun afgod Dagon. Zie Richt. 16:23,24. Maar God, die alles regeert, had hierin wat anders voor, gelijk de uitkomst geleerd heeft. en zij voerden hem af naar Gaza, en bonden hem met twee koperen ketenen, en hij was malende in het gevangenhuis. Hebreeuws, *in het huis der gebondenen*.

22. En het haar zijns hoofds begon *weder* te wassen, En Simson door een oprecht berouw weder te komen tot zijn vorigen stand des nazireër schaps, en van God te ontvangen de voorgaande krachten. Hebreeuws, *te groenen, uit te spruiten*; gelijk gras en kruid. gelijk toen hij geschoren werd. Of, *gelijk dien, die geschoren was*. Of, *gelijk als het afgeschoren was*; dat is, het haar

begon weder zo lang te worden als het was ten tijde, toen hij geschoren werd door bedrog van Delila. Anders, *nadat hij geschoren was.*

23. Toen verzamelden zich de vorsten der Filistijnen, om hun god Dagon De afgod der Filistijnen, alzo genoemd omdat hij met zijn onderste deel een *vis* gelijk was *de Filistijnen woonden aan de zee*, en het bovenste een menselijke gedaante had. Zie van dezen 1 Sam. 5:2,3,4,5. Alzo hebben andere heidenen hun zeeafgoden gehad, als: *Neptunus, Triton, Leucothea*, enz. Sommigen menen dat deze afgod alzo genoemd is van het Hebreeuwse woord *dagan*, dat is, koren, omdat zij hem voor den god van den landbouw hielden. Van zulke afgoderij zie Rom. 1:23,25. een groot offer te offeren, en tot vrolijkheid; en zij zeiden: Onze god heeft onze vijand Simson in onze hand gegeven.

24. Desgelijks als hem het volk zag, loofden zij hun god, want zij zeiden: Onze god heeft in onze hand gegeven onzen vijand, en die ons land verwoestte, en die onzer verslagenen velen maakte! Dat is, die een menigte van Filistijnen voor en na verslagen heeft.

25. En het geschiedde, als hun hart vrolijk was, Hebreeuws, *goed*; dat is, vrolijk, van goede dingen, gelijk men zegt. Alzo onder, Richt. 18:20, en Richt. 19:6; Ruth 3:7; 2 Sam. 13:28. dat zij zeiden: Roept Simson, dat hij voor ons spele. Of, *lache, doe lachen*, opdat wij ons plezier en tijdverdrijf daaraan nemen; gelijk de koning Belsazar aan de gouden en zilveren vaten des heiligen tempels, Dan. 5, tot der afgoden roem en Gods oneer. En zij riepen Simson uit het gevangenhuis; en hij speelde voor hun aangezichten, Anders, *dat hij speelde.* en zij deden hem staan tussen de pilaren.

26. Toen zeide Simson tot den jongen, die hem bij de hand hield: Laat mij gaan, Of, *stel, leid mij.* dat ik de pilaren betaste, op dewelke het huis

gevestigd is, dat ik daaraan leune. Alsof hij vermoeid ware geweest van den arbeid des malens in de gevangenis, en het haastig aankomen in deze plaats.

27. Het huis nu was vol mannen en vrouwen; ook waren daar alle vorsten der Filistijnen; en op het dak waren omtrent drie duizend mannen en vrouwen, Als zijnde plat, naar de wijze van die landen. Zie Deut. 22:8. die toezagen, als Simson speelde.

28. Toen riep Simson tot den HEERE, en zeide: Heere, HEERE! gedenk toch mijner, en sterk mij toch alleenlijk ditmaal, o God! dat ik mij met een wrake voor mijn twee ogen Dit bad hij uit geloof, en werd van God verhoord, die hem, door het uitgraven zijner ogen door de Filistijnen, tot uitvoering van zijn beroep *zo zij meenden* onbekwaam gemaakt zijnde, deze occasie, dit voornemen, en deze extraordinaire sterkte gegeven, dit gebed ingegeven, en hem in zijn dood wonderbaarlijker victorie verleend heeft dan in zijn leven; tot eer van zijn heiligen naam, bespotting der afgoden en beschaming zijner vijanden; zie Richt. 16:30. aan de Filistijnen wreke.

29. En Simson vatte de twee middelste pilaren, Hebreeuws, *pilaren van het midden.* op dewelke het huis was gevestigd, en waarop het steunde, Anders, *en hij Simson steunde op of aan dezelve.* de enen met zijn rechterhand, en den anderen met zijn linkerhand;

30. En Simson zeide: Mijn ziel sterve met de Filistijnen; Dat is, hier zoveel, als: Ik zelf, mijn persoon sterve. Zie Gen. 9:5, en Gen. 12:5. en hij boog zich met kracht, Of, *strekke zich uit*; de pilaren van zich afstotende, en dezelve inbuigende. en het huis viel op de vorsten, en op al het volk, dat daarin was. En de doden, die hij in zijn sterven gedood heeft, waren meer, dan die hij in zijn leven gedood had.

31. Toen kwamen zijn broeders af, en het ganse huis zijns vaders, en namen hem op, en brachten *hem* opwaarts, en begroeven hem tussen Zora Zie boven, Richt. 13:2. en tussen Esthaol, Zie boven, Richt. 13:25. in het graf van zijn vader Manoach; hij nu had Israel gericht twintig jaren. Gelijk boven, Richt. 15:20. Dit besluit, hier wederhaald, geeft te verstaan dat deze laatste daad van Simson tot zijn richterampt zowel behoorde, als de andere voorgaande. Gelijk hij ook bijzonderlijk in zijn dood gehouden wordt als een voorbeeld van onzen Heere *Christus*, die al zijne en onze vijanden voornamelijk door zijn dood heeft overwonnen.

Richteren 17

1. En er was een man Wanneer de zaken, in Richt. 17: en Richt. 18: verhaald, geschied zijn, daarvan is verscheiden gevoelen. Het naaste schijnt te zijn dat zij wel, om de orde niet te verbreken van de historie der richters, tot hiertoe uitgesteld en achteraan gevoegd zijn, om levendig te vertonen den zeer vervallen staat van Israël en de rechtvaardigheid der goddelijke straf, doch niet geschied na Simsons dood, maar kort na den dood van Jozua en de vrome oudsten, in dien tijd, die beschreven wordt boven, Richt. 2:10,11,12,13, en Richt. 3:5,6,7,8. De aandachtige lezer kan vergelijken Joz. 19:47 met boven, Richt. 13:25, en onder, Richt. 18:1,7,12,27,29. Idem onder, Richt. 19:11,12, met boven, Richt. 1:8. Ook letten op Richt. 20:28, waar gesproken wordt van den priester Pinehas, Aärons kindskind, als in dien tijd levende; van welken men al leest Num. 25:7, enz., en Joz. 22:13,32. # Jud 18.29 19.11,12 1.8 20.28 Nu 25.7 Jos 22.13,32 van het gebergte van Efraim, wiens naam was Micha.

2. Die zeide tot zijn moeder: De duizend en honderd zilverlingen, Zie Gen. 20:16. die u ontnomen zijn, om dewelke gij gevloekt hebt, Te weten, den dief, die ze u mocht hebben ontnomen.

en ook voor mijn oren gesproken hebt, Zodat ik den vloek zelf gehoord heb. Hierdoor schijnt hij bewogen te zijn tot bekentenis en wedergeving. zie, dat geld is bij mij, Of, *zilver*. ik heb dat genomen. Toen zeide zijn moeder: Gezegd zij mijn zoon den HEERE! Zover is het vandaar, wil zij zeggen, dat ik u, mijn zoon, dien vloek zou toedenken. Ten aanzien van u wederroep ik dien ganselijk.

3. Alzo gaf hij aan zijn moeder de duizend en honderd zilverlingen weder. Doch zijn moeder zeide: Ik heb dat geld den HEERE ganselijk geheiligd Hebreuws, *den Heere heiligende geheiligd*. Dit was de dekmantel der afgoderij, dat zij dezelve den Heere wilde opdringen, alsof zij tot zijn dienst geschiedde, tegen zo menige uitgedrukte bevelen des Heeren, gelijk de boeken van Mozes en de tien geboden zelf betuigen. van mijn hand, voor mijn zoon, Dat is, zoons zoon, zie Richt. 17:5. om een gesneden beeld en een gegoten beeld Het schijnt dat zij twee beelden gemeend heeft, een gesneden en een gegoten, gelijk te zien is Richt. 18:17,18, hoewel daar in Richt. 18:20,30,31 alleenlijk van één gemeld wordt; ook wordt hier Richt. 17:4 gezegd in het getal van enen: *Dat beeld was in het huis van Micha*, waarop de aandachtige lezer kan letten. te maken; zo zal ik het u nu wedergeven.

4. Maar hij gaf dat geld aan zijn moeder weder. En zijn moeder nam tweehonderd zilverlingen, en gaf ze den goudsmid, die maakte daarvan een gesneden beeld en een gegoten beeld; Men kan verstaan dat het van marmer of iets anders eerst gesneden of gehouwen, en daarna met zilveren platen overtoegen was; want van zo kleine som kon geen enkel zilveren beeld gemaakt worden, dat van zulk een grootte was, dat men het eerst in dit afgodshuis, daarna in de stad *Dan* voor een algemeen beeld gebruiken kon. dat was in het huis van Micha.

5. En de man Micha had een godshuis; en hij maakte Van de resterende som van het geld. een efod, Zie Exod. 28:4. en terafim, Zie Gen. 31:19. en vulde de hand van een uit zijn zonen, Zie Lev. 7:37, also onder, Richt. 17:12. dat hij hem tot een priester ware. Dit alles deed hij tegen Gods uitgedrukt bevel. Want God had maar één efod geboden te maken voor den hogepriester in Israël, om God door *urim* en *thummim* raad te vragen, Num. 27:21. Beelden ten godsdienst waren scherpelijk verboden, en niemand mocht priester zijn, dan die van Aärons linie was; zie Num. 16:40, en Num. 18:2,7, enz.
6. In diezelfde dagen was er geen koning in Israel; een iegelijk deed, wat recht was in zijn ogen.
7. Nu was er een jongeling van Bethlehem-Juda, van het geslacht van Juda; Deze woorden worden bij de meesten verstaan van Bethlehem-Juda, also dat zij van den Heiligen Geest hierbij gevoegd zijn, om des te klaarder uit te drukken dat dit Bethlehem *tot onderscheiding van het andere, dat Zebulon toebehoorde, Joz. 19:15*, zonder allen twijfel behoorde tot het geslacht en den stam Juda; en dat, overmits dit de geboorteplaats van den *Messias*, onzen Heere *Jezus Christus*, zou zijn. Sommigen duiden ze op den Leviet, die wel uit den stam Levi geweest, maar te Bethlehem-Juda geboren en opgetogen is, òf van moeders zijde uit den stam Juda, òf ook *zoals sommigen menen* in waarheid uit den stam Juda, maar desnietteenstaande, naar de verdorvenheid van die tijden, als tot een Leviet gemaakt en gebruikt; gelijk Jerobeam ook deed, 1 Kon. 12:31; 2 Kron. 11:14,15. Maar dit schijnt niet wel te passen op Richt. 17:13. Want Micha had alzowel met zijn zoon, zijnde uit Efraïm, tevreden kunnen zijn als met dezen, indien hij uit Juda, en niet uit Levi, geweest ware. **deze was een Leviet, en verkeerde aldaar als vreemdeling.**
8. En deze man was uit die stad, uit Bethlehem-Juda getogen, om te verkeren, waar hij *gelegenheid* zou vinden. Als hij nu kwam aan het gebergte van Efraim tot aan het huis van Micha, om zijn weg te gaan, Hebreuws, *te doen*. Anders, *doende zijn reis*.
9. Zo zeide Micha tot hem: Van waar komt gij? En hij zeide tot hem: Ik ben een Leviet, van Bethlehem-Juda, en ik wandel, om te verkeren, waar ik *gelegenheid* zal vinden.
10. Toen zeide Micha tot hem: Blijf bij mij, en wees mij tot een vader en tot een priester; Dezen titel, die den waren profeten en oprechten leraars der gemeente Gods, vanwege hun geestelijke, recht vaderlijke weldaden en diensten aan het volk Gods, als kinderen gedaan, toekomt, geeft hij ten onrechte aan dezen afgodischen buikdienaar. Zie 2 Kon. 6:21, en 2 Kon. 8:9, en 2 Kon. 13:14; Jes. 22:21; 1 Cor. 4:14,15; 1 Thess. 2:11. en ik zal u jaarlijks geven tien zilverlingen, Hebreuws, *in dagen*; dat is, in een jaar der dagen, dat is, een gans of vol jaar; zie boven, Richt. 11:40. en orde van klederen, Dat is, ik zal u bestellen zoveel klederen, als gij naar uw staat zult van doen hebben. Anders, *een pak*, of *twee pak klederen*; idem, *de waarde van klederen*. en uw leeftocht; also ging de Leviet *met hem*.
11. En de Leviet bewilligde bij dien man te blijven; en de jongeling was hem als een van zijn zonen. Dat is, hij had hem zo lief en waard, als een zijner zonen.
12. En Micha vulde de hand van den Leviet, Gelijk boven, Richt. 17:5. dat hij hem tot een priester wierd; also was hij in het huis van Micha.
13. Toen zeide Micha: Nu weet ik, Nietteenstaande hij veelvoudiglijk *gelijk boven is verhaald* afgoderij bedreef, maakte hij zich evenwel wijs dat hij en zijn afgoderij Gode moesten behagen. Een spiegel der gruwelijke verdorvenheid van dien tijd. dat de HEERE mij weldoen zal, omdat ik dezen Leviet tot een priester heb.

1. In die dagen was er geen koning in Israel; en in dezelve dagen zocht de stam der Daniëten voor zich een erfenis om te wonen; want hun was tot op dien dag onder de stammen van Israel niet *genoegzaam* ter erfenis toegevallen. Te weten, noch door het lot, bij het leven van Jozua, noch naderhand door order van hoge overheid of hulp der andere stammen. Hun erfenis was hun onder Jozua wel toegevallen, maar al te klein. Zie Joz. 19:47, waar in het kort verhaald wordt wat hier in het lang beschreven is.
2. Zo zonden de kinderen van Dan uit hun geslacht vijf mannen uit hun einden, *Anders, van hun uitersten*; dat is, beide van hogen en van lagen staat. mannen, die strijdbaar waren, van Zora en van Esthaol, Zie boven, Richt. 13:2,25. om het land te verspieden, en dat te doorzoeken; en zij zeiden tot hen: Gaat, doorzoekt het land. En zij kwamen aan het gebergte van Efraim, tot aan het huis van Micha, Zie Richt. 17:1, enz. en vernachtten aldaar.
3. Zijnde bij het huis van Micha, zo kenden zij de stem van den jongeling, Zie boven, Richt. 17:7, enz. Het kan zijn dat zij nabij geherbergd zijnde *gelijk gemeenlijk bij zulke afgodshuizen herbergen plegen te zijn, om den toeloop der nieuwsgierige en superstitieuse mensen* hem hebben horen zingen of spreken, niet als een Efraïmiet, maar als een Jood, in het godshuis van Micha. den Leviet; en zij weken daarheen, Naar het huis van Micha. en zeiden tot hem: Wie heeft u hier gebracht, en wat doet gij alhier, en wat hebt gij hier?
4. En hij zeide tot hen: Zo en zo heeft Micha mij gedaan; en hij heeft mij gehoord, en ik ben hem tot een priester.
5. Toen zeiden zij tot hem: Vraag toch God, Alzo noemen zij de afgoderij van den vals en efod en van de beelden, waarvan de Leviet gezegd had, en door hen wel onthouden is. Zie onder, Richt. 18:14, en boven, Richt. 17:5. dat wij mogen weten, of onze weg, op welken wij wandelen, voorspoedig zal zijn.
6. En de priester zeide tot hen: Nadat hij op zijn wijze de afgoden gevraagd had. Gaat in vrede; uw weg, welke gij zult heentrekken, is voor den HEERE. Alsof hij zeide: De ogen des Heeren *gelijk de Heilige Schrift ook spreekt* zijn open over uw voornemen en dezen uw tocht, om dien te richten en te zegenen; de Heere draagt zorg daarvoor. Aldus misbruikt hij stoutelijk des Heeren naam in zijn afgodisch doen.
7. Toen gingen die vijf mannen heen, en kwamen te Laïs; Zie onder, Richt. 18:27. en zij zagen het volk, hetwelk in derzelver midden was, zijnde gelegen in zekerheid, Of, *bewoond*. Versta dat de stad Laïs gelegen was in een heilige plaats, buiten alle perikel van enigen aanval of overval, naar hunlieder eigen en de algemene opinie. Anderen duiden dit op de inwoners, waarvan in de volgende woorden gesproken wordt. naar de wijze der Sidoniërs, stil en zeker zijnde; Hebreeuws, *vertrouwende*; dat is, zeker en zorgeloos zijnde. en daar was geen Anders, niemand *die hun enige schaamte, of schande aandeed, ook niemand die de regering erfelijk bezat*. Sommigen duiden dit op het volk, dat zij een erfrijke republiek hadden. erfheer, Hebreeuws, *de regering, of, het opperste gebied, bedwang, erfelijk bezittende*. Het schijnt dat zij nu dezen dan genen tot regeerder hebben gebruikt, die de onderdanen niet heeft willen vertoornen, maar in alles laten geworden. Of ook wel zonder regeerder mogen geweest zijn. *die iemand om enige zaak* Die iemand om enige misdaad, schaamte of schande dorst aandoen; zodat ieder deed wat hij wilde, zijnde overzulks hun zonden rijp ter straf. schande aandeed in dat land; ook

waren zij verre van de Sidoniers, Zodat zij hun niet konden te hulp komen, als te ver naar het westen aan de zee gelegen zijnde. en hadden niets te doen Hebreeuws, *zij hadden geen woord, zaak, of niets met een mens*; dat is, noch verbond, noch handel, noch wandel met iemand, maar leefden voor zichzelf in alle zorgeloosheid en weelde. met enigen mens.

8. En zij kwamen tot hun broederen te Zora en te Esthaol, en hun broeders zeiden tot hen: Wat zegt gijlieden?

9. En zij zeiden: Maakt u op, en laat ons tot hen optrekken; want wij hebben dat land bezien, en ziet, het is zeer goed; zoudt gij dan stil zijn? Zonder iets hiertoe te zeggen of te doen, bij de ahnd te nemen? Hebreeuws *zwijgen*. Zie van het gebruik van zulke woorden, boven, Richt. 16:2; Exod. 14:14; 1 Kon. 22:3; Ps. 28:1, met de aantekeningen aldaar. Weest niet lui om te trekken, dat gij henen inkomt, om dat land in erfelijke bezitting te nemen;

10. (Als gij daarhenen komt, zo zult gij komen tot een zorgeloos volk, en dat land is wijd van ruimte Hebreeuws, *wijd van handen, of zijden*. Zie deze manier van spreken Gen. 34:21.) want God heeft het in uw hand gegeven; een plaats, alwaar geen gebrek is van enig ding, dat op de aarde is.

11. Toen reisden van daar uit het geslacht der Daniëten, van Zora en van Esthaol, zeshonderd man, aangegord met krijgswapenen.

12. En zij togen op, en legerden zich bij Kirjath-Jearim, in Juda; daarom noemden zij deze plaats, Machane-Dan, tot op dezen dag; ziet, het is achter Kirjath-Jearim.

13. En van daar togen zij door naar het gebergte van Efraim, en zij kwamen tot aan het huis van Micha. Zie boven, Richt. 17:1.

14. Toen antwoordden Dat is, zij namen het woord, begonnen te spreken. Alzo wordt

dit woord ook elders gebruikt. Zie 1 Sam. 14:28; 1 Kon. 1:28, en 1 Kon. 13:6; 2 Kron. 29:31; Ezra 10:2; Jes. 14:10, en in het Nieuwe Testament, Matth. 11:25, en Matth. 17:4, en Matth. 22:1, en Matth. 28:5; Hand. 5:8, en Hand. 10:46, en Hand. 15:13; Openb. 7:13. # Mt 17.4 22.1 28.5 Ac 5.8 10.46 15.13 Re 7.13 de vijf mannen, Zie boven, Richt. 18:2, enz. die gegaan waren om het land van Lais te verspieden, en zeiden tot hun broederen: Weet gijlieden ook, dat in die huizen Dat is, in een van die huizen; zie boven, Richt. 12:7. een efod is, Gelijk boven, Richt. 17:5. en terafim, Gelijk boven, Richt. 17:5. en een gesneden en een gegoten beeld? Zie boven, Richt. 17:3. Zo weet nu, Dat is, beraadslaagt of het niet goed is, dat wij dit alles met ons nemen, om te gebruiken ter plaatse, waar wij zullen komen, gelijk wij in onze voorgaande reis God daardoor raad vraagden; zie boven, Richt. 18:5. wat u te doen zij.

15. Toen weken zij daarheen, Nadat zij besloten hadden al deze instrumenten der afgoderij weg te nemen. en kwamen aan het huis van den jongeling, den Leviet, Van wien, Richt. 17:7. ten huize van Micha; en zij vraagden hem Toen hij uitgeëist of door de vijf mannen uitgeleid was tot voor de poort. naar vrede. Dat is, naar zijn welstand, of het hem nog welging; zie Gen. 37:14, en Exod. 18:7.

16. En de zeshonderd mannen, die van de kinderen van Dan waren, met hun krijgswapenen aangegord, bleven staan aan de deur van de poort.

17. Maar de vijf mannen, die gegaan waren om het land te verspieden, gingen op, kwamen daarhenen in, en namen weg het gesneden beeld, Van dit gesneden en het andere gegoten beeld, zie boven, Richt. 17:3. en den efod, en de terafim, en het gegoten beeld; de priester nu bleef staan aan de deur van de poort, met de zeshonderd

- mannen, die met krijgswapenen aangegord waren.
18. Als die nu ten huize van Micha waren ingegaan, Te weten, de vijf mannen. en het gesneden beeld, den efod, en de terafim, en het gegoten beeld weggenomen hadden, zo zeide de priester tot hen: Wat doet gijlieden?
19. En zij zeiden tot hem: Zwijg, leg uw hand op uw mond, Dat is, *gelijk wij spreken*, houd uw mond toe, bedwing dien, spreek niet tegen, maak geen gerucht. Zie deze manier van spreken Job 21:5, en Job 29:9, en Job 39:37; Spreuk. 30:32; Micha 7:16. en ga met ons, en wees ons tot een vader en tot een priester! Is het beter, dat gij een priester zijt voor het huis van een man, of dat gij een priester zijt voor een stam, en een geslacht in Israel?
20. Toen werd het hart van den priester Een teken dat hij een rechte buikdienaar was, wien het om de wereldse eer en profijt te doen was. vrolijk, Hebreeuws, *goed*; gelijk boven, Richt. 16:25. en hij nam den efod, en de terafim, en het gesneden beeld, en hij kwam in het midden des volks.
21. Alzo keerden zij zich, en togen voort; en zij stelden de kinderkens, en het vee, en de bagage Of, *trots*; of ook, *het kostelijke*. voor zich. Opdat zij buiten perikel mochten zijn en hunlieden niet in den weg zijn, of iemand van achteren op hen mocht aanvallen, om het gestolene weder te halen.
22. Als zij nu verre van Micha's huis gekomen waren, zo werden de mannen, zijnde in de huizen, Dat is, die bij en omtrent hem woonden, de ganse nabuurschap werd met groot geroep vergaderd. die bij het huis van Micha waren, bijeengeroepen, en zij achterhaalden de kinderen van Dan.
23. En zij riepen de kinderen van Dan na; dewelke hun aangezichten omkeerden, en zeiden tot Micha: Wat is u, dat gij bijeengeroepen zijt?
24. Toen zeide hij: Gijlieden hebt mijn goden, die ik gemaakt had, weggenomen, mitsgaders den priester, en zijt weggegaan; wat heb ik nu meer? Hij wil zeggen, als een verblind afgodendienaar, dat zij hem ontnomen hadden hetgeen hem het allerliefste was. Wat is het dan, dat gij tot mij zegt: Wat is u?
25. Maar de kinderen van Dan zeiden tot hem: Laat uw stem bij ons niet horen, opdat niet misschien mannen, van bitteren gemoede, Hebreeuws, *bitter van ziel*; dat is, wier gemoed op u verbitterd of bitterlijk vertoornd is; alzo 2 Sam. 17:8. Somwijlen betekent deze manier van spreken bedroefd van geest; 1 Sam. 1:10; Spreuk. 31:5, enz. op u aanvallen, en gij uw leven verliest, Hebreeuws, *uw ziel vergadert*, en de ziel van uw huis; dat is, gij en uw huisgezin om het leven komt, of sterft; Ps. 26:9. en het leven van uw huis.
26. Alzo gingen de kinderen van Dan huns weegs; en Micha, ziende, dat zij sterker waren dan hij, zo keerde hij om, en kwam weder tot zijn huis.
27. Zij dan namen wat Micha gemaakt had, De Danieten. en den priester, die hij gehad had, en kwamen te Lais, tot een stil en zeker volk, Hebreeuws, *rustende, of stil zijnde, en vertrouwende*; gelijk boven, Richt. 18:7. en sloegen hen met de scherpte des zwaards, Hebreeuws, *aan den mond des zwaards*. en de stad verbrandden zij met vuur.
28. En er was niemand, die hen verlostte; want zij was De stad *Lais*. verre van Sidon, Oostwaarts van Sidon af gelegen, dicht bij den berg Libanon, waar de twee fonteinen *Jor* en *Dan* ineenlopende, de Jordaan maken. Zie wijders Gen. 14:14; Joz. 19:47. en zij hadden niets met enigen

mens te doen; Te weten, de inwoners. Zie Richt. 18:7. en zij *lag* in het dal, De stad. dat bij Beth-Rechob is. Daarna herbouwden zij de stad, De Danieten. en woonden daarin.

29. En zij noemden den naam der stad Dan, naar den naam huns vaders Dan, die aan Israel geboren was; hoewel de naam dezer stad te voren Lais was.

30. En de kinderen van Dan richtten voor zich dat gesneden beeld op; Zie boven, Richt. 18:14,17, en Richt. 17:3. en Jonathan, Van wien boven, Richt. 17:7, enz. de zoon van Gersom, den zoon van Manasse, hij en zijn zonen waren priesters voor den stam der Danieten, tot den dag toe, dat het land gevankelijk is weggevoerd. Dat is, de inwoners des lands; hetwelk *gelijk uit Richt. 18:31 wordt afgenomen* geschied is ten tijde toen de Filistijnen Israël sloegen met een zeer grote nederlaag en de ark des Heeren wegvoerden, 1 Sam. 4:2,10,11,17. Al zulke grote nederlagen plegen vergezelschap te zijn met wegvoering van vele gevangenen.

31. Alzo stelden zij onder zich het gesneden beeld van Micha, dat hij gemaakt had, al de dagen, dat het huis Gods te Silo was. Waarheen het huis Gods gebracht werd ten tijde van Jozua, Joz. 18:1. De ark, door de Filistijnen weggevoerd en weder gezonden zijnde, werd gebracht te Kiriath-Jearim, #1 Sam.7:1,2, en alle afgoden door Samuel afgeschaft, 1 Sam. 7:3,4, waaronder zonder twijfel deze afgod van Micha en van de Danieten mede geweest is. Daarna werd de ark door David binnen Jeruzalem gehaald, 2 Sam. 6:16,17.

Richteren 19

1. Het geschiedde ook in die dagen, als er geen koning was in Israel, dat er een Levietisch man was, verkerende als vreemdeling aan de zijden van het gebergte van Efraim, Dat is, aan een der zijden; zie boven, Richt. 12:7. die zich

een vrouw, een bijwif, Zie Gen. 22:24. nam van Bethlehem-Juda.

2. Maar zijn bijwif hoereerde, bij hem zijnde, Of, *tegen hem*; dat is, tegen de trouw des huwelijks, die zij hem beloofd had, bedreef zij overspel met anderen. Want ofschoon de bijwijven in het Oude Testament van zulke eer en waardigheid niet waren als de opperste vrouwen en moeders des huisgezins, zo waren zij nochtans echte vrouwen en haar kinderen echte kinderen; zie onder, Richt. 20:4. en toog van hem weg Uit vrees voor haar man, of uit afkeer, dien zij van hem genomen had. naar haars vaders huis, tot Bethlehem-Juda; en zij was aldaar enige dagen, Anders, *een jaar en vier maanden. Of, de dagen van vier maanden*; dat is, vier volle maanden. Hebreeuws, *dagen, vier maanden. te weten vier maanden.*

3. En haar man maakte zich op, en toog haar na, om naar haar hart te spreken, Of, *tot, op, aan haar hart te spreken*; dat is, om met lieflijke redenen, die haar hart mochten raken, tot bekering en wederkomst haar te bewegen, willende liever met haar verzoenen dan haar verlaten, indien het doenlijk ware; zie van deze manier van spreken Gen. 34:3. om haar weder te halen; en zijn jongen was bij hem, en een paar ezels. En zij bracht hem in het huis haars vaders. Zijn bijwif. En als de vader van de jonge vrouw hem zag, werd hij vrolijk over zijn ontmoeting.

4. En zijn schoonvader, de vader van de jonge vrouw, behield hem, dat hij drie dagen bij hem bleef; en zij aten en dronken, en vernachtten aldaar.

5. Op den vierden dag nu geschiedde het, dat zij des morgens vroeg op waren, en hij opstond om weg te trekken; De Leviet. toen zeide de vader van de jonge dochter tot zijn schoonzoon: Sterk uw hart met een bete broods, Dat is, ontbijt eerst was, en

- trek dan weg; zie Gen. 18:5; 1 Kon. 13:7. en daarna zult gijlieden wegtrekken.
6. Zo zaten zij neder, en zij beiden aten te zamen, en dronken. Toen zeide de vader van de jonge vrouw tot den man: Bewillig toch en vernacht, en laat uw hart vrolijk zijn. Hebreeuws, *goed*; dat is, vrolijk van goede dingen. Zie boven, Richt. 16:25; alzo Richt. 19:9,22.
7. Maar de man stond op, om weg te trekken. Toen drong hem zijn schoonvader, dat hij aldaar wederom vernachtte. Hebreeuws, *wederkeerde en aldaar vernachtte*.
8. Als hij op den vijfden dag des morgens vroeg op was, om weg te trekken, zo zeide de vader van de jonge vrouw: Sterk toch uw hart. En zij vertoefden, totdat de dag zich neigde; Dat is, totdat de zon begon te dalen, en het vast naar den avond ging. en zij beiden aten *te zamen*.
9. Toen maakte de man zich op, om weg te trekken, hij, en zijn bijwif, en zijn jongen; en zijn schoonvader, de vader van de jonge vrouw, zeide: Zie toch, de dag heeft afgenomen, dat het avond zal worden, vernacht toch; zie, de dag legert zich, Hebreeuws, *zie het legeren van den dag*; dat is, de dag legt zich, gaat naar het einde, of omtrent dezen tijd van den dag plegen de reizende lieden zich te legeren, en gij *wil hij zeggen* zoudt nu beginnen te reizen. Anders, *leger u heden, of dezen dag*; dat is, laat uw legerstede heden nog hier zijn. vernacht hier, en laat uw hart vrolijk zijn, en maak u morgen vroeg op uws weegs, en ga naar uw tent. Dat is, naar de plaats uwer woning.
10. Doch de man wilde niet vernachten, maar stond op, en trok weg, en kwam tot tegenover Jebus (dewelke is Jeruzalem), en met hem het paar gezadelde ezelen; Of, *opgebonden*, en voorts beladen, gelijk af te nemen uit Richt. 19:19. ook was zijn bijwif met hem.
11. Als zij nu bij Jebus waren, zo was de dag zeer gedaald; en de jongen zeide tot zijn heer: Trek toch voort, en laat ons in deze stad der Jebusieten wijken, Zie Gen. 10:16. en daarin vernachten.
12. Maar zijn heer zeide tot hem: Wij zullen herwaarts niet wijken tot een vreemde stad, Hebreeuws, *stad van een vreemde*; dat is, enige stad der heidenen, die van God en zijn volk vervreemd waren. Hieruit wordt afgenomen dat Jeruzalem ten tijde, toen dit gebeurd is, niet was bewoond door de Israëlieten, of immers niet alzo, dat zij de stad machtig waren. Vergelijk Joz. 15:63, en boven, Richt. 1:8,21, en 2 Sam. 5:6. Het kan zijn dat de Israëlieten, nu en dan God vertoornende, zowel Jeruzalem als andere plaatsen gans weder verloren hebben, hoewel dat hun van den Heere erfelijk was gegeven, en van hem verkoren om aldaar zijn naam te zetten, gelijk naderhand geschied is, ten tijde van David, Salomo, enz. die niet is van de kinderen Israels; maar wij zullen voorttrekken tot Gibeaa toe.
13. Voorts zeide hij tot zijn jongen: Ga voort, dat wij tot een van die plaatsen naderen, en te Gibeaa of te Rama vernachten. Deze beide steden waren op bergen niet ver van Jeruzalem noordwaarts gelegen, op den weg naar het gebergte Efraïms, waar deze Leviet te dien tijde woonde; zie Richt. 19:1.
14. Alzo togen zij voort, en wandelden; en de zon ging hun onder bij Gibeaa, dewelke Benjamins is; Dat is, den stam Benjamins toebehorende en daarin gelegen.
15. En zij weken daarheen, dat zij inkwamen, om in Gibeaa te vernachten. Toen hij nu inkwam, zat hij neder in een straat der stad, want er was niemand, die hen in huis nam, om te vernachten. Hebreeuws, *vergaderde, verzamelde of gelijk men zegt*

opnam, innam; also onder, Richt. 19:18. Zie wijders van het gebruik des Hebreeuwsen woords Ps. 26:9.

16. En ziet, een oud man kwam van zijn werk van het veld in den avond, welke man ook was van het gebergte van Efraim, Alwaar deze Leviet als vreemdeling zich ophield, boven, Richt. 19:1. doch als vreemdeling verkeerde te Gibeá; maar de lieden dezer plaats Te weten, Gibeá. waren kinderen van Jemini. Dat is, van den stam Benjamins. Zie Gen. 35:18; 2 Sam. 16:11, enz. en boven, Richt. 3:15.
17. Als hij nu zijn ogen ophief, De oude man. zo zag hij die reizenden man op de straat der stad; en de oude man zeide: Waar trekt gij henen, en van waar komt gij?
18. En hij zeide tot hem: Wij trekken door van Bethlehem-Juda tot aan de zijden van het gebergte van Efraim, van waar ik ben; en ik was naar Bethlehem-Juda getogen, maar ik trek *nu* naar het huis des HEEREN; Zijnde in dien tijd te Silo, in Benjamin, niet ver van Efraïms gebergte, gelijk afgenomen wordt uit Joz. 18:1; boven, Richt. 18:31; 1 Sam. 1:3. en er is niemand, die mij in huis neemt.
19. Daar toch onze ezelen zowel stro als voeder hebben, en ook brood en wijn is voor mij, Versta, bij ons, dat wij voor ons tot de reis hebben medegenomen. Of aldus: *En ook brood en wijn bij uw knechten is, voor mij, en voor uw dienstmaagd, Hij bedoelt zijn bijwif. en voor den jongen. en voor uw dienstmaagd, Hij bedoelt zijn bijwif. en voor de jongen, die bij uw knechten is; Dat is, bij ons, mij en mijn bijwif. er is aan geen ding gebrek. Behalve logies.*
20. Toen zeide de oude man: Vrede zij u! al wat u ontbreekt, Hebreeuws, *al uw gebrek op, bij, of, over mij; dat is, al wat u zou mogen ontbreken is, of ligge op mij, of neem ik op of over mij, of is bij mij. is toch*

bij mij; alleenlijk vernacht niet op de straat.

21. En hij bracht hem in zijn huis, en gaf aan de ezelen voeder; en hun voeten gewassen hebbende, Zie Gen. 18:4. zo aten en dronken zij.
22. Toen zij nu hun hart vrolijk maakten, ziet, zo omringden de mannen van die stad (mannen, die Belials kinderen waren Zie Deut. 13:13.) het huis, kloppende op de deur; en zij spraken tot den ouden man, den heer des huizes, zeggende: Breng den man, die in uw huis gekomen is, uit, opdat wij hem bekennen. Zie Gen. 19:5.
23. En de man, de heer des huizes, ging tot hen uit, en zeide tot hen: Niet, mijn broeders, Zie Gen. 19:7. doet toch zo kwalijk niet; naardien deze man in mijn huis gekomen is, Zie Gen. 19:8. zo doet zulke dwaasheid niet. Zie Gen. 34:7.
24. Ziet, mijn dochter die maagd is, en zijn bijwif, Van den Leviet. die zal ik nu uitbrengen, dat gij die schendt, Vergelijk deze lelijke onbedachttheid met Gen. 19:8. en haar doet, wat goed is in uw ogen; Dat is, naar uw goeddunken of believe. Zie ook Gen. 19:8. maar doet aan dezen man zulk een dwaas ding niet. Hebreeuws, *een zaak, of ding, of stuk dezer dwaasheid.*
25. Maar de mannen wilden naar hem niet horen. Toen greep de man zijn bijwif, De Leviet. en bracht haar uit tot hen daarbuiten; en zij bekenden haar, Zie Gen. 4:1. en waren met haar bezig Of, *mishandelden haar.* den gansen nacht tot aan den morgen, en lieten haar gaan, als de dageraad oprees.
26. En deze vrouw kwam tegen het aanbreken van den morgenstond, en viel neder Hebreeuws, *viel, of, lag daar; dat is, gevallen zijnde lag daar.* Zie van zulk een

gebruik van sommige woorden Gen. 12:15. voor de deur van het huis des mans, waarin haar heer was, Versta, haar man. Zie Gen. 18:12, en 1 Petr. 3:6. totdat het licht werd. Hebreeuws, *tot aan het licht*.

27. Als nu haar heer des morgens opstond en de deuren van het huis opendeed, en uitging om zijns weegs te gaan, ziet, zo lag de vrouw, zijn bijwif, aan de deur van het huis, en haar handen op den dorpel.

28. En hij zeide tot haar: Sta op, en laat ons trekken; maar niemand antwoordde. Want zij was dood; zie Richt. 20:5. Toen nam hij haar op den ezel, Dat is, hij nam haar en legde haar op den enen ezel. Vergelijk boven, Richt. 19:26. en de man maakte zich op, en toog naar zijn plaats.

29. Als hij nu in zijn huis kwam, zo nam hij een mes, en greep zijn bijwif, en deelde haar Hebreeuws alsof men zeide: *Stukte haar in twaalf stukken, deelde haar in twaalf delen.* met haar beenderen *Of, door haar beenderen;* dat is, het lichaam in de samenvoeging der beenderen doorsnijdende. in twaalf stukken; en hij zond ze in alle landpalen van Israel.

30. En het geschiedde, dat al wie het zag, zeide: Zulks is niet geschied noch gezien, van dien dag af, dat de kinderen Israels uit Egypteland zijn opgetogen, tot op dezen dag; legt uw *hart* daarop, Het woord *hart* is hier ingevoegd uit 1 Sam. 25:25, waar dergelijke manier van sprken vol gevonden wordt. De zin is: Neemt dit ter harte. Men zou het anders slechtelijk aldus mogen nemen: *Legt u daarop*, gelijk wij in onze taal also spreken. geeft raad *Of, neemt raad, beraadt u.* en spreekt! Te weten, met elkander, of spreekt wat u hiervan dunkt, wat men behoort te doen, om zulk een kwaad uit Israël weg te doen; gelijk onder, Richt. 20:13.

Richteren 20

1. Toen togen al de kinderen Israels uit, en de vergadering verzamelde zich, als een enig man, Dat is, met zonderlinge eendracht en gewilligheid, onbezwaard; also onder, Richt. 20:8,11; 1 Sam. 11:7; 2 Sam. 19:14; Ezra 3:1; Neh. 8:2, enz. van Dan af tot Ber-seba toe, De stad *Dan* was de noordelijke, en *Ber-seba* de zuidelijke landpale van Kanaän; zie 1 Kon. 4:25. ook het land van Gilead, Dat is, de Israëlieten, die daar woonden, in het oosten over de Jordaan, te weten, Ruben, Gad en de halve stam van Manasse. Zie Num. 32. tot den HEERE Om hem te bidden en voorts te Silo raad te vragen. te Mizpa. Gelegen in Benjamin, Joz. 18:26, westwaarts te Silo, mede naar uitwijzen der kaarten. Een plaats bekwaam tot een landdag, als zijnde vast, naar de lengte, in het midden van Kanaän gelegen. Zie 1 Sam. 7:5,16, en 1 Sam. 10:17, enz.; 2 Kon. 25:22, enz.; Jer. 40:6, enz., en Jer. 41:1, enz. Sommigen menen dat hier een bijzondere plaats is verordineerd geweest, tot gemene gebeden en oefening der godzaligheid, als een synagoge en dergelijken meer geweest zijn, hoewel de ceremoniele godsdienst, van offeranden te doen, enz., geschieden moest te Silo, waar de tabernakel en de ark waren. Van andere plaatsen, hebbende denzelfden naam, zie boven, Richt. 10:17.
2. En *uit* de hoeken des gansen volks Dat is, van alle, ook de uiterste kwartieren. Anders, *alle hoofden des volks;* verstaande, dat die *de hoeken des volks* genoemd worden bij gelijkenis, als zijnde de voornaamsten, en de vastigheid des volks, gelijk de hoeken in een huis. stelden zich al de stammen van Israel in de vergadering van het volk Gods, vierhonderd duizend man te voet, die het zwaard uittrokken. Zie boven, Richt. 8:10.
3. (De kinderen Benjamins nu hoorden, Maar verschenen niet mede te Mizpa. dat de kinderen Israels opgetogen naar Mizpa.) En de kinderen Israels zeiden: Versta, tot den Leviet, wiens bijwif

ter dood toe mishandeld was, en die hier tegenwoordig was, als ook vermoedelijk zijn jongen, die bij hem geweest was. **Spreekt, hoe is dit kwaad geschied?** Zij willen niet besluiten noch bij de hand nemen, zonder eerst de zaak wel onderzocht en overwogen te hebben.

4. **Toen antwoordde de Levietische man,** Dat is, verlof hebbende om te spreken, zo nam hij het woord, en verhaalde de ganse zaak; zie Richt. 18:14. **de man van de vrouw,** Hoewel de vrouw zij bijwif was, werden zij nochtans voor echte lieden gehouden; zie Richt. 19:2. **die gedood was,** Dat is, alzo mishandeld, dat zij er van gestorven was, gelijk in het volgende verhaald wordt. **en zeide: Ik kwam met mijn bijwif te Gibeā, dewelke Benjamins is, om te vernachten.**
5. **En de burgers van Gibeā maakten zich tegen mij op, en omringden tegen mij het huis bij nacht; Om mij gruwelijk te misbruiken. zij dachten mij te doden,** Te weten, indien ik hun gruwelijke moedwilligheid niet zou hebben willen gehoorzamen; en ik had liever te sterven dan zulks te doen. **en mijn bijwif hebben zij geschonden, dat zij gestorven is.**
6. **Toen greep ik mijn bijwif, en deelde haar,** Te weten, in twaalf stukken, boven, Richt. 19:29. **en zond haar in het ganse land der erfenis van Israel, omdat zij een schandelijke daad Die van Gibeā. en dwaasheid in Israel gedaan hadden.**
7. **Ziet, gij allen zijt kinderen Israels, geeft hier voor ulieden woord en raad!**
8. **Toen maakte zich al het volk op, als een enig man, zeggende: Wij zullen niet gaan,** Versta, tenzij wij eerst zullen hebben gedaan, hetgeen in het volgende verhaald wordt. **een ieder naar zijn tent, noch wijken, een ieder naar zijn huis.**

9. **Maar nu, dit is de zaak, die wij aan Gibeā zullen doen: tegen haar bij het lot!** Om uit te loten, wie het leger met proviand verzorgen en wie strijden zal.
10. **En wij zullen tien mannen nemen van honderd, van alle stammen Israels, en honderd van duizend, en duizend van tienduizend, om teerkost te nemen voor het volk, Dat strijden zal. opdat zij, komende te Gibeā-Benjamins, haar doen naar al de dwaasheid, die zij in Israel gedaan heeft.**
11. **Alzo werden alle mannen van Israel verzameld tot deze stad, verbonden als een enig man.** Hebreeuws, *gezellen, vergezelschapt, samengevoegd.*
12. **En de stammen van Israel zonden mannen door den gansen stam van Benjamin,** Hebreeuws, *door alle stammen;* dat is, de duizenden, waarin de stam Benjamins *gelijk anderen* was afgedeeld. **zeggende: Wat voor een kwaad is dit, dat onder ulieden geschied is?**
13. **Zo geeft nu die mannen,** Die aan dezen gruwel schuldig zijn. **die kinderen Belials,** Gelijk boven, Richt. 19:22; zie Deut. 13:13. **die te Gibeā zijn, dat wij hen doden, en het kwaad uit Israel wegdoen. Doch de kinderen van Benjamin wilden niet horen** Makende zich alzo schuldig aan die gruwelijke daad der inwoners van Gibeā. **naar de stem van hun broederen, de kinderen Israels.**
14. **Maar de kinderen van Benjamin verzamelden zich uit de steden naar Gibeā, om uit te trekken ten strijde tegen de kinderen Israels.**
15. **En de kinderen van Benjamin werden te dien dage geteld uit de steden, zes en twintig duizend mannen,** Van dit getal zijn vijf en twintig duizend en een honderd gebleven, Richt. 20:35. **De overige negen honderd mogen gelaten zijn tot bezetting der steden, bij de**

- bagage, en om proviand te beschikken. Deze zijn na den slag in de steden allen omgebracht, Richt. 20:48. Zes honderd *honderd minder dan die van Gibeā alleen buiten de anderen uitmaakten* zijn ontkomen en overgebleven, Richt. 20:47. die het zwaard uittrokken, Zie Richt. 8:10, en onder, Richt. 20:17,46. behalve dat de inwoners van Gibeā geteld werden, zevenhonderd uitgelezene mannen.
16. Onder al dit volk waren zevenhonderd uitgelezene mannen, welke links waren; Hebreeuws, *gesloten aan hun rechterhand, of, wier rechterhand gesloten was*; Zie boven, Richt. 3:15. deze allen slingerden met een steen op een haar, Of, *een ieder van dezen slingerde met een steen*, enz. dat het hun niet miste. Hebreeuws, *en deden den steen niet missen, of, feilen, afdwalen*; te weten, van op een haar te treffen. In het Hebreeuws wordt hier gebruikt hetzelfde woord, dat overal *zondigen, doen zondigen* betekent, omdat de zonde een missing, feil, of afdwaling is van Gods wet, wanneer iets daarmee niet overeenkomt, of *gelijk de apostel Johannes zegt, in den 1n Brief, 1 Joh. 3:4 onwettigheid, of onwettelijkheid* is. Vergelijk Job 5:24.
17. En de mannen van Israel werden geteld, behalve Benjamin, vierhonderd duizend mannen, die het zwaard uittrokken; deze allen waren mannen van oorlog.
18. En de kinderen Israels maakten zich op, en togen opwaarts ten huize Gods, Zijnde te Silo, oostwaarts van Mizpa, en niet ver van Gibeā gelegen. Zie boven, Richt. 19:18. Hebreeuws, *Beth-el*; dat is, huis Gods; zie onder, Richt. 20:26. en vraagden God, Zie boven, Richt. 1:1. en zeiden: **Wie zal onder ons** Niet bekommerd zijnde om de rechtvaardigheid van dezen krijg, noch om de victorie, die zij nochtans *hoewel veel sterker zijnde dan Benjamin* van God behoorden te begeren en te verwachten, zo vragen zij alleenlijk naar de orde van den strijd, waarin zij schijnen het niet zo wel een geweest te zijn; vergelijk boven, Richt. 1:1.
- vooreerst optrekken ten strijde tegen de kinderen van Benjamin? En de HEERE zeide: Juda vooreerst.
19. Alzo maakten zich de kinderen Israels in den morgenstond op, en legerden zich tegen Gibeā.
20. En de mannen van Israel togen uit ten strijde tegen Benjamin; voorts schikten de mannen Israels den strijd tegen hen bij Gibeā.
21. Toen togen de kinderen van Benjamin uit van Gibeā, en zij vernielden ter aarde Hebreeuws, *zij verdierven*; alzo onder, Richt. 20:25,35,42. Het Hebreeuws woord dient tot verzwaring van het doden, alsof men zeide: *Gans en al verdoen, vernielen*; zie Ezech. 9:6,8. op dien dag van Israel twee en twintig duizend man.
22. Doch het volk versterkte zich, Dat is, zij grepen moed en vermanden zich, niettegenstaande deze nederlaag. *te weten* de mannen van Israel, en zij beschikten de strijd wederom ter plaatse, waar zij *dien* des vorige daags geschikt hadden.
23. En de kinderen Israels togen op, en weenden voor het aangezicht des HEEREN Dat is, in de tent der samenkomst, waar de ark des verbonds was, een zichtbaar teken van Gods tegenwoordigheid en genade. Zie onder, Richt. 20:26,27, en Lev. 1:3. tot op den avond, en vraagden den HEERE zeggende: Zal ik Israël; alzo onder, Richt. 20:28. weder genaken ten strijde Hebreeuws, *zal ik toedoen, of, voortvaren te genaken*. tegen de kinderen van Benjamin, mijn broeder? Het schijnt dat zij, vermits de geleden nederlaag, twijfelen of het Gode aangenaam is, dat zij als tegen hun broeders krijgen, zonder te vragen naar de uitkomst of de victorie. En de HEERE zeide: Trekt tegen hem op.

24. Zo naderden de kinderen Israels tot de kinderen van Benjamin, des anderen daags.

25. En die van Benjamin trokken uit hun tegemoet, uit Gibeon, op den tweeden dag, en velden *Hebreeuws, verdierven.* van de kinderen Israels nog achttien duizend man neder ter aarde; die allen trokken het zwaard uit. Dat is, deze allen waren strijdbare mannen; zie Richt. 20:15,17.

26. Toen togen alle kinderen Israels en al het volk op, en kwamen ten huize Gods, *Hebreeuws, Beth-El;* dat is, *Gods huis,* gelijk het door de meeste overzeters in deze historie wordt vertaald. Dit is ook de naam van de vermaarde plaats *Beth-El* zie *#Gen.28:19.* En omdat in Richt. 20:27 gezegd wordt, dat *aldaar* de ark des verbonds *in dien tijd* was, nemen sommigen daaruit af, dat zij te Bethel en niet te Silo *in deze historie nergens genoemd dan onder,* Richt. 21:12,19,21 geweest is, omdat het woordje *aldaar* zo wel niet schijnt te passen, als er geen plaats tevoren genoemd zou zijn. Doch Bethel was zo ver oostwaarts van Gibeon *naar uitwijzen der beste kaarten* gelegen, dat het ganse volk zeer kwalijk zo haast derwaarts trekken en wederkeren kon; maar Silo was dicht bij Gibeon. De aandachtige lezer zal hiervan kunnen oordelen. Zie boven, Richt. 19:18, en onder, Richt. 21:12. en weenden, en bleven aldaar voor het aangezicht des HEEREN, en vastten dien dag tot op den avond; en zij offerden brandofferen en dankofferen voor het aangezicht des HEEREN.

27. En de kinderen Israels vraagden den HEERE, want aldaar was de ark des verbonds *In Gods huis, te Silo;* anderen verstaan *Bethel;* zie de aantekeningen op Richt. 20:26. van God in die dagen.

28. En Pinehas, Zie boven, Richt. 17:1. de zoon van Eleazar, den zoon van Aaron, stond Dat is, diende als

hogepriester. Zie Deut. 10:8, en Deut. 18:5, enz. voor Zijn aangezicht, *Des Heeren, of voor haar,* te weten, de ark des verbonds. in die dagen, zeggende: Zal ik nog meer uittrekken ten strijde *Hebreeuws, zal ik namelijk Israël nog, of, voortaan toedoen, of, voortvaren uit te trekken.* tegen de kinderen van Benjamin, mijn broeder, of zal ik ophouden? en de HEERE zeide: Trekt op, want morgen zal Ik hem in uw hand geven. Benjamin.

29. Toen bestelde Israel achterlagen op Gibeon rondom.

30. En de kinderen Israels togen op, aan den derden dag, tegen de kinderen van Benjamin; en zij schikten *den strijd* op Gibeon, als op de andere malen.

31. Toen togen de kinderen van Benjamin uit, het volk tegemoet, Israël. *en* werden van de stad afgetrokken; en zij begonnen te slaan van het volk, *en* te doorsteken, *Hebreeuws, doorgestokenen, of die doorstoken, of ter dood verwond, of doodgestoken waren.* gelijk de andere malen, op de straten, waarvan de een opgaat naar het huis Gods, *Of, Bethel.* en de ander naar Gibeon, in het veld, omtrent dertig man van Israel.

32. Toen zeiden de kinderen van Benjamin: Zij zijn voor ons aangezicht geslagen, als te voren; maar de kinderen Israels zeiden: Laat ons vlieden, en hen van de stad aftrekken *Benjamin.* naar de straten.

33. Toen maakten zich alle mannen van Israel op uit hun plaatsen, en schikten *den strijd* te Baal-Thamar; ook brak Israels achterlage op uit haar plaats, na de ontbloting van Gibeon. Dat is, nadat de stad van het krijgsvolk, dat nu van dezelve was afgetrokken ontbloot was. Anders, *uit de beemden, wiesen, mieden, weiden.*

34. En tien duizend uitgelezen mannen van gans Israel kwamen van tegenover Gibeä, Dat is, Gibeä, gelijk boven, Richt. 20:10. en de strijd werd zwaar; doch zij wisten niet, Om zich te houden tussen de stad en het krijgsvolk, ten einde zij niet weder in de stad mochten geraken. dat het kwaad hen treffen zou. Die van Benjamin.

35. Toen sloeg de HEERE Benjamin voor Israels aangezicht; dat de kinderen Israels op dien dag van Benjamin vernielden *Of, raken zou, of dat het kwaad hen was nakende;* also onder, Richt. 20:41. vijf en twintig duizend en honderd mannen; die allen trokken het zwaard uit. Zie Richt. 8:10; boven, Richt. 20:17, en onder, Richt. 20:46.

36. En de kinderen van Benjamin zagen, dat zij geslagen waren; want de mannen van Israel gaven de Benjaminiten plaats, omdat zij vertrouwden op de achterlage, die zij tegen Gibeä gesteld hadden.

37. En de achterlage haastte, en brak voorwaarts naar Gibeä toe; *Of, viel aan, brak door.* ja, de achterlage trok rechtdoor, en sloeg de ganse stad Dat is, allen, die in de stad gevonden werden. met de scherpte des zwaards. *Hebreeuws, aan den mond van het zwaard.*

38. En de mannen van Israel hadden een bestemde tijd met de achterlage, wanneer zij een grote verheffing van rook *Hebreeuws, zouden vermenigvuldigen een verheffing des rooks te doen opgaan van de stad.* van de stad zouden doen opgaan. Dat alsdan die van Israël zich wonden en de Benjaminiten aanvallen zouden, want het zou een teken zijn dat de stad was ingenomen.

39. Zo keerden zich de mannen van Israel om in den strijd; en Benjamin had begonnen te slaan *en te doorsteken* *Hebreeuws, doorgestokenen;* gelijk Richt. 20:31. van de mannen van

Israel omtrent dertig man; want zij zeiden: Die van Benjamin. Immers is hij Te weten, Israël. zekerlijk voor ons aangezicht geslagen, *Hebreeuws, geslagen zijnde is hij geslagen.* als in den vorigen strijd.

40. Toen begon de verheffing op te gaan van de stad, *Waarvan boven, Richt. 20:38. als een pilaar van rook;* als nu Benjamin achter zich omzag, ziet, zo ging de brand der stad *Hebreeuws, de ganse vertering;* dat is, de brand, waardoor de ganse stad verteerd werd. op naar den hemel. Dat is, in de lucht.

41. En de mannen van Israel keerden zich om; en de mannen van Benjamin werden verbaasd, want zij zagen, dat het kwaad hen treffen zou. *Gelijk boven, Richt. 20:34.*

42. Zo wendden zij zich voor het aangezicht der mannen van Israel naar den weg der woestijn; maar de strijd *Dat is, de strijders.* kleefde hen aan, *Dat is, achterhaalde hen, troffen evenwel, gelijk Richt. 20:45.* en die uit de steden vernielden ze in het midden van hen. *Hebreeuws, verdierven hen in hun midden;* dat is, omringende hen van alle kanten, sloegen zij hen, gelijk volgt.

43. Zij omringden Benjamin, *Dat is, de mannen Benjamins, of Benjaminiten.* zij vervolgden hem, zij vertraden hem gemakkelijk, *Hebreeuws, in, of met rust;* dat is, zonder grote moeite of arbeid. Sommigen nemen het voor den naam ener plaats, die *Menuah* of *Menucha* zou genaamd zijn. tot voor Gibeä, Hieruit wordt door sommigen afgenomen dat er nog een ander Gibeä was in het oosten gelegen van Gibeä, of Gebä, dat doorgaans in deze historie vermeld wordt, gelijk de kaarten mede beide deze steden alzo stellen, noemende het ene Gibeä, of Gebä, en het andere *dat hier ook Gibeä genoemd wordt* Gibeath, of Gabaäth. tegen den opgang der zon.

44. En er vielen van Benjamin achttien duizend mannen; deze allen waren strijdbare mannen.
45. Toen keerden zij zich, en vloden naar de woestijn, tot den rotssteen van Rimmon; Een stad op een rots gelegen, tussen Bethel en Gibeon, aan de zuidelijke grenzen van Benjamin. maar zij deden een nalezing onder hen Hebreuws, *zij lazen hem Benjamin na op de straten*; dat is, zij sloegen hen hier en daar bij partijen, gelijk men de overgebleven druiven in den wijnoogst naleest, en op het laatste afsnijdt, opdat er niets overblijve; zie boven, Richt. 8:2. op de straten, van vijf duizend man; voorts kleefden zij hen achteraan Dat is, zij vervolgden hen al straks op de hielen, zonder hun enige rust of uitvlucht toe te laten. tot aan Gideon, en sloegen van hen twee duizend man.
46. Alzo waren allen, die op die dag van Benjamin vielen, vijf en twintig duizend mannen, In dit getal worden, naar het gebruik der Heilige Schrift, de honderd waarvan boven, Richt. 20:35, om de rondheid van het getal, uitgelaten. Vergelijk boven, Richt. 11:26. die het zwaard uittrokken; die allen waren strijdbare mannen.
47. Doch zeshonderd mannen keerden zich, en vloden naar de woestijn, tot den rotssteen van Rimmon, en bleven in den rotssteen van Rimmon, vier maanden.
48. En de mannen van Israel keerden weder tot de kinderen van Benjamin, Die in de steden gebleven waren. en sloegen hen met de scherpte des zwaards, Hebreuws, *aan den mond van het zwaard*. die van de gehele stad tot de beesten toe, Hebreuws, *van de stad der geheelheid*; vergelijk Ps. 38:4. Anders, *van de lieden der stad tot de beesten toe*. ja, al wat gevonden werd; ook zetten zij alle steden, Hebreuws, *zonden*, gelijk boven,

Richt. 1:8. die gevonden werden, in het vuur.

Richteren 21

1. De mannen van Israel nu hadden te Mizpa gezworen, Zie boven, Richt. 20:1. zeggende: Niemand van ons zal zijn dochter aan de Benjaminiten ter vrouwe geven.
2. Zo kwam het volk tot het huis Gods, Of, *Bethel*. en zij bleven daar tot op den avond, voor Gods aangezicht; Zie boven, Richt. 20:23. en zij hieven hun stem op en weenden met groot geweene.
3. En zeiden: O HEERE, God van Israel! Waarom is dit geschied in Israel, dat er heden een stam van Israel gemist wordt?
4. En het geschiedde des anderen daags, dat zich het volk vroeg opmaakte, en bouwde aldaar een altaar; Versta, een extra-ordinair altaar, buiten het ordinaire, dat in de tent der samenkomst was, en dit vanwege de grote menigte der offeranden van het ganse volk. Vergelijk 1 Kon. 8:64. en zij offerden brandoffer en dankoffer.
5. En de kinderen Israels zeiden: Wie is er, die niet is opgekomen in de vergadering uit al de stammen van Israel tot den HEERE? Zie boven, Richt. 20:1. Want er was een grote eed geschied aangaande dengene, die niet opkwam tot den HEERE te Mizpa, zeggende: Hij zal zekerlijk gedood worden. Hebreuws, *hij zal stervende gedood worden, of, men zal hem stervende doen sterven*.
6. En het berouwde den kinderen Israels over Benjamin, hun broeder; en zij zeiden: Heden is een stam van Israel afgesneden.
7. Wat zullen wij, belangende de vrouwen, Dat is, opdat zij vrouwen mogen bekomen, en de stam onderhouden worde.

- doen aan degenen, die overgebleven zijn? Want wij hebben bij den HEERE gezworen, dat wij hun van onze dochteren geen tot vrouwen zullen geven.
8. En zij zeiden: Is er iemand van de stammen van Israel, die niet opgekomen is tot den HEERE te Mizpa? En ziet, van Jabes *Gelegen over de Jordaan, waar dezelve loopt door de zee Gennesareth, tegen het oosten. Zie ook 1 Sam. 11:1,3,9, enz., en 1 Sam. 31:11, enz.* in Gilead was niemand opgekomen in het leger, tot de gemeente.
9. Want het volk werd geteld, en ziet, er was niemand van de inwoners van Jabes in Gilead.
10. Toen zond de vergadering daarheen twaalf duizend mannen, van de strijdbaarste; *Hebreeuws, van de kinderen, of, zonen der strijdbaarheid, of, des heirs.* en zij geboden hun, zeggende: Trekt heen, en slaat met de scherpte des zwaards de inwoners van Jabes in Gilead, met de vrouwen en de kinderzens.
11. Doch dit is de zaak, die gij doen zult; al wat mannelijk is, en alle vrouwen, die de bijligging eens mans bekend hebben, zult gij verbannen. *Dat is, uitroeien, ombrengen. Zie Deut. 2:34.*
12. En zij vonden onder de inwoners van Jabes in Gilead vierhonderd jonge dochters, die maagden waren, die geen man bekend hadden in bijligging des mans; en zij brachten die in het leger te Silo, *Zie Joz. 18:1. dewelke is Of, hetwelk te weten, leger was, enz. in het land Kanaan. Over de Jordaan tegen het westen, te rekenen van Gilead, dat gelegen was aan gene zijde der Jordaan, tegen het oosten.*
13. Toen zond de ganse vergadering heen, *Hebreeuws, zonden en spraken, enz. Dat is, zond enigen en liet door dezelve met hen spreken.* en sprak tot de kinderen van Benjamin, die in den rotssteen van Rimmon waren, en zij riepen hen vrede toe.
14. Alzo kwamen de Benjaminiten ter zelfder tijd weder; en zij gaven hun de vrouwen, die zij in het leven behouden hadden *De anderen altemaal verbannen of omgebracht zijnde, gelijk Richt. 21:10 bevolen was.* van de vrouwen van Jabes in Gilead; maar alzo waren er nog niet genoeg voor hen. *Hebreeuws, en vonden zij niet voor hen. Zie van deze manier van spreken Num. 11:22; Joz. 17:17, enz.*
15. Toen berouwde het den volke over Benjamin, *Omdat er geen middel meer overig scheen te wezen om de resterenden met vrouwen te voorzien.* omdat de HEERE een scheur gemaakt had in de stammen van Israel.
16. En de oudsten der vergadering zeiden: Wat zullen wij, belangende de vrouwen, doen aan degenen, *Versta, de anderen, die nog twee honderd in getal waren.* die overgebleven zijn? Want de vrouwen zijn uit Benjamin verdelgd. *Hebreeuws, de vrouw is verdelgd.*
17. Wijders zeiden zij: De erfenis dergenen, *Hebreeuws, der ontkoming; dat is, dergenen die ontkomen zijn. De zin is: De overgeblevenen moeten behouden de ganse erfenis, die den stam Benjamins ten tijde van Jozua bij het lot ten deel gevallen is; men mag geen anderen stam een gedeelte daarvan ingeven. Dewijl nu deze overgeblevenen weinig in getal zijn, zo dienen zij immers allen van vrouwen verzorgd opdat de stam, weder uitgebreid zijnde, in wezen blijve, zijn erfenis besla, en bewone. Anders, degenen, die van Benjamin ontkomen zijn, moeten hun erfenis behouden dat er geen stam, enz. die ontkomen zijn, is van Benjamin, en er moet geen stam uitgedelgd worden uit Israel.*
18. Maar wij zullen hun geen vrouwen van onze dochteren

kunnen geven; want de kinderen Israels hebben gezworen, zeggende: Vervloekt zij, die de Benjaminiten een vrouw geeft!

19. Toen zeiden zij: Ziet, er is een feest des HEEREN te Silo, Wat dit voor een feest geweest is, is onzeker. Sommigen gissen dat het is geweest het feest der loofhutten. **van jaar tot jaar**, Hebreeuws, *van dagen tot dagen*; dat is, van jaar tot jaar; de zin is: Alle jaren, of jaarlijks. Zie deze betekenis van het woord *dagen* Lev. 25:29, en de aantekeningen aldaar. **dat gehouden wordt tegen het noorden** Dit wordt door de meeste uitleggers gehouden voor een beschrijving der plaatsen, waar zich het volk, bij menigten van alle kwartieren opkomende, placht te verspreiden en te vermaken, dewijl zij geen ruimte daartoe binnen Silo hadden. Deze beschrijving diende den Benjaminiten om daarop te letten, gelijk volgt. **van het huis Gods**, Anders, *Behtel*. tegen den opgang der zon, aan den hogen weg, die opgaat van het huis Gods naar Sichem, en tegen het zuiden van Lebona.
20. En zij geboden den kinderen van Benjamin, zeggende: Gaat heen, en loert in de wijngaarden.
21. En let er op, en ziet, als de dochters van Silo zullen uitgegaan zijn om met reien te dansen, *Of, met pijpen te pijpen, met fluiten te fluiten*. **zo** komt gij voort uit de wijngaarden, en schaakt u, *Of, grijpt, rooft*. een ieder zijn huisvrouw, uit de dochteren van Silo; en gaat heen in het land van Benjamin. Naar de plaatsen, die gij tevoren bewoond hebt, om die weder op te bouwen. Zie Richt. 21:23.
22. En het zal geschieden, wanneer haar vaders of haar broeders zullen komen, om voor ons te rechten, dat wij tot hen zullen zeggen: Zijt hun om onzentwil genadig, De zin is: Staat ons deze *Benjaminiten* gunstiglijk toe, dat wij hen ditmaal verschonen: of *naar sommiger*

mening staat ons *deze dochters* voor ditmaal toe, geeft, schenkt haar ons uit gratie, om de volgende redenen. Anders, *zijt hun dezen Benjaminiten onzenthalve genadig, of, hebt om onzentwil medelijden hem hen, hebt medelijden met ons voor hen*. **omdat wij geen huisvrouw** Dat is omdat wij daarop niet gelet hebben, dat wij voor al de overgebleven Benjaminiten vrouwen genoeg mochten overhouden van de inwoners der stad Jabes in Gilead. Zie boven, Richt. 21:11,12. Alzo nemen zij op zich de schuld van onbedachtelijk en onvoorzichtelijk gehandeld te hebben. **voor een ieder van hen in deze krijg genomen hebben; want gijlieden hebt ze hun niet gegeven**, Maar zij hebben haar zelf genomen, zodat gij niet schuldig zijt aan enige inbreuk van uw gedanen eed. Zie boven, Richt. 21:1,7,18. **dat gij te dezer tijd schuldig zoudt zijn**.

23. En de kinderen van Benjamin deden alzo, en voerden naar hun getal vrouwen weg, van de reiende dochters, die zij roofden, en zij togen heen, en keerden weder tot hun erfenis, en herbouwden de steden, Die met vuur verbrand waren; boven, Richt. 20:48. en woonden daarin.
24. Ook togen de kinderen Israels te dier tijd van daar, een iegelijk naar zijn stam en naar zijn geslacht; alzo togen zij uit van daar, een iegelijk naar zijn erfenis.
25. In die dagen was er geen koning in Israel; een iegelijk deed, wat recht was in zijn ogen. Dat is, wat hem docht recht te zijn; niet wat recht was in de ogen des Heeren.